

HOTĂRÂRE
privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a Culturii în județul Vâlcea 2008-2013

Consiliul Județean Vâlcea, întrunit în ședința din data de ..... 2008, la care participă un număr de ... consilieri județeni, din totalul de 33 în funcție;

Având în vedere Expunerea de Motive a președintelui Consiliului Județean Vâlcea, înregistrată la nr. 5.150 din 17 aprilie 2008;

Luând în considerare Raportul de Specialitate al Direcției Economice, înregistrat la nr. 5.151 din 17 aprilie 2008, precum și avizele comisiilor de specialitate;

În conformitate cu prevederile art. 91 alin. (3) lit. d) din Legea administrației publice locale, nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

În temeiul prevederilor art. 97 din Legea administrației publice locale, nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare

HOTĂRĂȘTE:

Art. 1. Se aprobă Strategia de dezvoltare a Culturii în județul Vâlcea 2008-2013, potrivit Anexei, care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. Secretarul Județului Vâlcea, prin Compartimentul Cancelarie, va comunica prezenta hotărâre Direcției Economice, în vederea aducerii la îndeplinire a prevederilor ei, și va asigura publicarea acesteia pe site-ul Consiliului Județean Vâlcea și în Monitorul Oficial al Județului Vâlcea.

Prezenta hotărâre a fost adoptată cu respectarea prevederilor art. 97 din Legea administrației publice locale, nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu un număr de ... voturi pentru, .. voturi împotriva și ... abțineri.

PREȘEDINTE,

Dumitru BUȘE

**AVIZAT PENTRU LEGALITATE
SECRETAR AL JUDEȚULUI,**

Constantin DIRINEA

**AVIZAT
DIRECTOR EXECUTIV,**

Ion MANOLEA

CONSILIUL JUDEȚEAN VÂLCEA

**COMISIA DE ELABORARE A
STRATEGIEI CULTURALE JUDEȚENE**

ANEXĂ

la Hotărârea nr. ____ / _____ 2008

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE A CULTURII ÎN JUDEȚUL
VÂLCEA 2008-2013**

Râmnicu Vâlcea, 2008

CUPRINS

INTRODUCERE -----	5
<u>Capitolul 1: PRINCIPII ȘI REPERE ALE DEZVOLTĂRII CULTURII -----</u>	<u>7</u>
1.1. Diversitatea culturală – dimensiune a societății contemporane -----	7
1.2. Cultura – factor de dezvoltare durabilă -----	8
1.3. Rolul Culturii în procesul de dezvoltare umană -----	8
1.4. Accesul la Cultură și participarea la viața culturală – drepturi culturale fundamentale -----	8
1.5. Cerințele guvernării democratice -----	9
1.6. Dezvoltarea Culturii în perspectivă regională -----	10
<u>Capitolul 2: ANALIZA SWOT A CULTURII VÂLCENE -----</u>	<u>11</u>
2.1. Considerații generale -----	11
2.2. Puncte tari -----	13
2.3. Puncte slabe -----	14
2.4. Oportunități -----	15
2.5. Amenințări -----	15
<u>Capitolul 3: STRATEGII DE DEZVOLTARE A SECTORULUI CULTURII PE DOMENII DE ACTIVITATE -----</u>	<u>16</u>
3.1. Patrimoniul cultural național -----	16
3.1.1. Considerații generale -----	16
3.1.2. Patrimoniul cultural imobil -----	17
3.1.2.1. Considerații generale -----	17
3.1.2.2. Puncte tari -----	22
3.1.2.3. Puncte slabe -----	22
3.1.2.4. Obiective strategice -----	22
3.1.2.5. Direcții de acțiune -----	23
3.1.3. Patrimoniul cultural mobil -----	24
3.1.3.1. Considerații generale -----	24
3.1.3.2. Puncte tari -----	25
3.1.3.3. Puncte slabe -----	26
3.1.3.4. Obiective strategice -----	28
3.1.3.5. Direcții de acțiune -----	28
3.1.4. Patrimoniul cultural imaterial -----	31
3.1.4.1. Considerații generale -----	31
3.1.4.2. Puncte tari -----	32
3.1.4.3. Puncte slabe -----	32
3.1.4.4. Obiective strategice -----	33
3.1.4.5. Direcții de acțiune -----	33
3.2. Lectură publică și biblioteci -----	34
3.2.1. Considerații generale -----	34
3.2.2. Puncte tari -----	36
3.2.3. Puncte slabe -----	36
3.2.4. Obiective strategice -----	37
3.2.5. Direcții acțiune -----	37

3.3. Arte vizuale -----	37
3.3.1. Considerații generale -----	38
3.3.2. Puncte tari -----	39
3.3.3. Puncte slabe -----	39
3.3.4. Obiective strategice -----	40
3.3.5. Direcții de acțiune -----	40
3.4. Artele spectacolului -----	41
3.4.1. Considerații generale -----	42
3.4.2. Puncte tari -----	43
3.4.3. Puncte slabe -----	45
3.4.4. Obiective strategice -----	46
3.4.5. Direcții de acțiune -----	47
3.5. Sistemul așezămintelor culturale -----	49
3.5.1. Considerații generale -----	49
3.5.2. Puncte tari -----	50
3.5.3. Puncte slabe -----	50
3.5.4. Obiective strategice -----	51
3.5.5. Direcții de acțiune -----	51
3.6. Industriile culturale -----	52
3.6.1. Considerații generale -----	52
3.6.2. Puncte tari -----	52
3.6.3. Puncte slabe -----	53
3.6.4. Obiective strategice generale -----	53
3.6.5. Direcții de acțiune generale -----	53
3.6.6. Industria fonogramelor, videogramelor și multimedia -----	54
3.6.6.1. Considerații generale -----	54
3.6.6.2. Puncte tari -----	55
3.6.6.3. Puncte slabe -----	55
3.6.6.4. Obiective strategice specifice -----	55
3.6.6.5. Direcții de acțiune specifice -----	55
3.6.7. Industria filmului -----	56
3.6.7.1. Considerații generale -----	56
3.6.7.2. Puncte tari -----	56
3.6.7.3. Puncte slabe -----	57
3.6.7.4. Obiective strategice specifice -----	57
3.6.7.5. Direcții de acțiune specifice -----	57
3.6.8. Serviciile audiovizuale -----	58
3.6.8.1. Considerații generale -----	58
3.6.8.2. Puncte tari -----	58
3.6.8.3. Puncte slabe -----	59
3.6.8.4. Obiective strategice specifice -----	59
3.6.8.5. Direcții de acțiune specifice -----	59
3.7. Cultura scrisă -----	59
3.7.1. Considerații generale -----	59
3.7.2. Puncte tari -----	61
3.7.3. Puncte slabe -----	61
3.7.4. Obiective strategice -----	62
3.7.5. Direcții de acțiune -----	62

3.8. Cultura religioasă -----	63
3.8.1. Considerații generale -----	63
3.8.2. Puncte tari -----	64
3.8.3. Puncte slabe -----	64
3.8.4. Obiective strategice -----	65
3.8.5. Direcții de acțiune -----	65
<u>Capitolul 4: STRATEGIA DE DEZVOLTARE A CULTURII</u>	
ÎN PLAN REGIONAL -----	66
4.1. Aspecte generale -----	66
4.2. Puncte tari-----	66
4.3. Puncte slabe -----	67
4.4. Obiective strategice -----	67
4.5. Direcții de acțiune -----	67
<u>Capitolul 5: CONDIȚII DE REALIZARE A OBIECTIVELOR STRATEGICE -----</u>	68
5.1. Prioritățile culturale strategice -----	68
5.2. Implementarea Strategiei culturale județene -----	68
ANEXĂ: Planul de acțiune pentru prioritățile culturale strategice -----	70

INTRODUCERE

Județul Vâlcea are o strategie culturală redactată în anul 2002 de către Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național (DJCCPCN) Vâlcea. Acest document, intitulat „Strategia dezvoltării culturale a județului Vâlcea”, a fost aprobat de către Comisia Consultativă a Prefecturii Județului Vâlcea și de către Consiliul Județean Vâlcea.

Au trecut de atunci cinci ani, România a devenit membră a Uniunii Europene, cu consecințe și în domeniul cultural, nu doar în cel economico-politic, iar Ministerul Culturii și Cultelor a elaborat, după tipicul UE, o strategie culturală națională pentru perioada 2007-2013, ca secțiune a Planului Național Unic de Dezvoltare 2007-2013. Din aceste motive, se impune o actualizare a vechii strategii.

Cum între timp, DJCCPCN Vâlcea (serviciu public deconcentrat în județul nostru al Ministerului Culturii și Cultelor) nu mai are calitatea de operator cultural, ci îndeplinește doar un rol metodologic pentru instituțiile publice de cultură, și cum tendința în Reforma Administrativă este ca serviciile publice, inclusiv cele culturale, să fie trecute în subordinea administrației publice județene și locale, am considerat că actualizarea strategiei culturale județene trebuie realizată de către Consiliul Județean Vâlcea. S-a avut în vedere și faptul că acesta are în subordine șase instituții publice de cultură (Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, Muzeul Județean Vâlcea, Memorialul „Nicolae Bălcescu”, Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea și Teatrul „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea), precum și că este foarte probabil ca în curând, prin reformare administrativă, DJCCPCN să devină o Direcție în cadrul Consiliului Județean.

Pentru elaborarea proiectului strategiei actualizate, a fost numită, prin Dispoziție a președintelui Consiliului Județean Vâlcea, o Comisie de redactare formată din 15 membri: doi consilieri județeni, doi funcționari din aparatul de specialitate al Consiliului Județean Vâlcea, directorul executiv al DJCCPCN Vâlcea, un funcționar al Primăriei Râmnicului, directorii celor șase instituții publice de cultură din subordinea Consiliului Județean Vâlcea și ai celor două din subordinea Consiliului Local Municipal Râmnicu Vâlcea (Teatrul Municipal „Ariel” și Filarmonica „Ion Dumitrescu”), precum și președintele Filialei Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România (UAPR).

Comisia numită a stabilit ca strategia actualizată să preia ceea ce a rămas valabil din vechea strategie, precum și propunerile directorilor instituțiilor publice de cultură și ale președintelui Filialei Vâlcea a UAPR, pe care să le structureze după modelul Strategiei culturale a Ministerului Culturii și Cultelor, iar după redactare, proiectul să fie supus dezbaterii publice, atât prin afișare pe site-ul Consiliului Județean Vâlcea, cât și prin organizarea unei întâlniri publice cu reprezentanții organizațiilor neguvernamentale cu profil cultural și cu cetățenii interesați, urmând ca ulterior să fie dezbătută și aprobată de către Consiliul Județean Vâlcea.

Componentele acestei strategii culturale județene sunt:

Viziunea: punerea în valoare a potențialului cultural ca o componentă a dezvoltării durabile a județului Vâlcea și afirmarea Culturii vâlcene pe plan național și european.

Misiunea: mărirea gradului de satisfacere a drepturilor culturale ale vâlcenilor în condițiile păstrării identității culturale și ale inovării culturale în context european.

Valorile: libertatea de creație, libertatea formelor de schimburi culturale, profesionalismul, eficiența, performanța, flexibilitatea, mobilitatea, educarea prin cultură, creativitatea, inovarea, păstrarea identității culturale, răspunderea publică și neutralitatea politică.

Obiectivele principale: 1) Îmbunătățirea gradului de acces la cultură al cetățenilor la nivelul comunităților locale;

2) Creșterea capacității de performanță a instituțiilor culturale vâlcene în promovarea produselor lor la nivel național și european, în condițiile unei finanțări multiple: bugetul propriu, bugete locale, bugetul Consiliului Județean Vâlcea, fonduri nerambursabile din surse centrale, din surse europene și din surse private (sponsorizări).

3) Păstrarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural material și imaterial, ca modalități de asigurare a identității, ca factori de incluziune și de solidaritate socială, de dezvoltare umană echilibrată și de dezvoltare durabilă a comunităților locale.

Resursele: 1) instituționale (logistica din instituții) – cele șapte instituții publice de cultură din municipiul Râmnicu Vâlcea (Teatrul „Anton Pann”, Teatrul Municipal „Ariel”, Filarmonica „Ion Dumitrescu”, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, care dispune de Orchestra populară profesionistă „Rapsodia vâlceană” și de Grupul vocal „Rapsozii Oltului”, Școala Populară de Arte și Meserii și Muzeul Județean Vâlcea – cu secții în municipiul Râmnicu Vâlcea, în orașul Băile Govora și în comunele Bujoreni, Costești și Măldărești), Memorialul „Nicolae Bălcescu” (instituție muzeală cu sediul în comuna Nicolae Bălcescu), Muzeul Viei și Vinului Drăgășani, casele de cultură din municipiul Drăgășani și din șapte orașe vâlcene (Băbeni, Bălcești, Băile Govora, Brezoi, Călimănești, Horezu și Ocnele Mari), căminele culturale din 68 de comune, bibliotecile publice din cele 89 de unități administrativ-teritoriale vâlcene, Serviciul Public Comunitar pentru Cultură, Sport și Tineret al Primăriei Municipiului Râmnicu Vâlcea, Consiliul Județean Vâlcea (prin Direcția Programe, Relații Externe și prin Compartimentul Servicii Publice Județene, Monitorizare Instituții de Învățământ și Cultură), Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea, Episcopia Râmnicului, Filiala Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România, organizații neguvernamentale cu profil cultural, precum Forumul Cultural al Râmnicului, Societatea Culturală „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Fundația Culturală „Sfântul Antim Ivireanul” Râmnicu Vâlcea; Asociația Culturală „Pons vetus” Căineni.

2) umane – personalul angajat în instituțiile susmenționate, artiști amatori, artiști plastici profesioniști, meșteri populari;

3) financiare – bugetul anual propriu al instituțiilor susmenționate, bugetele locale, bugetul Consiliului Județean Vâlcea, fonduri nerambursabile din surse centrale (Administrația Fondului Cultural Național, Ministerul Culturii și Cultelor, Institutul Cultural Român), din surse europene și din surse private (sponsorizări).

Capitolul 1:

PRINCIPII ȘI REPERE ALE DEZVOLTĂRII CULTURII

Cultura este definită ca totalitatea valorilor materiale și spirituale create de omenire și a instituțiilor necesare pentru comunicarea acestor valori.

Deoarece Cultura are un rol central în dezbaterile privind viitorul Omenirii, este necesar să înțelegem Cultura nu doar ca un consumator de resurse, ci și ca un factor de dezvoltare socială. În acest sens, Cultura devine un instrument pentru realizarea altor obiective sociale și economice (precum: ocuparea forței de muncă, beneficii economice și educaționale, coeziune socială, reducerea fenomenelor de devianță socială) și trebuie înțeleasă ca având valoare și dinamică transsectorială.

O asemenea **abordare instrumentalizată a Culturii** nu este curentă în țările est-europene și se impune o schimbare radicală de concepție privind locul și rolul Culturii în viața economică și socială, raportul ei cu celelalte sectoare, precum și în legătură cu proiecția imaginii ei în spațiul public și cu percepția acestei imagini.

1.1. Diversitatea culturală – dimensiune a societății contemporane

Dezvoltarea contemporană este caracterizată printr-un ritm accelerat al schimburilor comerciale internaționale de bunuri și servicii culturale și al dinamicii comunicării dintre indivizi și comunități. Dar, asimetriile din schimburile internaționale de produse culturale pot crea riscuri majore asupra drepturilor culturale. De aceea, se pune problema de a identifica mijloace și căi prin care globalizarea să fie benefică tuturor, să ridice calitatea vieții, să contribuie la dezvoltarea umană, menținând diversitatea culturală, care este un factor al dezvoltării durabile.

Conceptul de diversitate culturală trebuie abordat într-o perspectivă integratoare, intersectorială, însumând aspecte politice, juridice, economice, sociale și culturale.

Diversitatea culturală înseamnă:

- 1) coexistența și schimbul de practici culturale diferite, producerea și consumul de bunuri și servicii culturale diverse;
- 2) asigurarea libertății de creație artistică, a libertății de informare, precum și a formelor de schimburi culturale, în special în ceea ce privește serviciile audiovizuale;
- 3) un factor de dezvoltare durabilă;
- 4) recunoașterea, promovarea și dezvoltarea culturilor locale și ale minorităților;
- 5) protejarea instituțiilor culturale din fiecare țară și a bunurilor și serviciilor pe care acestea le furnizează;
- 6) protejarea limbilor, a tradițiilor și obiceiurilor, a stilurilor de viață ale comunităților;
- 7) protejarea diversității de conținuturi și de forme de expresie artistică;
- 8) pluralismul serviciilor de informare;
- 9) dezvoltarea industriilor culturale naționale;
- 10) diversitatea sistemelor de instruire și de formare;
- 11) accesul indivizilor și a comunităților la cultura proprie și participarea la viața culturală.

Percepută astfel, **diversitatea culturală este recunoscută ca un principiu fundamental al modelului european de dezvoltare.**

Procesul de extindere amplifică diversitatea culturală și lingvistică din cadrul Uniunii Europene, ceea ce configurează diferit nu numai politicile comunitare, ci determină schimbări și în modelele culturale „tradiționale” ale țărilor membre. Aceste schimbări trebuie să fie asumate și la nivelul politicilor culturale ale României.

1.2. Cultura – factor de dezvoltare durabilă

Dezvoltarea durabilă este tipul de dezvoltare economică, socială și umană care răspunde nevoilor generațiilor prezente, fără a compromite sau a limita capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface, la rândul lor, aceste nevoi.

Cultura este un factor de dezvoltare durabilă, deoarece aceasta se bazează pe elementele constitutive ale Culturii: diversitate lingvistică, cunoștințe teoretice și empirice, credințe, reprezentări despre lume, patrimoniu material și imaterial, creații artistice, literare, științifice, invenții etc.

O astfel de dezvoltare necesită ca în domeniul Culturii să se producă:

- 1) schimbarea modului de producere a bunurilor și serviciilor culturale;
- 2) diversificarea practicilor de consum cultural;
- 3) accesul și participarea la viața culturală.

Globalizarea și creșterea economică, dezvoltarea socială și progresul tehnologic au un impact direct asupra elementelor structurale și asupra funcțiilor sectorului Culturii. Ca atare, elaborarea strategiei de dezvoltare a sectorului Culturii pentru orizontul de timp 2008–2013 trebuie să țină seama de aceste influențe și de rolul central care revine Culturii – în multitudinea accepțiunilor asociate acestui concept – în societatea bazată pe cunoaștere (societatea informațională) și în procesul de dezvoltare umană.

1.3. Rolul Culturii în procesul de dezvoltare umană

Procesul de dezvoltare umană a fost identificat în mod greșit numai cu creșterea bunăstării generale. În realitate, el presupune și alte aspecte, la fel de importante, precum opțiunea indivizilor de a duce o viață lungă și sănătoasă, opțiunea lor pentru educație (obținerea unui nivel de cunoștințe care să le ofere satisfacții materiale, dar și morale), opțiunea pentru garantarea unor drepturi și libertăți fundamentale, dar și respectul față de sine (autorespectul).

Experiența unor țări arată că între bunăstarea economică și nivelul de dezvoltare umană nu există un raport direct proporțional, că bunăstarea unei societăți nu depinde de nivelul venitului, ci de utilizarea acestuia. Astfel, sunt țări care înregistrează un nivel ridicat al veniturilor și un indice modest de dezvoltare umană și țări care au un nivel înalt de dezvoltare umană în condițiile unui nivel mediu sau scăzut al veniturilor.

Așadar, Cultura are un rol primordial în procesul de dezvoltare umană.

1.4. Accesul la Cultură și participarea la viața culturală – drepturi culturale fundamentale

Nu s-a ajuns la o definiție universal acceptată a drepturilor culturale, pe de o parte, datorită diferitelor percepții și definiții ale „Culturii”, iar pe de altă parte, datorită complexității relațiilor dintre „drepturile culturale” și celelalte drepturi fundamentale.

O caracteristică a drepturilor culturale este aceea că ele sunt în același timp **atât drepturi individuale, cât și drepturi colective**, așa că **sfera drepturilor culturale cuprinde:**

- 1) dreptul de acces la informație și la Cultură;
- 2) dreptul de participare la viața culturală;
- 3) dreptul la respectul identității culturale;
- 4) dreptul fiecărei persoane de a se identifica cu o comunitate culturală;
- 5) dreptul de acces la patrimoniul cultural;
- 6) dreptul la protecția activităților creatoare;
- 7) dreptul la protecția proprietății intelectuale;
- 8) dreptul la educație, inclusiv la educația artistică și la educația pentru Artă;
- 9) dreptul de a desfășura în mod liber activități culturale, inclusiv dreptul la mobilitate a creatorilor, a artiștilor și a creațiilor lor.

Drepturile culturale sunt nu numai drepturi fundamentale de sine stătătoare, ci și parte indivizibilă a drepturilor civile, politice, sociale și economice. Din această perspectivă, la nivel european au fost formulate **o serie de principii**, care trebuie să se regăsească în politicile culturale ale fiecărei țări:

- 1) fiecare individ trebuie să-și poată satisface drepturile culturale;**
- 2) satisfacerea drepturilor culturale este indispensabilă demnității și dezvoltării persoanei;**
- 3) fiecare individ are dreptul de a participa la viața culturală a comunității;**
- 4) recunoașterea și protejarea diversității culturale și lingvistice este o obligație a fiecărui stat.**

Dimensiunea participativă a drepturilor culturale este o parte esențială a exercițiului drepturilor fundamentale în ansamblul lor.

1.5. Cerințele guvernării democratice

Guvernarea democratică necesită aplicarea următoarelor principii: **principiul subsidiarității, principiul proporționalității, principiul transparenței și al deschiderii, principiul consultării și al participării**. Fundamentarea și aplicarea politicilor publice într-o societate democratică se bazează tocmai pe aceste principii.

De aceea, autoritățile publice implicate în elaborarea și în implementarea politicilor și strategiilor culturale au obligația să aplice aceste principii.

În cazul Strategiei culturale județene, prin aplicarea principiului subsidiarității s-a ajuns la concluzia elaborării acestei strategii la nivelul de decizie inferior, cel al Consiliului Județean Vâlcea, nu la cel superior, al Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea, deoarece nici criteriul necesității (obiectivele propuse nu pot fi realizate corespunzător la nivelul de decizie inferior) și nici cel al eficienței (obiectivele propuse pot fi realizate mai bine la nivelul de decizie superior) nu impuneau acest lucru.

Analiza direcțiilor de acțiune propuse s-a bazat pe aplicarea principiului proporționalității, adică pe analiza modului în care erau îndeplinite cele trei criterii ale acestui principiu: criteriul adecvării (alegerea măsurii celei mai adecvate), criteriul necesității (măsura este necesară pentru atingerea obiectivului) și criteriul echilibrului (efectele negative sunt contrabalansate și depășite de cele pozitive).

Din aplicarea principiului transparenței și al deschiderii a rezultat Comisia de elaborare a strategiei culturale județene în care se află reprezentanți ai administrației publice județene, ai administrației publice locale, ai instituțiilor publice de cultură și ai organizațiilor neguvernamentale.

Principiul consultării și al participării se va aplica la dezbaterile publice a proiectului strategiei, dar și la implementarea acestora.

1.6. Dezvoltarea Culturii în perspectivă regională

Scopul politicilor de dezvoltare regională este acela al „atingerii unei dezvoltări economice, sociale și culturale echilibrate și durabile a regiunilor”.

Obiectivele principale ale politicilor de dezvoltare regională, inclusiv ale politicilor care privesc sectorul Culturii, sunt următoarele:

- 1) stimularea dezvoltării echilibrate a tuturor regiunilor;
- 2) prevenirea apariției de noi dezechilibre între regiuni;
- 3) accelerarea redresării regiunilor și zonelor rămase în urmă;
- 4) dezvoltarea capacității inovatoare a comunităților teritoriale pentru identificarea de noi activități;

5) înlocuirea activităților nerentabile și care nu mai sunt cerute de piață cu activități performante și competitive în plan zonal și național.

Aceasta înseamnă un tratament egal și transparent pentru toate județele care compun regiunile, alocarea și utilizarea resurselor din Fondul European de Dezvoltare Regională potrivit cerințelor exprese ale regiunilor.

Principiul potrivit căruia comunitatea regională înseamnă „mai mult decât o sumă de județe sau de localități” trebuie respectat inclusiv în stabilirea priorităților de dezvoltare regională a sectorului Culturii.

În această perspectivă, regiunea se definește prin identitatea geografică și culturală, precum și printr-o mentalitate solidară, care să motiveze acțiunile întreprinse de toți actorii regionali.

Dezvoltarea regională în plan cultural presupune, de asemenea, corelarea politicilor culturale de la nivel național cu inițiativele și resursele locale și regionale, pentru a răspunde nevoilor specifice.

Pentru sectorul Culturii, dezvoltarea regională reprezintă o oportunitate pentru manifestarea potențialului creativ. Astfel, se pot înlocui activitățile care nu mai răspund cerințelor pieței cu activități de producție de bunuri și servicii culturale – industrii culturale – și de exploatare a resurselor culturale locale prin activități de turism cultural.

Capitolul 2:

ANALIZA SWOT A CULTURII VÂLCENE

În prezentarea situației actuale a Culturii vâlcene, s-a utilizat **Analiza SWOT**, pentru a constata care sunt punctele sale tari, punctele sale slabe, ce oportunități există și a căror amenințări este supusă.

2.1. Considerații generale

După anul 1989, în Cultura vâlceană, ca în toată țara, se manifestă aspecte pozitive și aspecte negative.

Au apărut instituții culturale care nu existau, dar erau necesare vieții culturale: **Teatrul „Anton Pann”, Teatrul Municipal „Ariel” și Filarmonica „Ion Dumitrescu”**, toate trei în municipiul reședință de județ, Râmnicu Vâlcea; **Orchestra populară profesionistă „Rapsodia vâlceană”**, care activează ca secție a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, cu sediul în Râmnicu Vâlcea; **Muzeul Viei și Vinului Drăgășani** (fostă secție a Muzeului Județean Vâlcea, a devenit instituție separată, în subordinea Consiliului Local Municipal Drăgășani); **edituri** (private); **presa privată: ziare**, aproape toate în Râmnicu Vâlcea, chiar foarte multe, în comparație cu numărul de locuitori ai acestui municipiu, **trei posturi de radio și trei posturi de televiziune; agenție de impresariat artistic (privată).**

În schimb, **altele au dispărut: cinematografe**, Vâlcea fiind acum printre cele șapte județe din țară care nu mai au vreun cinematograf în funcțiune, precum și **Căminele Culturale din zece comune.**

Un alt lucru bun care s-a mai întâmplat după anul 1989 a fost **aparitia organizațiilor neguvernamentale cu profil cultural** (asociații, fundații, ligi, societăți culturale), care au îmbogățit peisajul cultural, prin evenimentele organizate de acestea, singure sau în parteneriat cu instituții publice de cultură.

Prima mare problemă cu care s-au confruntat instituțiile publice de cultură a fost **problema sediilor**: pentru unele instituții, problema a devenit foarte acută în urma retrocedărilor în natură, ca urmare a aplicării legilor proprietății.

Pentru două dintre instituțiile publice de cultură subordonate Consiliului Județean Vâlcea, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea și Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea, problema sediului a fost rezolvată, iar pentru Teatrul „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea este în curs de rezolvare, nu însă și pentru Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea.

Memorialul „Nicolae Bălcescu”, unitate muzeală aflată în comuna Nicolae Bălcescu, are alt gen de problemă cu sediul său – Conacul Bălceștilor, clădire de patrimoniu din secolul al XIX-lea: necesită reparație capitală, care este în curs de execuție.

Sediul Teatrului Municipal „Ariel” Râmnicu Vâlcea a fost reabilitat în anul 2007.

Sediul Filarmonicii „Ion Dumitrescu” Râmnicu Vâlcea, aflat într-un fost cinematograf, a beneficiat numai de unele îmbunătățiri la spațiile anexe, dar în acest an va fi reabilitată și sala de concerte, care nu dispune de sistem de ventilație și de aer condiționat.

Muzeul Viei și Vinului Drăgășani a răscumpărat sediul său, care fusese retrocedat moștenitorilor foștilor proprietari, dar acesta necesită o reparație capitală.

Cele mai mari probleme cu sediile le are Muzeul Județean Vâlcea, format din șapte unități muzeale. Sediile a patru dintre acestea au făcut obiectul dosarelor de retrocedare.

Muzeul de Artă Râmnicu Vâlcea (Casa Simian), cu sprijinul financiar al Guvernului, a fost răscumpărat, dar vor trebui alocați de către Consiliul Județean Vâlcea bani pentru reparația capitală a clădirii, care este monument istoric de categoria B.

Sediul Colecției de Arheologie și Artă Veche Bisericească „Petre Gheorghe-Govora” din orașul Băile Govora, clădire de patrimoniu, monument istoric de categoria B, a fost retrocedat. Rămâne de văzut dacă va putea fi răscumpărat, având în vedere și că necesită o reparație capitală.

Cula Greceanu din Complexul Muzeal Măldărești a fost și ea retrocedată, dar nu va putea fi răscumpărată fără sprijinul financiar al Guvernului.

Terenul pe care se află Muzeul Satului Vâlcean Bujoreni a fost și el revendicat, fiind câștigat de moștenitori în prima instanță.

Sediul Muzeului de Istorie, din Râmnicu Vâlcea, a suferit și el o reparație capitală, acum fiind în curs de amenajare expoziția de bază de la parter – epoca veche. Etajul a fost folosit în ultimii ani, după reparație, pentru expoziții de arte plastice, câteva dintre ele remarcabile, de nivel național și european.

Casa de Cultură a Orașului Băile Olănești se află încă în construcție, deși a fost începută în anul 1995, în aceeași situație aflându-se și Căminele Culturale din comunele Alunu, Amărăști și Copăceni.

Sediile celor mai multe dintre Căminele Culturale se află într-o stare critică, din care pot fi salvate numai prin Programul național de reabilitare a așezămintelor culturale din mediul rural, inițiat de Guvern pentru reabilitarea și dotarea acestora, pentru finalizarea construcțiilor de acest gen, precum și pentru construirea de noi sedii.

Filiala Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici are un spațiu propriu de expoziții – Galeriile „Artex” Râmnicu Vâlcea și un magazin al Fondului Plastic, dar se confruntă cu lipsa acută a atelierelor de pictură. Cele cinci camere utilizate în acest scop în incinta Casei Olănescu din Râmnicu Vâlcea, monument istoric de categoria B, din secolul al XVII-lea, refăcut în secolul al XIX-lea, au devenit impracticabile, imobilul fiind neîncălzit, iar acoperișul este deteriorat. Clădirea, care aparținea Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, a fost dobândită de către moștenitorii fostului proprietar, ceea ce face puțin probabilă continuarea aici a activității de creație.

Pentru artiștii plastici amatori (numiți astfel în mod generic de către opinia publică pentru că nu au studii superioare, ci sunt absolvenți ai Liceului de Artă sau ai Școlii Populare de Arte și Meserii) există din anul 2007 Galeria de Artă „Constantin Iliescu”, din sediul Consiliului Județean Vâlcea, fiind gestionată de către Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea. Ocazional, unii dintre ei au putut să expună și în curtea interioară a Muzeului de Artă și în Holul central de la parterul Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul”, iar elevii Școlii Populare de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea expun, de regulă, în holul acestei instituții.

Recesiunea economică a societății noastre după 1989 a avut un **dublu efect negativ asupra Culturii**: pe de o parte, autoritățile administrației publice nu au mai avut suficiente resurse financiare pentru a subvenționa în mod satisfăcător Cultura, iar pe de altă parte, consumatorii de Cultură, afectați de scăderea nivelului de trai, au avut un grad mai mic de acces la evenimentele culturale.

Reducerea drastică a numărului de spectatori și de cititori se datorează și concurenței numeroaselor posturi centrale de televiziune comercială, care oferă așa-zise programe de divertisment, deformând gustul publicului, în special al tineretului.

Patrimoniul cultural material vâlcean, care este unul de excepție, dintre cele mai bogate (ca număr) și mai valoroase din țară, a avut și el de suferit din cauza subfinanțării cronice a lucrărilor de restaurare-conservare.

O realizare de prestigiu a fost aceea că în anul 1993, Mănăstirea Hurezi a fost înscrisă în Lista Patrimoniului Cultural Mondial. Aceasta incumbă însă obligații și mai mari în privința întreținerii acesteia.

Schimbarea treptată a legislației culturale a avut și ea un impact nu totdeauna pozitiv, pentru că există o **lipsă acută de cadre cu adevărat profesioniste în domeniile Culturii** și în mod deosebit în privința managementului cultural.

2.2. Puncte tari:

- 1) existența unui patrimoniu cultural material bogat și divers, din toate epocile;
- 2) existența unui turism balnear, religios și cultural, cu efect și asupra educației pro-patrimoniu;
- 3) existența în județ a 9 unități muzeale de istorie, de artă și de etnografie;
- 4) existența unui patrimoniu imaterial de mare valoare și specificitate;
- 5) o rețea județeană de biblioteci publice, coordonată metodologic de către Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea;
- 6) existența a unei filiale județene a Uniunii Artiștilor Plastici din România, a unui număr mare de artiști numiți „amatori”, care au la dispoziție patru spații de expoziții: Galeria „Artex”, Galeria „Constantin Iliescu”, Galeria „AlterNATIVE” (în curtea interioară a Muzeului de Artă) și Galeria de Artă a Bibliotecii Județene (în holul central);
- 7) organizarea unor tabere de creație de arte vizuale;
- 8) existența a două teatre profesioniste, a unei filarmonici, dar și a unor formații de teatru de amatori;
- 9) existența unui festival bienal național de creație dramatică, numit „Goana după fluturi”, și a unui festival anual județean de interpretare teatrală, pentru amatori, numit „Ucenicii Thaliei”, și participarea la diverse festivaluri culturale naționale și internaționale din țară sau din străinătate;
- 10) existența unui număr important de așezăminte culturale, constituit din 9 Case de Cultură (1 municipală, 1 comunală și 7 orășenești) și 129 de Cămine Culturale, coordonate metodologic de către Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, la care se adaugă Casa de Cultură a Sindicatelor Râmnicu Vâlcea;
- 11) existența unor întreprinderi mici producătoare de reproduceri, de difuzare și de comercializare a fonogramelor, videogramelor și produselor multimedia;
- 12) desfășurarea în județul nostru a unui prestigios festival internațional de filme documentare etnografice, antropologice și de turism, numit Festivalul ECO-ETNO-FOLK Film, organizat, în parteneriat cu autorități ale administrației publice locale vâlcene, de către Fundația Națională pentru Civilizația Țărănească „Niște Țărani” București;
- 13) premiile naționale și internaționale câștigate de filme documentare realizate de către redactori ai Televiziunii ETALON și Televiziunii „Vâlcea UNU”, ambele din Râmnicu Vâlcea;
- 14) existența unui sector dezvoltat de presă locală scrisă și audio-vizuală;
- 15) existența a 25 de edituri private (cele mai multe sunt microîntreprinderi), care au o producție de carte diversă;
- 16) o tradiție seculară a culturii religioase vâlcene;
- 17) existența a 4 organizații neguvernamentale cu profil religios, activând pe lângă Episcopia Râmnicului;
- 18) proiectul de dezvoltare regională cu componentă culturală – Programul „Oltenia de sub munte” din Strategia de dezvoltare a Regiunii 4 Sud-Vest Oltenia.

2.3. Puncte slabe:

- 1) absența unei educații în domeniul patrimoniului cultural material, care să determine un comportament activ pro-patrimoniu, atât la nivelul individului, cât și la nivelul comunității;
- 2) resurse umane insuficiente, cu salarii neatractive și nestimulative, dar și cu pregătire inadecvată tipului de instituție culturală;
- 4) lipsa unor parcări adecvate pentru vizitatorii muzeelor;
- 5) muzeotehnică învechită, lipsa unor spații adecvate de depozitare a colecțiilor;
- 6) lipsa „inventarului” județului Vâlcea în sensul prevăzut de Convenția UNESCO privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial;
- 7) insuficienta punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial în contextul formelor noi de turism – agroturism, turism religios, turism ecologic, turism cultural etc. și insuficienta promovare a meșterilor populari prin târguri locale, județene, interjudețene și internaționale;
- 8) cele mai multe biblioteci publice funcționează în condiții și la parametri improprii: spațiu insuficient, insalubru, neîncălzit, cu mobilier necorespunzător, cu fond de carte vechi și redus, în lipsa periodicelor, iar două biblioteci comunale (Bujoreni și Orlești) nu funcționează;
- 9) piață de artă insuficient dezvoltată pentru a reuși să absoarbă oferta din domeniu;
- 10) număr foarte mic de ateliere și de spații de creație proprietate publică, agravată de lipsa unei oferte alternative;
- 11) baza materială redusă a instituțiilor de spectacole și concerte, în comparație cu dotările de care beneficiază alte instituții de acest gen din țară;
- 12) practicarea limitată a marketingului cultural, datorită fondurilor insuficiente pentru acest departament și inexistența unei agenții de bilete în centrul municipiului Râmnicu Vâlcea;
- 13) stare de degradare accentuată a așezămintelor culturale, îndeosebi în mediul rural;
- 14) necorelarea funcționalităților așezămintelor de cultură cu cerințele procesului de educație permanentă;
- 15) lipsa accesului populației la spectacolul cinematografic, determinată de închiderea sălilor de cinema și de slaba preocupare a autorităților locale pentru identificarea și susținerea unor alternative;
- 16) numărul redus de producții vâlcene ale mass-media audio-vizuale;
- 17) aplicarea nesistematică a principiilor și mecanismelor de autoreglementare, îndeosebi a codurilor deontologice în mass-media locală;
- 18) management deficitar al celor două reviste culturale vâlcene editate în regim de amatorism (adică, nu au salariați în redacție), inexistența unor manageri de proiect cultural care să redacteze și să implementeze proiecte culturale prin care să se realizeze finanțarea revistelor culturale din surse multiple: locale, centrale, europene, publice și private;
- 19) insuficiența resurselor financiare pentru impulsivarea culturii religioase;
- 20) lipsa unei tipografii a Episcopiei Râmnicului, care să continue tradiția începută aici în anul 1705 de către episcopul Antim Ivireanul;
- 21) inexistența unei piețe culturale regionale a Regiunii 4 Sud-Vest Oltenia.

2.4. Oportunități:

1) existența unei legislații culturale de tip european, care asigură o libertate de creație reală, lipsită de cenzură, libertatea formelor de schimburi culturale, precum și posibilitatea adoptării unor formule organizatorice flexibile ale instituțiilor culturale;

2) existența unei strategii a Ministerului Culturii și Cultelor, care prezintă o diagnoză a domeniilor Culturii, orientările strategice și direcțiile de acțiune pentru perioada 2007-2013, ceea ce creează condiții de stimulare a activităților culturale și asigură o stabilitate în orientările de bază ale politicii culturale la trecerea de la o legislatură la alta, dacă se vor schimba partidele de la guvernare;

3) elaborarea unei strategii culturale județene, care permite o analiză a Culturii vâlcene, stabilirea unor priorități strategice culturale și a unui Plan de acțiune pentru realizarea acestor priorități;

4) existența unui cadru legal al dezvoltării regionale a țării, ceea ce va permite formarea unei **piețe culturale regionale**, județul Vâlcea făcând parte, alături de județele Dolj, Gorj, Mehedinți și Olt, din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia;

5) existența unei concurențe a sectorului cultural public cu sectorul privat;

6) posibilitatea realizării unor parteneriate public-privat (cu sponsori, mecena sau cu organizații neguvernamentale culturale) în realizarea de proiecte culturale;

7) existența posibilității finanțării multiple a proiectelor culturale: de la bugetele locale, de la Administrația Fondului Cultural Național, de la Institutul Cultural Român (prin Programul „Cantemir”), de la Ministerul Culturii și Cultelor (prin „Promocult” – Programul de Promovare a Artei Contemporane din România în Uniunea Europeană), din fondurile structurale ale UE;

8) apartenența țării noastre la Uniunea Europeană, ceea ce va permite nu doar accesarea de fonduri europene, ci și integrarea instituțiilor noastre culturale în piața culturală europeană.

2.5. Amenințări:

1) lipsa resurselor financiare pe plan local și județean necesare pentru protejarea, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural vâlcean;

2) recesiunea economică, având dublu efect negativ asupra Culturii: prin scăderea subvențiilor acordate instituțiilor publice culturale pentru realizarea de programe și proiecte culturale și prin scăderea consumului cultural, datorită reducerii nivelului de trai al consumatorilor de cultură;

3) scăderea nivelului de instrucție și de educație, în special la tineret, ceea ce reduce numărul consumatorilor de cultură (cititori și spectatori);

4) concurența presei scrise de senzație și de scandal și a televiziunilor centrale comerciale, care alterează și chiar pervertesc, prin articolele lor și prin programele de „divertisment”, bunul-gust al consumatorilor de cultură, provocând scăderea dramatică a numărului de cititori de cărți, de publicații de calitate, precum și a numărului de spectatori la spectacole teatrale sau muzicale de calitate;

5) comercializarea produselor culturale „piratate” sau de contrabandă, care alterează, în bună măsură, bunul-gust al consumatorilor și subminează economic producătorii și comercianții de produse culturale autentice;

6) libera circulație a mărfurilor și a serviciilor în Uniunea Europeană, care pot afecta nu doar pozitiv, ci și negativ, din punct de vedere cantitativ și calitativ, produsele și producțiile culturale vâlcene.

Capitolul 3:

STRATEGII DE DEZVOLTARE A SECTORULUI CULTURII PE DOMENII DE ACTIVITATE

În principalele domenii ale Culturii, atât punctele tari, cât și punctele slabe identificate în etapa actuală reprezintă termenii de referință pentru configurarea obiectivelor strategice și a direcțiilor de acțiune pentru orizontul de timp 2013.

3. 1. Patrimoniul cultural național

Teoriile culturale contemporane consideră patrimoniul cultural drept o parte a *Patrimoniului*, domeniu în care patrimoniul cultural se completează armonios cu patrimoniul natural. Împreună, cele două subdomenii constituie moștenirea pe care fiecare generație o lasă urmașilor. În această schemă logică, subdomeniul patrimoniului cultural cuprinde *patrimoniul cultural material* – cel *imobil* (monumentele istorice) și cel *mobil* (mai ales bunurile culturale aflate în muzee și colecții) – și *patrimoniul cultural imaterial*.

3.1.1. Considerații generale

Patrimoniul cultural național trebuie să constituie o prioritate a Strategiei de dezvoltare a Culturii județului Vâlcea, bazată pe următoarele **argumente**:

1) valoarea arhitecturală, artistică, istorică a patrimoniului cultural material imobil construit, în acesta reliefându-se pregnant Mănăstirea Hurezi – singurul monument istoric clasat pe Lista Patrimoniului Cultural Mondial (a UNESCO), nu doar din județul nostru, ci din sudul țării (de altfel, un argument privind monumentele istorice rezultă și din Legea nr. 422/2001, republicată, privind protejarea monumentelor istorice, care prevede că „Protejarea monumentelor istorice este parte componentă a strategiilor de dezvoltare durabilă economico-socială, turistică, urbanistică și de amenajare a teritoriului, la nivel național și local.”);

2) valoarea patrimoniului cultural mobil – cu precădere, cărți vechi și icoane clasate sau susceptibile a fi clasate în categoria *Tezaurul patrimoniului cultural național*;

3) valoarea patrimoniului imaterial, cu o mare bogăție de tradiții și obiceiuri din zone etnofolclorice consacrate, cu evenimente culturale majore – precum „Cocoșul de Hurez”, „Învârtita dorului”, „La izvorul dorului”, „Din moși-strămoși”, „Cântecele Oltului”, „Brâul de Aur”, „Hora costumelor”;

4) agravarea continuă a degradării patrimoniului construit, numărul șantierelor de restaurare și de conservare fiind mic, din cauze financiare;

5) patrimoniul cultural conferă județului nostru o identitate inconfundabilă;

6) potențialul turistic consistent al patrimoniului cultural, care poate deveni o componentă a dezvoltării durabile a județului.

Această prioritate strategică a culturii vâlcene ar trebui să-și găsească o reflectare mai pregnantă în Planul Național de Conservare și de Restaurare, coordonat și finanțat de Ministerul Culturii și Cultelor, precum și într-un Program Județean de Conservare și de Restaurare, coordonat de către Consiliul Județean Vâlcea și finanțat de către acesta și de către consiliile locale. Starea acestui Patrimoniu este o problemă a comunității și de aceea **trebuie să devină o prioritate în politica administrației locale** și în acțiunea forțelor societății civile.

Strategia culturală a Ministerului Culturii și Cultelor așază politicile culturale privind patrimoniul cultural național pe următoarele paliere:

<i>din punct de vedere geografic:</i>	<i>din punctul de vedere al categoriilor de patrimoniu:</i>
- euroregiunile	- patrimoniul cultural material
- regiunile de dezvoltare	- patrimoniul imobil
- unitățile administrativ-teritoriale	- patrimoniul mobil
- localitățile	- patrimoniul cultural imaterial

În prezent, există legislația necesară din domeniul Patrimoniului: Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil (cu modificările și completările ulterioare); OG nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național (cu modificările și completările ulterioare, republicată a doua oară, în anul 2006); Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice (cu modificările și completările ulterioare, republicată); Legea nr. 311/2003 privind muzeele și colecțiile publice (cu modificările și completările ulterioare, republicată); Legea nr. 6/2008 privind regimul juridic al patrimoniului tehnic și industrial. Strategia Patrimoniului trebuie să se bazeze pe cunoașterea, pe respectarea și pe aplicarea acestei legislații.

3.1.2. Patrimoniul cultural imobil

Patrimoniul cultural imobil constituie cea mai valoroasă componentă a patrimoniului cultural, atât în ceea ce privește valoarea materială directă, cât și în raport cu posibilitățile de inserție a unor componente extraculturale.

3.1.2.1. Considerații generale

Patrimoniul cultural imobil este o sintagmă care desemnează ceea ce, în termeni generici, poartă numele de *monumente istorice* și include nu doar monumentele istorice, ci și ansamblurile și siturile istorice. Patrimoniul cultural imobil nu se limitează la *patrimoniul construit*, sintagmă care exclude cele mai multe dintre siturile arheologice.

Toate aceste delimitări și definiții sunt foarte clar stabilite prin intermediul unui corp de norme complet și coerent formulat, care are în vedere întregul set de operațiuni (cercetare, evidență, conservare, restaurare, punere în valoare) care alcătuiesc opera de protejare a patrimoniului cultural imobil. Mai mult decât atât, chiar legea-cadru în domeniu stabilește că protejarea monumentelor istorice este parte componentă a strategiilor de dezvoltare durabilă economico-socială, turistică, urbanistică și de amenajare a teritoriului, la nivel național și local.

Pentru asigurarea unei dezvoltări echilibrate a teritoriului, care să aibă în vedere importanța deosebită a bunurilor culturale imobile, conceptul central de care trebuie ținut seama este cel al *conservării integrate a patrimoniului arhitectural*, așa cum acesta este definit de Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei, adoptată la Granada, la 3 octombrie 1985 și ratificată de România prin Legea nr. 157/1997. Acest concept are două obiective esențiale:

a) conservarea nu doar a monumentului istoric propriu-zis, ci și a zonei de protecție a acestuia (prin intermediul unor mecanisme concrete de protecție fizică a elementelor

constitutive ale monumentului și ale zonei de protecție, precum și prin procese de punere în valoare a monumentului și a zonei sale de protecție);

b) integrarea patrimoniului construit în mediul de viață al societății contemporane, prin: programe de revitalizare a zonelor în care se află bunuri culturale imobile; programe de restaurare a structurii urbane; programe de dezvoltare locală, cu includerea bunurilor culturale imobile; programe de dezvoltare regională, cu includerea bunurilor culturale imobile; cooperare între specialiștii în planificarea teritoriului, urbaniști și restauratori de monumente istorice, în scopul adoptării celor mai bune măsuri pentru punerea în valoare a bunurilor culturale imobile.

Ținând cont de faptul că această Convenție, care a fost ratificată de România, impune obligații statului român, orice strategie în domeniu trebuie să aibă în vedere *adoptarea de politici în domeniul conservării integrate a patrimoniului arhitectural*, care:

– să includă protecția patrimoniului arhitectural printre obiectivele esențiale ale amenajării teritoriului și ale urbanismului și să asigure luarea în considerare a acestui imperativ în diversele stadii de elaborare a planurilor de amenajare și a procedurilor de autorizare a lucrărilor;

– să promoveze programe de restaurare și de întreținere a patrimoniului arhitectural;

– să facă din conservarea, revitalizarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural un element major al politicilor în materie de cultură, de mediu și de amenajare a teritoriului;

– să favorizeze, atunci când este posibil, în cadrul proceselor de amenajare a teritoriului și de urbanism, conservarea și folosirea clădirilor a căror importanță nu ar justifica instituirea unui regim legal de protecție, dar care ar prezenta o valoare din punct de vedere al integrării în mediul urban sau rural ori al cadrului de viață;

– să favorizeze aplicarea și dezvoltarea tehnicilor și materialelor tradiționale, indispensabile pentru viitorul patrimoniului.

O altă obligație care revine României, prin prisma obligațiilor asumate la ratificarea aceleiași Convenții, este aceea de a atrage societatea civilă în procesul de protejare a patrimoniului arhitectural, prin instituirea unor mecanisme de consultare a colectivităților locale, precum și a instituțiilor și a asociațiilor culturale. Din această obligație derivă alte două direcții de acțiune, care trebuie avute în vedere la stabilirea strategiei în domeniu:

a) punerea în valoare, în opinia publică, a conservării patrimoniului arhitectural ca element al identității culturale și ca sursă de inspirație și de creativitate pentru generațiile prezente și viitoare;

b) promovarea unor politici de informare și de sensibilizare, îndeosebi prin tehnicile moderne de difuzare a informației, menite să trezească și să sporească sensibilitatea publicului pentru ocrotirea patrimoniului încă de la vârsta școlară, precum și punerea în evidență a unității patrimoniului cultural și a legăturilor dintre arhitectură, arte, tradiții populare și moduri de viață, la nivel regional, național și european.

De asemenea, având în vedere România a ratificat, prin Legea nr. 150/1997, Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic (revizuită), adoptată la La Valetta, la 16 ianuarie 1992, este necesară *adoptarea de politici clare în domeniul conservării integrate a patrimoniului arheologic*, prin următoarele obiective ferme pe care țara noastră trebuie să le pună în practică:

a) concilierea și articularea cerințelor specifice ale arheologiei cu cele ale amenajării teritoriului;

b) asigurarea consultărilor sistematice între arheologi, urbaniști și specialiști în amenajarea teritoriului;

c) elaborarea studiilor de impact asupra mediului ținând cont de siturile arheologice.

Potrivit Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, cu modificările și completările ulterioare, monumentele istorice (monumentele, ansamblurile și siturile istorice) sunt clasate în două grupe: *grupa A*, care include monumentele istorice de valoare națională și universală, și *grupa B*, care le include pe cele reprezentative pentru patrimoniul cultural local.

Se utilizează însă și o altă împărțire a monumentelor, după *categoriile tipologice*, așa cum sunt ele menționate în Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III-a – zone protejate, tipologie care nu respectă întocmai categoriile stabilite de Legea nr. 422/2001, dar care este deosebit de utilă pentru o abordare pragmatică a domeniului:

1. *Monumente și ansambluri de arhitectură:*

a) cetăți; b) ansambluri curți domnești ruinate; c) biserici fortificate – cetăți; d) castele, conace, palate; e) cule; f) clădiri civile urbane; g) ansambluri urbane; h) biserici din lemn; i) muzee etnografice în aer liber; j) biserici rupestre; k) biserici și ansambluri mănăstirești; l) arhitectura industrială; amenajări căi de comunicație; m) monumente de arhitectură populară (locuințe sătești); n) ansambluri tradiționale rurale.

2. *Monumente și situri arheologice:*

a) complexe paleolitice; b) așezări neolitice și eneolitice; c) așezări și necropole din epoca bronzului; d) fortificații și așezări din prima epocă a fierului (hallstattiene); e) fortificații dacice; h) orașe antice; i) edificii; j) monumentele medievale identificate pe baza cercetărilor arheologice; k) rezervații arheologice cuprinzând situri cu niveluri de locuire pe perioade îndelungate – așezări și necropole.

Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea face o împărțire a monumentelor istorice din județul nostru în **trei mari grupe**: 1) monumente și situri arheologice; 2) monumente aparținând cultelor religioase; 3) monumente civile.

Din cele 96 de monumente și situri arheologice înscrise în „Lista monumentelor istorice din județul Vâlcea”, acoperind paleoliticul inferior, neoliticul, epoca bronzului, epoca fierului, cultura dacică și cultura romană, mai reprezentative sunt rezervațiile de la Ocnița (Buridava Dacică), Stolniceni (Buridava Romană), castrele romane de pe Limes Alutanus („Pons Aluti” – Ionești, „Castra Traiani” – Sâmbotin – Dăești, „Arutela” – Păușa – Călimănești, Castrul de la Rădăcinești – Berislăvești, Castrul de la Titești, „Pretorium” I și II – Racovița).

Biserica Română Ortodoxă deține circa 80% din bunurile aparținând patrimoniului cultural înscrise în lista monumentelor istorice, datate între secolele XIV-XIX. Între acestea, amintim:

– marile ansambluri monastice: Mănăstirea Hurezi, înscrisă în Lista Patrimoniului Cultural Mondial în 1993, Mănăstirea Cozia, Mănăstirea Bistrița, Mănăstirea Arnota, Mănăstirea Dintr-un Lemn, Mănăstirea Govora, Mănăstirea Turnu, Mănăstirea Surpatele și Mănăstirea Frăsinei;

– alte schituri și mănăstiri care au rămas în cult de-a lungul timpului: Schitul Ostrov, Mănăstirea Cornetu, Mănăstirea Dobrușa, Mănăstirea Stănișoara, Schitul Brădetu, Schitul Iezer, Schitul Pahomie și Schitul Pătrunsa;

– fostele ansambluri mănăstirești și schituri, actualmente biserici de mir sau având alte folosințe: Berislăvești, Fedeleșoiu, Lunca Stănești, Mamu, Fostul Schit Cetățuia, Comanca, Păpușa, Păr, „44 de izvoare” ș. a.;

– bisericile rurale de zid, ctitorii boierești, ale ierarhilor Bisericii Ortodoxe (egumeni, mitropoliți) sau ale comunităților locale;

– bisericile de lemn – ctitorii episcopale sau egumenești, dar în principal ale comunităților locale.

Monumentele civile, peste 70, sunt grupate în:

- cule, conace și case boierești;
- construcții reprezentând arhitectura tradițională a lemnului din ținuturile vâlcene, în mare măsură valorificate științific și expozițional în Muzeul Satului Vâlcean de la Bujoreni;
- construcții administrative și cu destinație economică (Primăria Râmnicului, Tribunalul Vâlcea, Judecătoria Râmnicu Vâlcea, Hotelul „Central” – Călimănești, Hotelul „Palace” – Băile Govora ș. a.);
- case (locuințe) datând de la sfârșitul secolului al XIX-lea și de la începutul secolului al XX-lea, semnificative pentru arealul vâlcean;
- gări (Lotru, Cornetu, Călimănești) și monumente tehnice (Podul de cale ferată de la Proeni – Brezoi, Tunelul Cornetu).

Monumentele istorice și de arhitectură nu trebuie considerate „piese de muzeu”, ci trebuie tratate individual, în mod diferențiat, respectând legislația în domeniu.

Administrației publice locale îi revine rolul principal în aplicarea și controlul respectării legalității în domeniul protejării și punerii în valoare a monumentelor istorice.

Cunoașterea și evaluarea exactă a stării de conservare a monumentelor istorice, precum și stoparea degradării monumentelor istorice din județul Vâlcea presupune *costuri majore, necesită timp și o riguroasă stabilire a priorităților*.

Aprecieră justă a valorilor istorice arhitecturale și artistice pe care le-a moștenit județul Vâlcea a condus la includerea în **Planul Național de Conservare și de Restaurare**, finanțat de Ministerul Culturii și Cultelor, a unui număr de **13 obiective**. **Resursele alocate de la bugetul de stat nu vor putea însă acoperi decât într-o mică măsură costurile intervențiilor de urgență pe care le reclamă starea actuală a monumentelor din județul Vâlcea.**

O diagnoză a stării de fapt a monumentelor istorice din județul Vâlcea aduce în discuție corelarea componentelor: economico-financiară, profesională, administrativ-legislativă și educațională (stimularea unui comportament „pro-patrimoniu”).

Componenta economico-financiară este determinantă. Lipsa resurselor financiare pe plan local și șansele reduse de a fi atrase surse din sponsorizare constituie problema principală. Sunt **două tipuri de dificultăți: directe** – lipsa fondurilor pentru lucrări urgente de consolidare, restaurare și pentru asigurarea sistemelor de securitate eficiente; **indirecte** – derivând din starea generală precară a infrastructurii, îndeosebi în mediul rural. La cel de-al doilea tip, pe primul plan se situează accesul dificil în cazuri de forță majoră și lipsa surselor de apă curentă, ambele fiind condiții absolut necesare pentru stingerea incendiilor.

Măsurile de protejare, de asigurare a securității și de punere în valoare a patrimoniului cultural vâlcean presupun surse financiare apreciabile. **Numărul mare de obiective și starea lor de conservare actuală implică eforturi materiale care nu pot fi asigurate pe măsura necesităților**. Stabilirea corectă a priorităților, existența unei strategii care să concentreze toate resursele alocate în acest scop, ca și pe cele care pot fi disponibilizate pentru monumentele istorice sunt imperios necesare. Ultima inventariere, din luna martie 2006, a **monumentelor istorice în pericol de avariere gravă sau de distrugere în cazul unui seism** indica peste **60** de asemenea imobile. Bisericile de lemn, multe dintre ele scoase din cult cu decenii în urmă, sunt abandonate de comunitățile pe care le-au deservit, posibilitățile de finanțare a lucrărilor de restaurare a acestora fiind practic nule pe plan local. Însăși Mănăstirea Hurezi, singurul monument din sudul țării înscris în până în prezent în Patrimoniul Cultural Mondial, are probleme majore de conservare și de restaurare și reclamă de urgență un program consistent sub aspect financiar și tehnico-științific pentru a putea răspunde parametrilor impuși de legislația europeană privind conservarea, protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural mondial.

Componenta profesională. Pe de o parte, **în județul Vâlcea nu există specialiști atestați** de Ministerul Culturii și Cultelor (arhitecți, ingineri constructori, istorici de artă, arheologi etc.), iar pe de altă parte, **nu există o schemă minimă necesară pentru exercitarea atribuțiilor Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea.**

Nu se poate vorbi despre o protecție adevărată a monumentelor istorice fără asigurarea secvenței de cercetare, expertiză și proiectare la parametri și la standardele impuse de statutul special al imobilelor de patrimoniu. Sunt puțini specialiști autorizați să abordeze acest domeniu, iar condițiile de acreditare a lor de către Ministerul Culturii și Cultelor sunt descurajante și, uneori, confuze. De aceea, pe o piață aflată încă în faza reglementărilor normative, oferta este aproape inexistentă, dacă o raportăm la necesitățile reale, dictate fie și numai de intervențiile de urgență.

Prima consecință a acestui decalaj: **costurile prohibitive.** A doua consecință, cea mai gravă, este **abandonarea monumentelor aflate în dificultate de către proprietarii acestora** sau, reversul medaliei, **intervențiile neautorizate.** Posibilitățile de a impune legea prin control și prin sancțiuni rezolvă doar formal problema, practic fiind imposibil să se intervină eficient în acest sens.

Componenta administrativ-legislativă. Primăriile și consiliile locale nu cunosc încă sau ignoră Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice (republicată), care, în titlul IV, cap. II, art. 45-47, le impune o serie de atribuții și de responsabilități. În cazul județului Vâlcea, se poate vorbi practic doar de câteva primării care colaborează cu Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea.

Componenta educațională. O altă sursă a dificultăților întâmpinate în protejarea patrimoniului cultural imobil o constituie insuficienta maturizare a unui *comportament „pro-patrimoniu”*, fapt resimțit atât la nivelul comunității, cât și la nivel individual. Dacă primăriile nu includ în prioritățile lor grija față de monumentele istorice, proprietarii sunt adesea incomodați de regimul de protecție impus în cazul acestora. Proprietarii și deținătorii de monumente istorice înțeleg greu faptul că dreptul de proprietate asupra unui bun imobil clasat pe Lista monumentelor istorice are ca notă distinctă *restrângerea dreptului de dispoziție.* Proprietarul sau deținătorul unui monument istoric este obligat să respecte regimul juridic reglementat prin legislația patrimoniului, el nu poate modifica după bunul plac structura, elementele constructive și funcționalitatea proprietății sale și, mai ales, nu o poate desființa (demola) decât în condițiile legii.

Parohiile ajung frecvent în situația de a executa lucrări de urgență cu fonduri provenite din contribuția enoriașilor, insuficiente pentru conservare-restaurare. Ca urmare, se evită partea de proiectare autorizată și avizarea documentațiilor de către Comisia Națională a Monumentelor Istorice, pe fondul practicii instalate după 1990, datorită lipsei de asprime a legii. Se produc astfel intervenții asupra monumentelor istorice, multe cu caracter ireversibil. Un exemplu alarmant este faptul că se agresează în mod frecvent fresca bisericilor rurale (este „repictată”) datorită unei „mode”, la încetățenirea căreia își aduc contribuția în mod egal preoții și enoriașii (care își doresc în biserici sfinți lucitori pe pereți).

În cazul construcțiilor civile cu folosința de locuință, proprietarii se confruntă cu gradul ridicat de uzură al imobilelor și cu investițiile costisitoare pentru repararea lor, astfel încât interesul proprietarilor înclină mai degrabă spre demolarea unei case vechi. O altă fațetă a problemei decurge din implicarea frecventă a unor astfel de imobile în dispute succesoriale și în revendicări, ajungându-se în situația în care un imobil este al tuturor și al nimănui un timp îndelungat, ceea ce este extrem de păgubos pentru o clădire de un secol.

Insuficienta conștientizare a valorilor pe care înaintașii ni le-au lăsat moștenire, valori care ne conferă identitate, poate duce la pierderi irecuperabile în plan material și spiritual.

Pornind de la realitatea imediată, nevoia de proiectare autorizată în domeniul imobilelor de patrimoniu ar trebui să fie considerată o prioritate strategică și, în consecință, resursele bugetare alocate pentru protejarea, conservarea și restaurarea monumentelor istorice vor fi dirijate cu precădere spre plata proiectării autorizate. Structurile și organismele existente în domeniul protejării patrimoniului cultural național pot realiza acest lucru doar printr-o orientare a activității lor în acest sens.

3.1.2.2. Puncte tari:

- 1) existența unui ansamblu bogat și divers de bunuri cu valoare de patrimoniu cultural imobil, din epocile arhaică, antică, medievală, modernă și contemporană;
- 2) existența unui monument istoric inclus pe Lista Patrimoniului Cultural Mondial;
- 3) existența unui turism religios, balnear și cultural destul de important, cu efect economic, social, cultural și educativ pro-patrimoniu;
- 4) existența unui cadru legislativ complet și coerent de reglementare a domeniului;
- 5) programe naționale și zonale pentru cercetarea, conservarea și restaurarea monumentelor istorice.

3.1.2.3. Puncte slabe:

- 1) deficitul de specialiști (arhitecți, ingineri constructori, arheologi, istorici de artă etc.) atestați de Ministerul Culturii și Cultelor;
- 2) lipsa resurselor financiare pe plan local și județean necesare pentru protejarea, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imobil;
- 3) necunoașterea sau ignorarea de către primării și consiliile locale a legislației privind monumentele istorice, insuficienta implicare și responsabilizare, din partea autorităților locale, în gestionarea bunurilor de patrimoniu cultural imobil existente în unitățile administrativ-teritoriale pe care le conduc;
- 4) absența unei educații în domeniu, care să determine un comportament activ pro-patrimoniu, atât la nivelul individului, cât și la nivelul comunității;
- 5) lipsa unor preocupări sistematice privind reinsertia monumentelor istorice în spațiul comunitar și valorizarea potențialului lor ca factor de creștere a calității vieții populației;
- 6) lipsa unei abordări intersectoriale în legătură cu punerea în valoare a patrimoniului cultural imobil, îndeosebi în relație cu turismul și industria hotelieră, construcțiile civile, transporturile, alte servicii pentru consumator;
- 7) slaba implicare a organizațiilor neguvernamentale în acest domeniu.

3.1.2.4. Obiective strategice:

- 1) cunoașterea și promovarea patrimoniului imobil, cercetarea valorii și importanței monumentelor istorice, evaluarea stării lor de conservare și de securitate; continuarea cercetării patrimoniului arheologic;
- 2) salvarea monumentelor istorice și a bunurilor culturale imobile, aflate în pericol sau în stare avansată de degradare, prin lucrări de restaurare și de conservare, precum și prin măsuri eficiente de păstrare, securitate și supraveghere;
- 3) protejarea patrimoniului cultural imobil în conformitate cu legislația în vigoare, prin concertarea eforturilor tuturor forțelor interesate și implicate în această activitate: deținători/administratori de obiective/bunuri de patrimoniu, autorități publice, instituții de specialitate, organizații ale societății civile;

4) dezvoltarea patrimoniului cultural imobil prin îmbogățirea fondului existent cu noi obiective (vestigii arheologice, clădiri industriale, bunuri imobile reprezentative din secolul trecut);

5) punerea în valoare a bunurilor culturale imobile în cadrul activităților educaționale și turistice pe plan local, național și internațional, ținând cont de rolul major pe care îl pot juca monumentele istorice ca factor de coeziune socială, în scopul dezvoltării durabile.

3.1.2.5. Direcții de acțiune:

Pentru *Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național* (DJCCPCN) Vâlcea, serviciu public deconcentrat, cu personalitate juridică, al Ministerului Culturii și Cultelor, care are rolul principal în domeniul patrimoniului cultural imobil, există, conform strategiei ministerului respectiv, următoarele direcții principale de acțiune:

1) acumularea, ordonarea și sistematizarea informațiilor și datelor referitoare la monumentele istorice, în vederea creării bazei documentare a acestora și a fundamentării programelor de cercetare, salvare, protejare, dezvoltare și valorificare a lor;

2) consolidarea, restaurarea și conservarea monumentelor istorice și a celorlalte obiective de patrimoniu aflate în pericol; finalizarea șantierelor actuale la monumentelor istorice și deschiderea altora noi;

3) identificarea unor potențiale monumente istorice (vestigii arheologice, clădiri industriale, clădiri civile și locuințe reprezentative arhitectonic din secolul trecut);

4) creșterea capacității profesionale și organizatorice a instituțiilor abilitate în domeniul patrimoniului cultural imobil ;

5) capacitatea societății civile în acțiunile de ocrotire a acestui patrimoniu și de educație pro-patrimoniu ;

6) remodelarea comportamentului individual și comunitar față de patrimoniul cultural imobil, cultivarea unei atitudini conștiente și active a populației, mai ales a tineretului ;

7) integrarea mai eficientă a mănăstirilor și a monumentelor istorice laice în circuitul științific, cultural, educațional și turistic național și internațional.

Pentru *Consiliul Județean Vâlcea*:

a) colaborarea cu DJCCPCN Vâlcea;

b) coordonarea activității consiliilor locale în domeniul protecției patrimoniului cultural național imobil clasat;

c) elaborarea unei strategii județene și a unui Program Județean de Conservare-Restaurare a patrimoniului cultural imobil de categoria B, pentru perioada 2009-2013;

d) redactarea de proiecte de restaurare-conservare pentru monumente istorice de categoria B, în vederea obținerii de finanțări din fonduri centrale și europene ;

e) cooperarea regională cu județele Gorj, Dolj, Olt și Mehedinți din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia.

Pentru *consiliile locale*:

a) colaborarea cu Consiliul Județean Vâlcea și cu DJCCPCN Vâlcea pentru elaborarea Strategiei județene pentru protecția patrimoniului cultural imobil, a Programului Județean de Conservare-Restaurare a acestui patrimoniu și pentru redactarea proiectelor de conservare-restaurare cu finanțare centrală și europeană;

b) alocarea în bugetele proprii a fondurilor pentru protecția patrimoniului cultural imobil;

c) organizarea, de acțiuni educative pro-patrimoniu, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Vâlcea, DJCCPCN Vâlcea, Muzeul Județean Vâlcea, organizații neguvernamentale.

3.1.3. Patrimoniul cultural mobil

În termeni strict legali, patrimoniul cultural mobil cuprinde doar bunurile culturale mobile clasate, incluse, după valoarea lor, în două categorii juridice: *Fondul patrimoniului cultural național*, care cuprinde bunurile culturale de valoare deosebită, și *Tezaurul patrimoniului cultural național*, care cuprinde bunurile culturale de valoare excepțională. De aceea, Strategia se va referi la instituțiile care protejează aceste bunuri: muzeele.

3.1.3.1. Considerații generale

În județul Vâlcea sunt **trei instituții muzeale**: **Muzeul Județean Vâlcea** (cu următoarele secții: Muzeul de Istorie a Județului Vâlcea, Muzeul de Artă, Casa Memorială „Anton Pann”, toate trei situate în municipiul Râmnicu Vâlcea, Muzeul Satului Vâlcean, situat în comuna Bujoreni, Complexul Muzeal Măldărești, situat în comuna Măldărești, Colecția de Arheologie și Artă Religioasă „Petre Gheorghe-Govora”, situată în orașul Băile Govora, și Colecția de Artă Plastică „Alexandru Bălinescu”, situată în comuna Costești), **Memorialul „Nicolae Bălcescu”**, situat în comuna Nicolae Bălcescu (compus din: Conacul Bălceștilor, monument istoric de categoria A, Biserica din lemn, monument istoric de categoria B, parcul conacului, cu arbori de esență rară, Centrul documentar, Fântâna „Nicolae Bălcescu”, ridicată în centrul civic al comunei la comemorarea a 150 de ani de la trecerea în eternitate a patronului spiritual al muzeului, Fântâna „Sevastița Bălcescu”, construcție neterminată, lângă biserică, și Expoziția de artă contemporană, din Sala de festivități și de protocol), ambele aflate în subordinea Consiliului Județean Vâlcea, și **Muzeul Viei și Vinului**, din municipiul Drăgășani, care a fost secție a Muzeului Județean Vâlcea, din anul 1983, până în anul 2006, când a fost transferat Consiliului Local Municipal Drăgășani, în a cărui subordine funcționează.

Există un dezechilibru în privința repartiției instituțiilor muzeale pe teritoriul județean: nu există nici un muzeu comunal în cele 78 de comune vâlcene (exceptând secțiile susmenționate) și nici un muzeu orașenesc în cele 9 orașe vâlcene, astfel că zona de nord și zona de sud-vest din județ sunt „pete albe” muzeale.

Muzeul Județean Vâlcea se confruntă cu problema răscumpărării sediilor a două dintre unitățile sale muzeale, dobândite prin revendicare de către moștenitorii foștilor proprietari: Cula Greceanu din Complexul Muzeal Măldărești și Colecția de Arheologie și Artă Religioasă „Petre Gheorghe-Govora” din Băile Govora. Se află pe rol procesul deschis de revendicatori pentru terenul pe care se află Muzeul Satului Vâlcean din Bujoreni, precum și procesul deschis de Memorialul „Nicolae Bălcescu” contra ROMSILVA pentru redobândirea pădurii-parc de 24 ha a familiei Bălcescu.

Ca problemă generală, muzeele nu au fonduri pentru expertizări de bunuri culturale și pentru asigurarea acestora – sumele necesare ar depăși de câteva ori bugetul lor obișnuit.

Trebuie semnalate două probleme care afectează negativ punerea în valoare a patrimoniului cultural mobil: a) existența în comunitățile locale a unei mentalități învechite privind rolul muzeelor în societate, identificate cu niște simple depozite de obiecte vechi; b) lipsa unei abordări intersectoriale, care să pună în relație patrimoniului cultural mobil cu turismul și industria hotelieră, precum și cu alte servicii pentru consumatorii de cultură.

3.1.3.2. Puncte tari:

1) Muzeul Județean Vâlcea:

- existența unui patrimoniu cultural mobil bogat și divers, cu peste 68.000 de obiecte, din care 23 sunt clasate la categoria *Tezaur*;
- personal de specialitate calificat și de înaltă ținută științifică (muzeografi, etnografi, restauratori, conservatori, gestionari-custode sală, supraveghetori);
- personal auxiliar compus din oameni calificați și devotați instituției (economisti, referenți, subinginer constructor, analist programator, operator date, administrator, fizician, șofer, funcționar, pompier);
- Muzeul Satului Vâlcean Bujoreni este așezat pe drum european (E 81), are un patrimoniu etnografic unic în România, dispus pe o suprafață de aproape 9 ha, fiind plasat pe un loc fruntaș între muzeele în aer liber din țara noastră;
- Muzeul de Istorie a Județului Vâlcea se află chiar în centrul municipiului Râmnicu Vâlcea, pe cea mai circulată arteră și în apropierea unor instituții de cultură precum Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Filarmonica „Ion Dumitrescu”, Direcția Județeană a Arhivelor Naționale, iar modernizarea sediului său a permis o nouă abordare expozițională și achiziționarea de materiale competitive – element cert al unei viitoare expoziții de bază atractive; are o tradiție a manifestărilor de calitate, dar și o bibliotecă de specialitate (peste 19.000 volume), un laborator de restaurare-conservare, precum și specialiști atestați (arheologi) care aduc încasări prin lucrările de descărcări de sarcină arheologică și de protejare a siturilor;
- Colecția de Arheologie și Artă Religioasă „Petre Gheorghe-Govora” din Băile Govora dispune de un patrimoniu reprezentativ pentru zona stațiunii, are sediul chiar în centrul acestui oraș-stațiune balneoclimaterică și beneficiază de sprijinul constant al Primăriei Govora;
- Casa Memorială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea este obiectivul cu cel mai mare număr de vizitatori din întreaga rețea muzeală din județ; poziția sa în apropierea Parcului Zăvoi și pe drumul care duce la stațiunea Băile Olănești favorizează lărgirea ofertei culturale pentru această unitate, mai ales pentru sezonul estival, iar spațiul existent la demisol poate face obiectul unor amenajări, astfel încât aici să fie locul de desfășurare al unor seri culturale, proiecții, lecții deschise, expoziție de ceramică cu vânzare etc.;
- Complexul Muzeal Măldărești cuprinde trei obiective de importanță națională: Cula Greceanu (secolul al XVIII-lea, propusă ca monument istoric pe lista UNESCO a Patrimoniului Cultural Mondial), Cula Măldărescu (secolul al XIX-lea, cumpărată în secolul al XX-lea de I. G. Duca) și Casa Memorială „I. G. Duca”, cu un patrimoniu mobil riguros constituit și reprezentativ pentru zonă; dispune de un spațiu auxiliar de 2 ha, care poate fi folosit pentru diferite târguri, tabere de creație, producții cinematografice etc.), are imobile anexe ce pot fi utilizate ca spații de cazare tip pensiune și este situat într-un cadru geografic de excepție, cu o vecinătate având bogate tradiții și obiceiuri, ceea ce permite integrarea Complexului într-un circuit turistic nu doar de importanță zonală sau națională, ci și internațională;
- Muzeul de Artă are sediul într-o clădire de patrimoniu (Casa Simian) cu un stil arhitectural deosebit, plasat în centrul orașului, în preajma Bibliotecii Județene și a Muzeului de Istorie, posedă o bogată colecție de tablouri ale unor pictori români celebri (Theodor Aman, Ștefan Luchian, Theodor Pallady, Nicolae Grigorescu, Camil Ressu, Ion Țuculescu, Corneliu Baba, Nicolae Tonitza și alții), o bogată colecție de icoane vechi și porți împărătești (clasate la categoria *Tezaur*); dispune de un atelier de grafică și pictură, precum și de o frumoasă curte interioară, care găzduiește o galerie originală de expoziții

temporare (numită „AlterNATIVE”), dar și diverse manifestări culturale, devenind un punct de marcă în viața culturală locală;

– Colecția de Artă Plastică „Alexandru Bălinescu” de la Costesti dispune de obiecte de Tezaur (sculpturi în bronz și în marmură de Gheorghe D. Anghel) și este amplasată într-un peisaj deosebit, la poalele Muntelui Buila, în vecinătatea unor mănăstiri celebre – Bistrița, Arnota, Hurezi (aflată în Lista Patrimoniului Cultural Mondial), dar și a Parcului Național Buila-Vânturarița.

2) Memorialul „Nicolae Bălcescu”:

– existența unui patrimoniu cultural mobil bogat și divers, cu 8.141 de obiecte,
– acces favorabil, pe drum județean asfaltat, la 6 km de drumul european E 81;
– existența unui ansamblu arhitectonic din secolul al XIX-lea, Conacul Bălceștilor – „cea mai mare și mai frumoasă construcție de tip urban din mediul rural românesc, la sud de Carpați”;

– existența unui cadru natural de o rară frumusețe (chiar dacă este incomplet, datorită neretrocedării de către autorități a terenurilor revendicate – pădurea și Lunca Topologului);

– atracția pe care o produce valea râului Topolog, o zonă cu un grad foarte mic de poluare și cu multe monumente istorice (biserici) puțin cunoscute;

– punct de mare atracție și datorită aurei masonice a lui Nicolae Bălcescu;

– posibilitatea de a realiza un cabinet masonic muzeal, pe baza valorilor din colecțiile proprii;

– posibilități de investigație istorică și sociologică, de aici pornind neamurile Brătienilor, Bălceștilor și a altor familii de mari cărturari;

– existența Cabinetului documentar, atracție pentru istoricii specializați pe epoca modernă;

– acces la Internet, prin circuit ADSL.

3) Muzeul Viei și Vinului Drăgășani:

– situarea muzeului în centrul municipiului, pe axa rutieră centrală, în vecinătatea Hotelului „Rusidava”, dotat cu parcare;

– poziționarea muzeului pe teritoriul unei podgorii celebre, Podgoria Drăgășani, care are vechime de peste 2000 de ani, a cărei atractivitate este sporită de cultivarea unor soiuri autohtone, ca „Braghina” („care umple strachina”) „Crâmpoșia” („care dă țăria”), „Gordan” și „Tămâioasa românească de Drăgășani”;

– sediul într-un imobil construit în anul 1930, cu etaj și cu pivniță, ceea ce va permite amenajarea unei crame, ca o secție de „muzeu viu”, cu vânzare de produse viti-vinicole către vizitatori;

– existența în municipiu a Stațiunii de Cercetare Viti-Vinicole Dragășani, cu care muzeul colaborează;

– existența unor agenți economici producători de vinuri, care pot deveni parteneri ai muzeului.

3.1.3.3. Puncte slabe:

Aspecte generale:

1) personal de specialitate și auxiliar insuficient, cu salarii neatractive și nestimulative;

2) subfinanțare cronică pentru proiectele propuse;

3) lipsa încheierii de asigurare pentru patrimoniul mobil (ca și pentru cel imobil);

4) lipsa unor parcări adecvate pentru vizitatori individuali și pentru grupuri;

5) imobilizarea unor expoziții care, sub denumirea „tematici de bază”, tind să devină eterne, astfel încât există generații diferite care vizitează aceeași expoziție și la adolescență, dar și 20 de ani mai târziu;

6) muzeotehnică învechită, lipsa unor spații adecvate de depozitare a colecțiilor, ceea ce pe de o parte, dăunează sănătății pieselor, iar pe de altă parte, face imposibilă îmbogățirea colecțiilor cu noi bunuri, ale căror dimensiuni variază;

7) lipsa evidenței informaționale.

Aspecte particulare:

Casa Memorială „Anton Pann”:

– lipsa unei zone de protecție în jurul Casei Anton Pann, care să asigure întreținerea corespunzătoare a aleilor și a ansamblului statuar.

Complexul Muzeal Măldărești:

– deoarece orașul Horezu a fost declarat stațiune turistică locală de puțină vreme, Complexul Măldărești nu a putut intra într-un proces de modernizare, care să-i pună în valoare potențialul istoric și etnografic;

– provincializarea instituției, menținerea unei atmosfere de diletantism din lipsa unui management eficient al resurselor umane (există doar un singur muzeograf pentru trei obiective);

– inexistența unor parteneriate cu instituții și cu organizații neguvernamentale din zonă pentru valorificarea potențialului etnografic și istoric al zonei;

– inexistența paratrasnetelor la clădiri.

Colecția de Arheologie și Artă Religioasă „Petre Gheorghe-Govora”:

– mijloacele de expunere sunt depășite din punct de vedere al muzeotehnicii;

– lipsa instalației de încălzire, de peste șapte ani, a dus la degradarea unor bunuri de patrimoniu.

Muzeul de Istorie:

– deși clădirea este proaspăt renovată, există infiltrații în subsol, care afectează calitatea aerului din spațiul expozițional;

– patrimoniul este insuficient pentru organizarea unei expoziții permanente reprezentative;

– iarna, sălile sunt goale lungi perioade de timp, datorită vizitării în salturi (la început și la sfârșit de an școlar), categoriile cele mai reprezentative care vizitează muzeul fiind elevii și pensionarii, două categorii cu cerințe diferite (nivelul de expunere și de percepere a informației diferit: curiozitate-nostalgie).

Muzeul Satului Vâlcean:

– lipsa unei rețele de canalizare pentru colectarea apelor pluviale;

– dezvoltarea viitoare a muzeului va fi îngădită de spațiul său limitat.

Muzeul de Artă:

– inexistența fondurilor pentru achiziționarea de noi opere de pictură, de grafică și de sculptură;

– absența muzeului de pe piața națională de artă, neparticipând la vânzările organizate de casele de licitații pentru obiecte de artă, în calitate de licitant (pentru achiziții), dar și de ofertant (pentru vânzarea unor lucrări din fondul său);

– sediul, aflat într-un imobil construit în anul 1940, se află într-o stare avansată de degradare și necesită o reparație capitală.

Colecția de Artă Plastică „Alexandru Bălinescu”:

– are un sediu impropriu, în clădirea Căminului Cultural Costești;

– lipsa unei perspective turistice a întregii zone, care să cuprindă și această colecție (care nu poate fi mutată la Muzeul de Artă Râmnicu Vâlcea, pentru că există o clauză a

donatorului ei, Alexandru Bălintescu, ce stipulează obligativitatea menținerii sale în satul natal al acestuia).

Memorialul „Nicolae Bălcescu”:

– atractivitatea redusă pentru muzeografi a locurilor de muncă de aici, datorită navetei (60 km, dus-întors, față de Râmnicu Vâlcea) și datorită lipsei posibilității legale a instituției de a deconta cheltuielile de transport;

– lipsa paratrăsnetelor la Conac și Biserica din lemn;

– iluminatul public asigurat de către Primăria Comunei Nicolae Bălcescu este insuficient față de importanța obiectivului, iar bugetul limitat al muzeului nu permite un iluminat propriu corespunzător;

– rețeaua electrică de alimentare a zonei în care se află Conacul a devenit subcalibrată, datorită creșterii numărului de gospodării din vecinătate, ceea ce a dus la mărirea consumului și la apariția unor probleme de ordin tehnic care afectează funcționarea Internetului;

– obstrucționarea muzeului de către Primăria Comunei Nicolae Bălcescu la aplicarea legilor proprietății, cu efecte negative asupra patrimoniului muzeal – neîntocmirea actelor pentru retrocedarea pădurii și a terenului din Lunca Topologului, precum și prin neîngrijirea drumului de acces (circa 1 km, de la drumul județean la Conac) la zona unde se află Memorialul, dar și mai multe gospodării țărănești;

– insuficienta implicare a autorităților locale în gestionarea bunurilor de patrimoniu cultural imobil existente în zonă.

Muzeul Viei și Vinului Drăgășani:

– stare avansată de degradare a sediului, care necesită o reparație capitală;

– finanțarea necorespunzătoare;

– existența unui singur angajat, cu funcția de gestionar-custode de sală;

– lipsa sistemului de alarmare, a paratrăsnetului;

– lipsa telefonului fix cu fax;

– lipsa informatizării.

3.1.3.4. Obiective strategice:

1) utilizarea intensivă și extensivă a patrimoniului cultural mobil, permițând cunoașterea bunurilor culturale cu valoare de patrimoniu;

2) creșterea rolului muzeelor ca factor de coeziune socială;

3) dezvoltarea cooperărilor muzeelor în plan regional (Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia), național și european;

4) dezvoltarea parteneriatelor cu organizații neguvernamentale culturale și cu școlile pentru realizarea unei educații pro-patrimoniu;

5) finanțarea din surse multiple a proiectelor de conservare/restaurare a bunurilor de patrimoniu cultural mobil;

6) promovarea imaginii instituțiilor muzeale prin publicitate, prin publicații proprii și străine, prin manifestări științifice, prin Internet, prin site propriu, prin organizarea de ampoare națională a unor momente jubiliare din viața muzeului;

7) asigurarea bunurilor clasate în categoria Tezaurul patrimoniului cultural național.

3.1.3.5. Direcții de acțiune:

Directii generale:

1) îmbunătățirea dotării muzeelor;

2) achiziționarea de bunuri culturale pentru îmbogățirea patrimoniului cultural mobil;

- 3) înprospătarea expozițiilor permanente;
- 4) organizarea unor expoziții temporare cu obiectele de patrimoniu cultural mobil din depozitele muzeelor, pentru a face cunoscut publicului localnic întregul patrimoniu;
- 5) stabilirea priorităților în restaurarea/conservarea bunurilor de patrimoniu cultural mobil deținute de muzee;
- 6) specializarea unor angajați ai muzeelor în marketing cultural și în managementul proiectelor culturale, pentru a asigura promovarea corespunzătoare a imaginii unităților muzeale și pentru a asigura finanțarea multiplă a proiectelor culturale;
- 7) organizarea în cadrul muzeelor a unor acțiuni culturale diverse, în parteneriat cu alte instituții culturale și cu organizații neguvernamentale, chiar nelegate de profilul lor, pentru ca publicul să perceapă unitatea muzeală drept una complementară unui centru cultural, ca pe un factor de coeziune socială, ca pe un loc de convivialitate;
- 8) realizarea de schimburi muzeale internaționale;
- 9) alocarea de fonduri pentru asigurarea eșalonată a bunurilor din patrimoniul cultural mobil;
- 10) investirea într-un sistem performant de evidență informatizată, care să lege în rețea toți deținătorii publici de bunuri culturale clasate în patrimoniul cultural național mobil.

Directii particulare:

Muzeul Satului Vâlcean:

- executarea, cu personalul propriu, a următorului set de „lucrări de gospodărire” în incinta muzeului: construirea unei rețele de colectare a apelor pluviale pentru fiecare obiectiv; refacerea întregii rețele de garduri; finalizarea clădirii laboratorului de restaurare-conservare; finalizarea lucrărilor de izolare a depozitelor de textile; realizarea unui magazin de artizanat;
- construirea, în zona administrativă, situată peste drum de incinta expozițională, a unui spațiu de depozitare a patrimoniului pentru toate secțiunile Muzeului Județean Vâlcea;
- construirea, în zona administrativă, a unui spațiu de cazare turistică (P+1E) în stil rustic, ceea ce ar spori atractivitatea muzeului și ar constitui o sursă suplimentară de venituri proprii;
- reconstituirea unor troițe și cruci de pomenire în incinta muzeului (2007-2008);
- reconstituirea unor mori cu făcaș sau ciudură (2009);
- reconstituirea unui monument de arhitectură comunitară, primăria din Genuneni (2009-2010);
- reconstituirea unei fântâni de mal cu capete de cai (2010);
- reconstituirea unor foișoare de pază și stupine tradiționale (2010-2013);
- achiziționarea unor monumente de arhitectură populară din subzona etnografică Valea Oltețului (2007-2010);
- achiziționarea unei gospodării de olar din zona Horezu;
- efectuarea de cercetări de teren pentru depistarea unor piese etnografice care să îmbogățească patrimoniul muzeal.

Muzeul de Artă:

- continuarea proiectelor culturale care se adresează elevilor, urmărindu-se familiarizarea lor cu expozițiile de pictură, grafică și sculptură;
- reparația capitală a sediului – Casa Simian, clădire de patrimoniu (refacere acoperiș, instalație electrică, instalație de încălzire, instalații sanitare, tencuieli interioare și exterioare, pavaj curți interioare, gard – în perioada 2008-2011);
- alocarea de fonduri anuale pentru achiziționarea de opere de artă;
- participarea la piața națională de artă, atât pentru cumpărarea de noi opere de artă, cât și pentru vinderea unor opere din fondul propriu (în cazul existenței mai multor opere ale aceluiași autor, care nu fac parte din Tezaur);

Colecția de Artă Plastică „Alexandru Bălinescu”:

– achiziționarea unei imobil vechi, degradat (Casa Aurelian Sacerdoțeanu din Costești), recondiționarea lui cu forțe proprii de către Muzeul Județean Vâlcea (în perioada 2008-2010) și mutarea Colecției aici.

Muzeul de Istorie:

– realizarea noii expoziții permanente, care nu va fi una cronologică (amenajarea ei, începută în anul 2007, se va finaliza în 2008);

– înlocuirea tipului de iluminare caldă din expozițiile de la parter și etaj cu unul conform normelor muzeistice europene (în perioada 2012-2013);

– organizarea, în anul 2011, a unui program jubiliar, cu participare națională, pentru aniversarea a 60 de ani de existență a instituției.

Complexul Muzeal Măldărești:

– crearea unui spațiu de cazare turistică, prin adăugarea de grup sanitar și baie la fiecare camera din anexele Casei Duca, precum și prin achiziționarea unor cabane de lemn, care pot fi montate în livada de lângă această casă;

– mutarea textilelor depozitate aici la Muzeul Satului Vâlcean.

Casa Memorială „Anton Pann”:

– reparații la clădire (refacerea tecuielii exterioare, a instalației sanitare și a celei de apă, realizarea unui dren pentru eliminarea apei de ploaie care se infiltrează în subsol);

– realizarea unei împrejurări de epocă, atât pentru a da autenticitate monumentului istoric, cât și pentru a împiedica locatarii din blocurile vecine să vină cu câinii ca să-și facă necesitățile fiziologice pe spațiul verde din curtea Casei Memoriale.

Colecția de Arheologie și Artă Religioasă „Petre Gheorghe-Govora”:

– cumpărarea imobilului (clădire de patrimoniu) de la moștenitorii fostului proprietar, de către Consiliul Județean Vâlcea;

– reparația capitală a respectivei clădiri.

(Dacă imobilul nu va putea fi achiziționat, aceste două direcții de acțiune vor fi înlocuite de o altă direcție: – mutarea Colecției în alt sediu, eventual unul nou construit).

Memorialul „Nicolae Bălcescu”:

– finalizarea lucrărilor de reparație capitală a acoperișului Conacului;

– realizarea studiului de fezabilitate și executarea lucrărilor pentru consolidarea Conacului;

– construirea unui site propriu al instituției;

– organizarea unor programe jubiliare, de importanță națională, cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la înființarea Memorialului „Nicolae Bălcescu”, în anul 2008, și a 45 de ani, în anul 2013;

– organizarea de documentări tematice pe drumurile și în orașele pe unde a trecut Nicolae Bălcescu, prin localitățile și prin instituțiile care poartă numele de Bălcescu, din țară și din străinătate;

– realizarea cabinetului expoziție cu valori muzeale francmasonice din colecțiile instituției;

– organizarea de expoziții itinerante (foto și tridimensionale) în colaborare cu alte instituții culturale sau cu agenți economici (de exemplu, la târguri cu profil turistic);

– restructurarea statului de funcțiuni și angajarea de noi specializări, pentru a face față noilor cerințe de performanță ale instituției;

– organizarea de concursuri tematice pentru elevi, axate pe figura lui Bălcescu și pe epoca sa;

- protejarea integrată a patrimoniului arhitectural cu a celui natural, conform unui plan întocmit de specialiști în conservare-restaurare monumente istorice, de arhitecți peisagiști și de specialiști în planificarea teritoriului;
  - formarea unei rețele proprii de turism cultural și crearea de locuri de cazare, atât în curtea Conacului, cât și în gospodăriile locale care pot asigura condiții decente;
  - executarea de replici după valori patrimoniale, pentru comercializare;
  - producerea, prin Monetăria Statului, de insigne, sigle, medalii din bronz cu imaginea Conacului Bălceștilor, cu chipul lui Nicolae Bălcescu (în anul 2009, se vor împlini 190 de ani de la nașterea sa, iar în anul 2012 se vor comemora 160 de ani de la moartea sa), precum și cu alte valori reprezentative din colecțiile instituției;
  - confecționarea de căni, tăvi și pahare din faianță și din porțelan cu imaginea instituției, pentru a fi comercializate la standurile instituției, în târguri;
  - întocmirea unui program coerent de finanțare multiplă a proiectelor instituției.
- Muzeul Viei și Vinului Drăgășani:*
- reparația capitală a sediului;
  - reorganizarea muzeului, transformându-l într-un muzeu generalist, în care vinotehnica va deveni o secție;
  - angajarea a doi muzeografi;
  - obținerea acreditării muzeului și a titlaturii de muzeu municipal cu profil generalist;
  - construirea unui site propriu al muzeului;
  - organizarea unor programe jubiliare, cu vizibilitate națională, pentru aniversarea a 25 de ani de existență a Muzeului Viei și Vinului Drăgășani, în anul 2008, și a 30 de ani, în anul 2013.

3.1.4. Patrimoniul cultural imaterial

Prin patrimoniul cultural imaterial se înțelege ansamblul de practici, reprezentări, expresii, cunoștințe, abilități pe care comunitățile, grupurile și indivizii le recunosc ca făcând parte din moștenirea lor culturală, transmisă din generație în generație și recreată în permanență.

Patrimoniul cultural imaterial se regăsește în special în următoarele domenii:

- tradiții și expresii orale, principalul lor vector fiind limba;
- artele spectacolului;
- practici sociale, ritualuri și evenimente festive;
- cunoștințe și practici legate de natură și univers;
- artizanatul tradițional.

3.1.4.1. Considerații generale

Bogăția patrimoniului cultural imaterial a zonei etnofolclorice Vâlcea face ca un număr de peste 50 artiști populari să-și susțină din activitățile meșteșugărești, traiul cotidian, mulți alții, necunoscuți, reușind prin abilitățile lor să asigure traiul familiei ca meșteri: zidari, dulgheri, constructori de case, curelari, fierari etc.

De aceea, strategia are în vedere că:

- artizanatul și celelalte forme de exprimare a tradiției trebuie susținute în vederea reinsertiei lor în cotidian și ca element al modului de viață comunitar;
- turismul cultural trebuie să valorizeze în mai mare măsură această resursă;
- artizanatul reprezintă o industrie culturală, care poate fi dezvoltată cu succes în multe zone, ca mijloc de dezvoltare economică și culturală a comunelor;

– cultivarea specificului zonal și revitalizarea unor meserii tradiționale sunt o pârghie pentru promovarea diversității, pentru dezvoltarea ofertei și pentru extinderea consumului acestor produse de la comunitate la un public mai larg, care poate fi atras prin turism și prin forme complexe de comercializare.

Trebuie să se orienteze spre o astfel de revitalizare și comunitățile unde această activitate s-a pierdut sau este pe cale de dispariție: Zătreni (olărit), Popești (olărit), Dănicei (olărit), Racovița, Boișoara, Perișani, Muereasca, Valea Mare (arta țesutului și cusutului) sau meșteșuguri precum sculptură în lemn, sculptură în piatră etc.

Patrimoniul cultural material constituie un obiectiv important al politicilor culturale la nivel național, regional și local, de aceea trebuie să definim atuurile și problemele specifice ale acestuia.

3.1.4.2. Puncte tari:

1) existența unor bogate și diverse tradiții și forme de exprimare artistică a unor practici sociale, ritualuri și tipuri de evenimente, precum și a numeroase practici și cunoștințe tradiționale, care se manifestă în viața cotidiană a grupurilor și a indivizilor, pe care aceștia le utilizează și le recrează în permanență;

2) meșterii populari vâlceni continuă să folosească uneltele, tehnicile și materiile prime tradiționale, indiferent dacă designul produselor este tradițional sau nu;

3) existența unor programe și proiecte culturale pentru stimularea și revitalizarea meșteșugurilor tradiționale și a unor ocupații specifice, ale Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, care pun în lumină acest patrimoniu pe plan local, județean, național și european (asemenea proiecte sunt inițiate și pentru minoritatea romă);

4) utilizarea meșteșugurilor, în măsură din ce în ce mai mare, în restaurarea monumentelor istorice și a bunurilor din patrimoniul cultural tangibil;

5) existența unor programe și proiecte de cercetare etnologică în județul Vâlcea, pentru revitalizarea tuturor valorilor de patrimoniu imaterial.

3.1.4.3. Puncte slabe:

1) lipsa unor reglementări specifice care să protejeze drepturile de proprietate intelectuală asupra diverselor forme de expresie a patrimoniului imaterial, cu efecte negative asupra prezervării expresiilor autentice, pe de o parte, și asupra comunităților care ar trebui să fie principalii beneficiari ai valorificării acestora, pe de altă parte;

2) lipsa „inventarului” județului Vâlcea în sensul prevăzut de Convenția UNESCO privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, care să identifice și să definească diferitele elemente componente ale acestui patrimoniu existente pe teritoriul județului Vâlcea, ca parte a patrimoniului României;

3) lipsa unui sediu propriu, cu dotările corespunzătoare, pentru instituția publică de cultură care se ocupă cu patrimoniul cultural imaterial – Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale (CJCPCT) Vâlcea;

4) lipsa unui site propriu al CJCPCT Vâlcea;

5) insuficiența reconsiderare și inserție a obiectelor și formelor de exprimare tradiționale în viața cotidiană (arhitectură, design, mobilier, creație vestimentară, unelte etc.);

6) valorizarea inegală a unor componente ale patrimoniului imaterial, datorită faptului că el este înțeles și apreciat în principal pentru valoarea lui istorică, fără a ține seama că acesta este viu și recreat în permanență de noile generații;

7) interesul redus al publicului pentru diversele forme ale patrimoniului cultural imaterial (costumul popular, scoarțe țesute etc.), ceea ce afectează dezvoltarea pieței specifice și, implicit, valabilitatea economică a acestui sector;

8) insuficienta punere în valoare a patrimoniului cultural imaterial în contextul formelor noi de turism – agroturism, turism religios, turism ecologic, turism cultural etc.;

9) cadrul normativ neclar și insuficient în ceea ce privește certificarea calificării și desfășurarea unor activități în domeniul meșteșugurilor tradiționale, fie în calitate de angajați proprii (persoane fizice autorizate), fie în calitate de salariați, fie sub forma unor microîntreprinderi;

10) inexistența unei organizații profesionale care să reprezinte meșteșugarii și interesele generale ale acestora;

11) cadrul fiscal nestimulativ pentru investiții private și pentru dezvoltarea microîntreprinderilor și a IMM-urilor care să valorifice acest potențial ;

12) insuficienta promovare a meșterilor populari prin târguri locale, județene, interjudețene și internaționale (propunem ca toate târgurile din județul Vâlcea să aibă rezervate spații speciale pentru creatorii de artă populară, iar pentru desfacerea produselor proprii să fie scutiți de taxe).

3.1.4.4. Obiective strategice:

1) asigurarea viabilității patrimoniului cultural imaterial;

2) respectarea și protejarea tuturor formelor și modalităților de exprimare, inclusiv prin prevenirea dispariției sau distrugerii unora dintre acestea;

3) revalorizarea și reinsertia patrimoniului imaterial în viața comunităților umane și a indivizilor, în special a tinerei generații;

4) protejarea originii, a originalității, a autenticului, precum și a drepturilor comunităților în care aceste forme de expresie culturală au luat naștere și a artizanilor care le (re)creează, le perpetuează, le transmit;

5) promovarea imaginii instituției de specialitate (CJCPCT) prin pliante, articole în presa locală și în reviste de specialitate, prin organizarea de simpozioane și sesiuni de comunicări științifice, prin participarea acest gen de manifestări organizate în țară de instituții similare, precum și prin momentele jubiliare din viața instituției.

3.1.4.5. Direcții de acțiune:

1) identificarea, documentarea, cercetarea și inventarierea, în continuare a diverselor elemente ale patrimoniului imaterial de către instituția noastră în parteneriat cu animatorii culturali de la nivelul comunităților locale, actualizând în permanență aceste inventare, pentru a putea fundamenta politicile de prezervare, protecție și promovare;

2) realizarea „inventarului” județului Vâlcea, în sensul prevăzut de Convenția UNESCO privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial;

3) promovarea și punerea în valoare a patrimoniului imaterial prin lansarea de programe prioritare la nivel județean și regional și prin susținerea din resurse publice locale și centrale a proiectelor și inițiativelor în acest domeniu;

4) transmiterea în forme autentice a conținuturilor specifice, îndeosebi prin realizarea de programe în cadrul sistemului de educație formală și informală, ceea ce va asigura revitalizarea continuă a diverselor domenii ale patrimoniului imaterial;

5) organizarea unor proiecte speciale de formare a artizanilor și a creatorilor populari pentru însușirea tehnicilor, materialelor și formelor de expresie tradiționale, pentru

îmbinarea acestora cu designul modern, pentru prezervarea autenticității și pentru stimularea creativității și inovării.;

6) corelarea cadrului de organizare a educației adulților cu cel al formării în domeniile specifice culturii tradiționale, în ceea ce privește acreditarea/autorizarea furnizorilor de educație (cu alte cuvinte, trebuie ca CJCPCT Vâlcea să poată acorda, în parteneriat cu Inspectoratul Teritorial de Muncă, autorizări pentru adevărații meșteri populari);

7) protejarea, prin lege, a dreptului de proprietate intelectuală al comunităților asupra formelor de expresie tradiționale create înăuntrul lor și care le exprimă identitatea spirituală (acest nou cadru va proteja, în egală măsură, pe artizani și pe creatorii populari, de exemplu: zonele Pietrari, Bărbătești, Costești, Stoenestii, Măldărăști, Frâncești, Păușești-Otăsău, Mihăești-Govora-sat, ca și Vaideeni, Voineasa, Boișoara, Perișani, Racovița, Titești, Muereasca etc.);

8) protejarea originalității creațiilor, a produselor artisanale și a celorlalte componente ale patrimoniului imaterial (de exemplu, medicina tradițională), în raport cu practicile de piraterie și de contrafacere (în mod implicit, prin protejarea acestor produse și creații, vor fi protejați și consumatorii lor, ceea ce va determina dezvoltarea pieței de referință);

9) susținerea protecției creatorilor de artă prin reducerea fiscalității asupra activității lor sau chiar prin fiscalitate stimulative pentru producție și comercializare, asistență și consultanță pentru accesul la fonduri europene;

10) organizarea, în contexte culturale adecvate, a unor dialoguri cu creatorii populari, pentru a cunoaște problemele cu care se confruntă, cât și pentru informarea lor privind tendințele lumii, ale Europei (având drept țintă susținerea viabilității patrimoniului imaterial din Vâlcea și din România);

11) realizarea unei rețele multifuncționale la nivel local, județean și regional (muzee etnografice, școli populare de artă, ansambluri folclorice, alte așezăminte culturale, ONG-uri etc.), care să potențeze capacitățile creative și inițiativele de valorizare și de reinsertie a patrimoniului imaterial în coordonatele vieții comunitare;

12) demersuri pentru construirea unui sediu propriu al CJCPCT Vâlcea;

13) construirea unui site propriu al CJCPCT Vâlcea;

14) organizarea unor programe aniversare, cu vizibilitate națională, pentru jubileul instituției – 40 de ani de activitate a CJCPCT Vâlcea, în anul 2008, și 45 de ani de activitate, în anul 2013.

3.2. LECTURĂ PUBLICĂ ȘI BIBLIOTECI

Legea bibliotecilor (nr. 334/2002, republicată) stabilește cadrul de bază al activității acestor instituții publice de cultură.

3.2.1. Considerații generale

Primele biblioteci vâlcene au fost cele ale mănăstirilor Cozia, Govora, Bistrița, Dintr-un Lemn, Hurezi și Episcopia Râmnicului.

În județul Vâlcea, deși tradiția tipăririi și consumului de carte au o vechime cu mult mai mare decât în alte zone din țară, abia în secolul al XX-lea apar primele biblioteci publice, dar și acestea cu acces limitat.

În ultimii ani, pe teritoriul județului Vâlcea, interesul pentru lectură și pentru utilizarea serviciilor de bibliotecă s-a menținut, în mare, constant pentru anumite categorii de utilizatori, dar, la nivelul întregii populații, consumul de astfel de bunuri culturale

înregistrează un evident regres. Cauzele acestui fenomen sunt multiple, cele mai importante fiind „explozia” de informație în sistem electronic (inclusiv audiovizualul) și faptul că adaptarea bibliotecilor la cerințele utilizatorilor moderni nu a ținut ritmul impus de așteptările acestora.

În tabelul de mai jos, se prezintă evoluția numărului de biblioteci publice din județul Vâlcea. Conform Legii bibliotecilor, fiecare unitate administrativ-teritorială (comună, oraș, municipiu – cu excepția celui reședință de județ) trebuie să existe o bibliotecă publică de rangul respectiv. Variația numărului de biblioteci se explică prin apariția de noi comune (prin divizare) și orașe.

Tabel nr. 1. Structura rețelei de biblioteci publice vâlcene în perioada 2000–2006

Biblioteci	Număr de unități în anii						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
județene	1	1	1	1	1	1	1
municipale și orașenești	7	7	7	7	9	10	10
comunale	69	69	70	70	71	72	73
Total	77	77	78	78	81	83	84

Sursa: Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea

La începutul anului 2008, existau două comune, Bujoreni și Orlești, în care nu funcționau biblioteci publice, deși acest lucru este cerut în mod imperativ de Legea bibliotecilor (Legea nr. 334/2002, republicată). La Bujoreni, biblioteca publică are sediul chiar la etajul Primăriei, dar Consiliul Local Comunal susține că nu are fonduri pentru a angaja un bibliotecar și că nici nu ar fi nevoie de el, deoarece nu ar exista cititori: dat fiind vecinătatea comunei cu municipiul Râmnicu Vâlcea, cei interesați ar împrumuta cărți de la Biblioteca Județeană. În comuna Orlești, biblioteca a fost mistuită în anul 1998 de un incendiu, care a distrus Căminul Cultural în care aceasta își avea sediul. Din lipsă de fonduri, reabilitarea clădirii încă nu s-a terminat și nu există un spațiu adecvat pentru bibliotecă. Programul guvernamental privind construirea, reabilitarea și modernizarea căminelor culturale creează condiții pentru rezolvarea acestei probleme în următorii doi-trei ani, dacă va fi întocmit un proiect viabil de către Consiliul Local Comunal.

Tabelul nr. 2. Dinamica activităților de bibliotecă în județul Vâlcea, în perioada 2000–2006

Anul	Volume existente	Volume eliberate	Utilizatori ai bibliotecii	Evoluția numărului de volume existente față de 2000	Evoluția numărului de volume eliberate față de 2000	Evoluția numărului de utilizatori înscrși față de 2000
2000	920.492	1.045.002	59.305	-	-	-
2001	1.081.342	999.113	58.804	+ 160.850	- 45.889	- 501
2002	1.109.541	999.174	58.609	+ 189.049	- 45.828	- 696
2003	1.236.125	988.401	57.403	+ 315.633	- 56.601	- 1.902

2004	1.289.907	948.302	53.206	+ 369.415	- 96.700	- 6.099
2005	1.315.004	986.830	57.252	+ 394.512	- 58.872	- 2.053
2006	1.419.281	920.408	56.008	+ 498.789	- 124.594	- 3.297

Sursa: Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea

3.2.2. Puncte tari:

1) existența unui sistem de biblioteci publice – premisă a furnizării de servicii informaționale și de lectură în comunitățile umane;

2) diversificarea unor servicii de lectură prin: utilizarea noilor tehnologii în activitățile de evidență, prelucrare, precum și în accesarea informațiilor; centre de informare comunitară;

3) diversificarea ofertei de carte prin creșterea numărului de titluri, inclusiv carte în limbi străine;

4) instruire profesională trimestrială ale bibliotecarilor în centre zonale din județ și la Centrul de Pregătire Profesională în Cultură București;

5) existența unei Strategii de colaborare a Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea cu bibliotecile locale vâlcene, al cărui obiectiv este reconsiderarea rolului bibliotecii în comunitatea locală, dar și a rolului bibliotecarului în dezvoltarea și modernizarea bibliotecii locale;

6) existența unui Centru de Informare Comunitară, ca secție a Bibliotecii Județene, precum și a unei Săli de Internet, cu soft de bibliotecă;

7) modernizarea Bibliotecii Județene, care găzduiește variate manifestări culturale, fiind pe punctul de a deveni un factor de coeziune socială și centru de convivalitate;

8) parteneriatul dintre Biblioteca Județeană Vâlcea și Centrul de Pregătire în Cultură București, realizat în vederea organizării la Râmnicu-Vâlcea de cursuri pentru bibliotecari, care va contribui la pregătirea profesională a bibliotecarilor atât în Biblioteconomie, cât și în alte domenii întâlnite în activitatea de bibliotecă.

3.2.3. Puncte slabe:

1) cele mai multe biblioteci publice funcționează în condiții și la parametri improprie: spațiu insuficient, insalubru, neîncălzit, cu mobilier necorespunzător, fond de carte vechi și redus, lipsa periodicelor, iar două biblioteci comunale (Bujoreni și Orlești) nu funcționează;

2) peste 95% din serviciile bibliotecilor se rezumă la împrumutul de carte și nu se oferă unități de bibliotecă în format multimedia;

3) lipsa informatizării și a accesului la Internet;

4) lipsa fondurilor pentru modernizarea bibliotecilor, care, conform Legii bibliotecilor, trebuie asigurate de către consiliile locale, în capitol special al bugetului local;

5) scăderea numărului de cititori;

6) folosirea bibliotecarilor de către primari la activități diferite de meseria lor: secretariat, asistență socială, registrul agricol;

7) eterogenitatea foarte mare a bibliotecarilor din punct de vedere al pregătirii profesionale, al competențelor, al vocației și al dăruirii față de bibliotecă, al relației cu autoritățile administrației publice locale;

8) salarizarea bibliotecarilor este departe de cerințele Legii bibliotecilor, ceea ce generează blazare și chiar abandon al profesiei;

9) nerealizarea unui parteneriat regional cu bibliotecile județene din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia, ca și lipsa parteneriatelor între bibliotecile publice din localitățile înfrățite.

3.2.4. Obiective strategice:

- 1) redimensionarea, consolidarea și re poziționarea bibliotecii în comunitate, ca for public polarizator de evenimente culturale și de educație;
- 2) optimizarea serviciilor pentru utilizatori, prin informatizare și prin remodelarea strategiei fiecărei biblioteci din județ;
- 3) înscrierea Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea și a bibliotecilor din teritoriu în circuitul de valori europene, prin parteneriate cu biblioteci și cu alte instituții de cultură din țară și din străinătate.

3.2.5. Direcții de acțiune:

- 1) actualizarea și completarea colecțiilor de bibliotecă prin susținerea din resurse publice a achiziției de unități bibliotecare (cărți, publicații, fonograme, videograme, opere multimedia);
- 2) înființarea de filiale ale bibliotecilor publice și a unor bibliobuze pentru populația dispersată din județ, din localitățile mici și izolate;
- 3) informatizarea activităților și a serviciilor de bibliotecă;
- 4) creșterea calității și diversificarea serviciilor de bibliotecă, inclusiv prin constituirea de biblioteci digitale accesibile on-line și off-line;
- 5) realizarea în orașe a bibliotecii-mediatecă, în care bunurile culturale sunt reproduse și stocate pe o varietate de medii, cu unități de bibliotecă în format tradițional (cărți, reviste, ziare, alte publicații), dar și în format video, electronic și multimedia;
- 6) realizarea unei misiuni complexe a bibliotecii în comunitatea locală – centru de acces la bunuri culturale, centru de sprijinire a învățământului de cultură generală (prin furnizarea de informații celor care studiază, indiferent de vârstă), centru de informare comunitară, centru de educație independentă (pentru persoanele care parcurg forme de învățământ parașcolar), centru de cercetare (pentru cei cu preocupări științifice), factor de păstrare a memoriei colective (prin cărțile de patrimoniu deținute) și cale de acces al preșcolarilor spre consumul de bunuri culturale;
- 7) perfecționarea profesională a bibliotecarilor, în special la utilizarea computerului în activitatea bibliotecii;
- 8) salarizarea bibliotecarilor corespunzător statutului lor social și cultural;
- 9) realizarea Proiectului www.bibliotecivalcene.ro, un portal al tuturor bibliotecilor publice vâlcene, prevăzut a fi realizat de către Biblioteca Județeană în 2008, care va deschide o nouă perspectivă dezvoltării și modernizării acestor instituții;
- 10) realizarea de parteneriate cu bibliotecile din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia, precum și cu bibliotecile din localitățile înfrățite.

3.3. ARTELE VIZUALE

În domeniul artelor vizuale sunt incluse operele de: sculptură, pictură, gravură, litografie, artă monumentală, scenografie, tapiserie, ceramică, plastica sticlei și a metalului, desene, design, alte opere de artă aplicată, opere fotografice, precum și orice opere exprimate printr-un procedeu analog fotografiei.

3.3.1. Considerații generale

În accepțiunea generală, **artist** este orice individ care:

- creează sau participă, prin activitatea sa, la crearea sau recrearea unei opere;
- consideră creația artistică drept un element esențial al vieții sale;
- contribuie la dezvoltarea artei și culturii;
- este recunoscut ca artist, fie că este legat sau nu prin activitatea sa de o organizație profesională din domeniu.

În practică, se utilizează însă o altă accepție, determinată de nivelul studiilor de specialitate ale creatorului de de arte vizuale:

1) **artist profesionist** – are studii superioare de specialitate și este, de regulă, membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România (UAPR);

2) **artist amator** – nu are studii superioare de specialitate, este autodidact sau absolvent al Școlii Populare de Artă ori al Liceului de Artă (ca atare, nu poate fi membru al UAPR) și, de regulă, nu face parte dintr-o organizație neguvernamentală cu profil de arte vizuale.

Cei din prima categorie se consideră și sunt considerați de către societate ca o elită a acestui domeniu de artă, adesea cu temei, în opoziție cu cei din a doua categorie, considerați, nu totdeauna fără temei, ca veleitari. Această viziune determină discriminarea „artiștilor amatori”, care au posibilități reduse de a expune și deci de a se afirma, ei nefiind admiși în spațiile de expoziții ale „artiștilor profesioniști” (conform prevederilor Statutului UAPR).

Între cele două categorii de artiști vâlțeni există un dublu „conflict”:

– de natură economică – „amatorii” produc, în general, artă figurativă, care are căutare la public (inclusiv pentru cumpărare), iar „profesioniștii” produc, în general, artă abstractă, care are un succes de piață mai redus, acesta fiind, de fapt, motivul esențial al neacceptării „amatorilor” în spațiul expozițional al „profesioniștilor”;

– de natură patrimonială („patrimonială”, în sensul juridic: „care se moștenește, ereditar”), referitoare la sala de expoziții: înainte de 1989, când în județul Vâlcea nu exista o filială a UAPR, actualele **Galerii ARTEX** din Râmnicu Vâlcea erau accesibile tuturor artiștilor, care aveau un statut de egalitate, indiferent de studii, iar după 1989, acest spațiu expozițional a ajuns în proprietatea Filialei Vâlcea a UAPR, deci inaccesibil „amatorilor”.

Deși Muzeul de Artă Râmnicu Vâlcea (Casa Simian) a deschis în curtea sa interioară spațiul expozițional numit **Galeria „AlterNATIVE”**, „amatorii” sunt foarte rar găzduiți aici, ceea ce ascute conflictul „amatori”-„profesioniști”, deoarece curatorul acestei galerii este suspectat a fi în „conflict de interese”: el este muzeograf, dar și președintele Filialei Vâlcea a UAPR (acesta susține însă că este vorba doar de un standard ridicat de calitate, pe care îl implică automat locația galeriei).

În general, artiștii neprofesioniști nu fac parte dintr-o structură asociativă. Există o organizație neguvernamentală, numită **Societatea Tinerilor Creatori și Artiști Vâlcea**, care activează pe lângă Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, instituție publică de cultură care îi sprijină pe „artiștii amatori”, inclusiv pe cei din domeniul artelor vizuale. Din anul 2007, această instituție are un spațiu expozițional, relativ mic, pe două niveluri, numit **Galeria de Artă „Constantin Iliescu”**, aflată la parterul sediului Consiliului Județean Vâlcea, cu acces direct din stradă, în centrul municipiului Râmnicu Vâlcea, ceea ce a mai redus intensitatea conflictului dintre „amatori” și „profesioniști”.

Domeniul artelor vizuale este un spațiu de manifestare a talentului și a creativității, de inovare a limbajelor artistice și, implicit, de îmbogățire a mediului uman. Artele vizuale

au un rol deosebit în educația diverselor segmente de public, iar operele lor exercită o influență considerabilă asupra dimensiunii estetice a mediului construit.

3.3.2. Puncte tari:

1) existența unui număr mare de creatori activi și a unor nuclee puternice de creatori din toate generațiile, cei mai mulți fiind absolvenți ai Școlii Populare de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea;

2) parteneriate public-privat, cu Filiala UAPR și cu Societatea Tinerilor Creatori și Artiști Vâlcea, în scopul extinderii accesului la creația contemporană, prin organizarea de expoziții și alte manifestări de gen;

3) colaborarea instituțiilor publice de cultură (teatre, biblioteci, case de cultură ș.a.) și a instituțiilor de învățământ în vederea îmbunătățirii educației artistice a tinerilor;

4) circulația în alte țări a creatorilor și a operelor lor, în expoziții personale sau de grup, ceea ce contribuie la dezvoltarea dialogului intercultural (o expoziție a fost găzduită chiar în sediul din Bruxelles al Parlamentului European);

5) organizarea de tabere de creație prin parteneriat public-privat, dar și cu finanțare privată;

6) colaborare bună a Filialei Vâlcea a UAPR cu alte filiale din țară, pentru a realiza expoziții județene de pictură – în Vâlcea, acesta se numește „Salonul de Sud”, precum și cu Muzeul de Artă Râmnicu Vâlcea;

7) existența a două spații de expoziție: Galeriile ARTEX Râmnicu Vâlcea (care au și magazin de vîndere a creațiilor), aparținând Filialei Vâlcea a UAPR, și Galeria de Artă „Constantin Iliescu”, aparținând Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale (CJCPCT) Vâlcea;

8) susținerea creației contemporane a artiștilor neprofesioniști de către CJCPCT Vâlcea prin organizarea concursului „Vâlcea artistică”, prin tabere de creație și prin acces la spațiul expozițional al Galeriei de Artă „Constantin Iliescu”.

3.3.3. Puncte slabe:

La artiștii neprofesioniști:

– lipsa unor spații de expunere a lucrărilor pe o durată mai mare;
– grad redus de organizare în asociații neguvernamentale, ceea ce diminuează posibilitatea de promovare a operelor prin realizarea de parteneriate cu așezămintele culturale;

– o repartitie teritorială inegală, cu „pete albe” pe harta județului;
– insuficienta preocupare a așezămintelor culturale pentru depistarea talentelor și pentru promovarea lor.

La artiștii profesioniști:

– unii artiști plastici de vîrstă medie, care și-au format un nume și care îndeplinesc condițiile statutare de admitere, au rețineri față de ideea de a deveni membri ai Filialei Vâlcea a UAPR;

– distribuție inegală pe teritoriul județului a membrilor Filialei, aproape toți fiind domiciliați în Râmnicu Vâlcea, municipiul reședință de județ.

Aspecte generale:

1) piață de artă insuficient de dezvoltată pentru a reuși să absoarbă oferta în domeniu;

2) accentuarea fenomenului migrației artiștilor tineri, datorită șanselor reduse de realizare profesională și a condițiilor materiale dificile;

3) eficacitatea redusă a programelor de educație pentru artă, oglindită în nivelul redus al consumului în domeniu;

4) utilizarea insuficientă a instrumentelor moderne de promovare a operelor și a creatorilor lor;

5) lipsa de eficiență a organismelor de gestiune colectivă;

6) practici fiscale nestimulative, atât pentru creatori, cât și pentru comerțul cu opere contemporane;

7) lipsa unor mecanisme financiar-fiscale de stimulare a interesului de a investi în achiziționarea de opere de artă plastică pentru diverse edificii și spații cu destinație publică;

8) număr foarte mic de ateliere și de spații de creație proprietate publică, agravată de lipsa unei oferte alternative;

9) numărul redus de spații neconvenționale sau alternative de expunere a operelor de artă vizuală;

10) participarea insuficientă a structurilor asociative ale artiștilor în promovarea drepturilor specifice de natură socială, ocupațională, financiar-fiscală.

3.3.4. Obiective strategice:

1) stimularea potențialului creator în toate localitățile județului;

2) susținerea creatorilor neprofesioniști pentru crearea și promovarea operelor;

3) creșterea vizibilității și importanței creațiilor din artele vizuale în viața comunităților locale;

4) creșterea accesului publicului și a consumului de artă la nivelul diverselor categorii socio-profesionale și dezvoltarea pieței specifice;

5) promovarea creațiilor vâlcene pe plan național și european;

6) îmbunătățirea cadrului legislativ privind domeniul artelor vizuale (prin demersuri ale instituțiilor publice de cultură cu atribuții în acest domeniu și ale structurilor asociative ale artiștilor).

3.3.5. Direcții de acțiune:

1) susținerea Programului “**Ars amatoria**”, prin:

– o nouă abordare a parteneriatelor cu așezămintele de cultură și cu școlile din județul nostru;

– protecția drepturilor de autor;

– susținerea creatorilor prin toate formele: organizare expoziții, alcătuirea de cataloage individuale și de grup, tabere de creație etc.;

– stimularea creativității și a dialogului intercultural prin:

– organizarea de evenimente județene și interjudețene (festivaluri, de exemplu, Festivalul Național „Constantin Iliescu”), tabere de creație etc.;

– susținerea mobilității și facilitarea contactelor directe dintre artiștii vâlceni și din alte județe cât și din afara granițelor;

– consultarea permanentă și implicarea directă a artiștilor la elaborarea politicilor și la formularea obiectivelor strategice pentru domeniul artele vizuale;

– creșterea interesului publicului pentru artele vizuale prin:

– înființarea unei galerii în municipiul Râmnicu Vâlcea, care să permită organizarea unor expoziții temporare de grup și personale pentru artiștii plastici neprofesioniști din Vâlcea, precum și depistarea de spații expoziționale în orașe și în comune, cum ar fi: Călimănești, Bălcești, Brezoi, Băile Govora, Băile Olănești, Voineasa, Vaideeni, Lădești, Măciuca, Grădiștea;

– creșterea audienței publicului la evenimentele de profil pentru stimularea consumului de artă, formarea gusturilor și educarea sensibilității la nivelul diverselor categorii de populație;

2) tipărirea unor albume de artă ale artiștilor vâlceni (decedați sau în viață);

3) organizarea de expoziții personale și de grup la Galeriile ARTEX, în spații neconvenționale și alternative, precum și la Case de Cultură și la Cămine Culturale, pentru creșterea accesului publicului la acest tip de artă și pentru formarea gustului pentru artele vizuale;

4) organizarea de expoziții în orașe din țară, precum și în orașele europene înfrățite cu orașe din județul Vâlcea, pentru promovarea imaginii culturale vâlcene pe plan național și continental;

5) creșterea forței structurilor asociative ale creatorilor din domeniul artelor vizuale (creșterea numerică și susținere activă, pe lângă parlamentarii vâlceni, a îmbunătățirii legislației în domeniul artelor vizuale);

6) dezvoltarea de parteneriate cu alte Filiale, respectiv asociații, concretizate prin tabere de creație și prin expoziții interjudețene sau tipărirea de albume de artă regionale, în urma unei cooperării cu artiștii din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia;

7) realizarea de parteneriate cu instituții publice de cultură sau private, precum și cu autoritățile administrației publice locale și județene pentru organizarea unei acțiuni de marcă a județului Vâlcea – un festival al artelor, desfășurat în sezonul estival, în cadru neconvențional, căruia i se poate da un nume care să devină a tradiție și o adevărată emblemă a Vâlcii culturale (Filiala Vâlcea a UAPR propune numele FAN-ART).

FAN-ART (FESTIVALUL ARTELOR NECONVENȚIONALE):

- *expoziții în spații neconvenționale (inclusiv conform experimentului „Arta în drum spre Muzeu”, din anul Eclipsei);*

- *teatru neconvențional în principalele scuaruri din oraș;*

- *târgul meșterilor populari, în anumite locații, dinainte stabilite;*

- *festival de film documentar, cu expunere în aer liber;*

- *„Constelații rock” (festival al muzicii rock);*

- *concerte de muzică simfonică în aer liber (în scuaruri și în parcuri);*

- *concerte de fanfară în aer liber (în scuaruri și în parcuri);*

- *concerte de muzică populară (în scuaruri și în parcuri);*

- *Festivalul de Dramaturgie Contemporană („Goana după fluturi”);*

- *expoziții de video-art;*

- *hapening-uri;*

- *„Salonul de Sud” (expoziție interjudețeană de artă);*

- *Festivalul de Umor „Anton Pann” etc.*

În jurul fiecărui eveniment al FAN-ART se pot găsi elemente neconvenționale (neconvenționalitatea venind mai ales de la modul de prezentare a produsului cultural), în așa fel încât, într-o bună colaborare și sincronizare, toate instituțiile, toate genurile de artă să aibă o rampă de lansare, o bună reprezentare și punere în valoare.

3.4. ARTELE SPECTACOLULUI

În categoria de arte ale spectacolului sunt incluse spectacolele de teatru (dramatic și de păpuși, numit și teatru de animație), spectacolele muzicale (operă, operetă, estradă, revistă, simfonice, pop, music hall), spectacole coregrafice și spectacole folclorice (muzică, dans, teatru), realizate de artiști profesioniști sau amatori.

3.4.1. Considerații generale

Instituțiile publice de spectacole vâlcene profesioniste sunt localizate în Râmnicu Vâlcea, municipiul reședință de județ: **Teatrul „Anton Pann”** (înființat în anul 1990, prin transformarea în teatru profesionist a Teatrului Popular Râmnicu Vâlcea, care a avut în istoria sa performanțe remarcabile.), **Teatrul Municipal „Ariel”** (înființat în anul 1998, prin transformarea în teatru profesionist a trupei de teatru de amatori înființată în anul 1994 de către organizația neguvernamentală Societatea Culturală Nonprofit „Ariel” Râmnicu Vâlcea), **Filarmonica „Ion Dumitrescu”** (înființată în anul 1995, având ca suport două formații foarte performante de amatori – Orchestra de Coarde „Concertino” și Corul Academic „Euphonia”), **Orchestra populară profesionistă „Rapsodia vâlceană”**, care nu este instituție separată, ci secție a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale (CJCPCT) Vâlcea.

În finanțarea instituțiilor publice de cultură (în general, nu doar cele de spectacole și de concerte), se constată o anomalie de sistem: majoritatea instituțiilor de cultură sunt de subordonare județeană, dar, potrivit legislației în vigoare, bugetul județean este mult mai mic decât cel al municipiului Râmnicu Vâlcea, care are în subordine doar două asemenea instituții.

Cofinanțarea instituțiilor publice de cultură (prevăzută, de exemplu, de legislația specifică pentru biblioteci) este un fenomen singular, practica încetățenită fiind aceea de separare a direcțiilor de finanțare din bugetele județene și din cele locale. Mai mult, oferta Consiliului Județean Vâlcea de a cofinanța unele proiecte ale Teatrului Municipal „Ariel” Râmnicu Vâlcea și ale Filarmonicii „Ion Dumitrescu” Râmnicu Vâlcea în anul 2007, pentru a asigura o prezență întărită a instituțiilor publice de spectacol vâlcene pe scenele din Sibiu – capitală culturală europeană, a rămas fără ecou din partea Primăriei Râmnicului.

Deși există o tendință generală de scădere a numărului de spectatori, pe de o parte datorită ofertei foarte mari de „divertisment” a televiziunilor private, iar pe de altă parte, datorită scăderii nivelului de trai, dar și al celui de instrucție și de educație, datele statistice de care dispunem (de la Teatrul „Anton Pann”, care are avantajul existenței unei secții de păpuși, și de la Filarmonica „Ion Dumitrescu”) ne arată că, cel puțin în municipiul Râmnicu Vâlcea, există un public fidel, relativ constant, după cum se poate constata din următoarele două tabele.

Tabelul nr. 1: Numărul de spectacole și de spectatori la Teatrul „Anton Pann”, în perioada 2000-2006

Nr. crt.	Anul	Număr de spectacole				Număr de spectatori	Dinamica numărului de spectatori față de anul 2000 (%)
		Total	Dinamica numărului de spectacole față de anul 2000 (%)	din care:			
				spectacole dramatice	spectacole de animație		
1.	2000	44	100,00	23	21	6.000	100,00
2.	2001	152	345,45	33	119	8.239	137,32

3.	2002	120	272,72	29	91	7.367	122,78
4.	2003	169	384,09	34	135	8.548	142,47
5.	2004	169	384,09	32	137	8.367	139,45
6.	2005	172	390,90	30	142	8.237	137,28
7.	2006	176	400,00	51	125	10.027	167,12
TOTAL GENERAL		1.002	-	232	770	56.785	-

Sursa: Teatrul „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea

Tabelul nr. 2: Numărul de concerte și de spectatori la Filarmonică, în perioada 2000-2006

Nr. crt.	Anul	Număr de concerte	Dinamica numărului de concerte, față de anul 2000 (%)	Număr de spectatori	Dinamica numărului de spectatori, față de anul 2000 (%)
1.	2000	55	100,00	13.750	100,00
2.	2001	57	103,63	14.820	107,78
3.	2002	54	94,18	13.500	98,18
4.	2003	57	103,63	15.000	109,09
5.	2004	60	109,09	16.000	116,36
6.	2005	62	112,72	16.500	120,00
7.	2006	65	118,18	16.350	118,90
TOTAL GENERAL		410	-	105.920	-

Sursa: Filarmonica „Ion Dumitrescu” Râmnicu Vâlcea

În Râmnicu Vâlcea se prezintă și spectacole de turneu, aduse de o agenție privată de impresariat artistic, ART-STIGMA SRL, la care uneori prețuri sunt inaccesibile pentru marea masă a iubitorilor de teatru, astfel că, din lipsă de spectatori, spectacole deosebit de valoroase au fost anulate. Autoritățile administrației publice locale ar trebui să găsească o soluție a acestei probleme.

De spectacolele cu artiști amatori se ocupă așezămintele culturale, în cadrul cărora, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea are un rol de îndrumare metodologică și de stimulare a activității lor printr-o serie de programe. Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea este producătoare de artiști amatori, de toate vârstele, în domeniul muzicii culte, muzicii ușoare, muzicii populare, baletului și dansului popular.

3.4.2. Puncte tari:

1) Teatrul „Anton Pann”:

– notorietatea instituției – Teatrul „Anton Pann” fiind perceput ca un brand, prin asocierea sa cu nume importante ale regiei teatrale românești, precum Silviu Purcărete, Dan Micu, Alexandru Dabija (prin spectacolele realizate de aceștia) și prin prezențele sale remarcabile în cele mai importante festivaluri teatrale din România (Festivalul Național de Teatru, Festivalul Internațional de Teatru Sibiu, Festivalul Comediei Românești – din București) precum și prin prezența pe scena de teatru a Palatului Cotroceni, ca invitată specială a Președintelui României;

- asocierea numelui teatrului cu originalitatea și creativitatea regizorală, datorită unor „lecturi” originale unor texte clasice;
- existența unei tradiții teatrale locale puternice și a unui public de teatru (chiar dacă nu este numeros) de calitate;
- deschiderea artistică pentru proiecte novatoare în creația teatrală;
- modulul „teatru itinerant de păpuși”, care și-a dovedit valoarea prin spectacole de calitate (premiat în festivaluri) și prin inițierea în teatru a copiilor, în special din zonele defavorizate ale județului și din județele limitrofe.

2) Teatrul Municipal „Ariel”:

- existența unui potențial de creatori și de artiști de înaltă valoare și de competitivitate;
- existența unui potențial de creatori și de artiști tineri, teatrul continuând să dezvolte, împreună cu Societatea Culturală „Ariel”, Atelierele de Teatru – o adevărată pepinieră a creatorilor din viitor sau o pepinieră de viitori buni spectatori;
- politica repertorială îndreptată către public;
- un repertoriu pentru orice segment de public prin utilizarea de opere și formule interpretative care satisfac gusturile, trebuințele și așteptările;
- susținerea de spectacole în limbi de circulație universală (franceză, engleză, italiană);
- adaptabilitatea instituției la programe culturale alternative, de exemplu, proiecte culturale;
- existența unui public constant și diversificat din punct de vedere socio-cultural;
- realizarea de parteneriate public-privat, în scopul înnoirii și diversificării ofertei teatrale;
- utilizarea spectacolului ca instrument de păstrare a identității culturale și de promovare a diversității;
- creșterea gradului de mobilitate a creatorilor și artiștilor și extinderea dialogului intercultural în plan artistic;
- facilitarea accesului publicului autohton la o diversitate de conținuturi și de forme de expresie artistică prin organizarea de festivaluri, gale, turnee;
- promovarea unui limbaj teatral modern, care promovează experimentul și sensibilizează publicul în receptarea acestor forme de exprimare (teatru alternativ, spectacol-lectură, dans contemporan și modern, artele străzii etc.).

3) Spectacolele de amatori:

- existența unor talente în rândul membrilor comunităților locale, mai ales al tinerilor;
- existența unor programe ale CJCPCT Vâlcea, precum „Ucenicii Thaliei”, „Lăutarul”, „Cântecele Oltului”, „Ilie Zugrăvescu”, „Brăul de aur” și a unor spectacole devenite tradiționale ale Școlii Populare de Arte și Meserii (de Crăciun, de Paște, de 8 Martie, de Ziua Europei, de 1 Iunie, de sfârșit de an școlar);
- realizarea de parteneriate în scopul susținerii proiectelor de spectacol;
- utilizarea spectacolului ca instrument de promovare a identității culturale și de promovare a diversității;
- facilitarea accesului publicului la o varietate de conținuturi și forme de expresie artistică, prin organizarea de festivaluri, concursuri de importanță locală, județeană, zonală și națională.

4) Filarmonica „Ion Dumitrescu”:

- importanța instituției muzicale profesioniste într-un oraș de provincie, devenit în ultimii ani centru universitar;
- impactul pe care îl are instituția filarmonică asupra turiștilor;

- colaborarea cu Filarmonica „Oltenia” și cu Teatrul Liric „Elena Teodorini”, ambele din Craiova;
- existența Liceului de Artă Râmnicu Vâlcea, care este o sursă de tineri interpreți, precum și de public educat (în această privință, contribuie și Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea);
- concertele de anvergură realizate în cadrul instituției filarmonice, cu invitarea unor personalități naționale și internaționale;
- soliștii și dirijorii invitați – personalități de renume național și internațional;
- realizarea de manifestări culturale în colaborare cu alte instituții: Radio „România Actualități”, Radio „România Cultural”, televiziuni locale, regionale și naționale, Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea etc.

3.4.3. Puncte slabe:

1) Teatrul „Anton Pann”:

- lipsa unui spațiu propriu adecvat pregătirii și prezentării spectacolelor de teatru;
- finanțarea insuficientă, care poate duce la degradarea actului artistic și la imposibilitatea de a realiza proiecte importante;
- disfuncționalități din cauza lipsei cronice a unor compartimente (peroane) funcționale strict necesare unei instituții teatrale: producție spectacole, agenție teatrală, proiecte artistice;
- scăderea motivației profesionale a personalului artistic, ceea ce se produce perioade mai lungi de pregătire a spectacolelor și scăderi în calitatea reprezentațiilor; contractul de muncă pe perioadă nedeterminată pentru personalul artistic duce la blazare, la lipsa motivației și la scăderea periculoasă a nivelului profesional;
- nivelul scăzut al veniturilor din încasări – prețurile билетelor rămân mici datorită nivelului scăzut de trai al populației, al cărei interes pentru petrecerea timpului liber prin vizionarea de spectacole este în scădere.

2) Teatrul Municipal „Ariel”:

- acces îngreunat la programele și proiectele care ar putea să stimuleze creația din domeniu și să valorizeze potențialul creativ din toate generațiile;
- infrastructură deficitară și echipamente de scenotehnică depășite;
- discrepanțe semnificative între costurile de producție ale unui produs cultural și puterea redusă de cumpărare a acestuia de către public;
- insuficiența resurselor financiare și a parteneriatelor central-local și public-privat pentru susținerea unei oferte diverse și de calitate;
- neînțelegerea și, implicit, lipsa de preocupare pentru utilizarea spectacolului în diverse medii sociale cu „probleme” ca instrument de socializare, resocializare și incluziune socială (închisori, centre de reabilitare, spitale, adăposturi, case de bătrâni etc.), toate acestea traduse prin nefinanțarea unei astfel de acțiuni;
- practicarea limitată a marketingului cultural, datorită fondurilor insuficiente pentru acest departament, pentru cunoașterea nevoilor pieței, pentru promovarea ofertei și ca instrument de informare a managerului cultural;
- neadecvarea cadrului legal existent la cerințele specifice privind protecția și promovarea „statutului” social și economic al creatorilor și al artiștilor liber-profesioniști.

3) Spectacolele de amatori:

- infrastructură deficitară, mai ales în mediul rural (nici chiar CJCPCT Vâlcea, instituție de specialitate, nu are sală proprie de spectacol);
- susținerea predilectă a actului de interpretare, în raport cu susținerea acordată creației operelor dramatice, muzicale;

- nefolosirea spectacolului ca instrument de socializare, resocializare și incluziune socială;
- inexistența bunului-gust al publicului pentru repertoriul de calitate, fiind alterat de producțiile de „divertisment” difuzate la televiziunile private.

4) Filarmonica „Ion Dumitrescu”:

- baza materială redusă în comparație cu dotările de care beneficiază alte instituții muzicale profesioniste (lipsa instrumentelor de percuție și de suflat);
- lipsa de fonduri în realizarea de materiale publicitare (pliante de prezentare, bannere, spot-uri de televiziune, promovare de programe în presă etc.);
- insuficiența fondurilor pentru realizarea unor parteneriate cu filarmonici din țările Uniunii Europene;
- inexistența experienței de redactare a proiectelor culturale și de management al acestora, pentru a se putea accesa fonduri centrale și europene;
- lipsa aerului condiționat în sala de concert.

3.4.4. Obiective strategice:

1) Teatrul „Anton Pann”:

- diversificarea tipurilor de ofertă spectaculară și a formelor de expresie artistică;
- atragerea tinerilor și dezvoltarea cooperării cu sectorul educațional pentru asigurarea unor audiențe sustenabile;
- utilizarea spectacolului și a mediului circumscris acestei activități ca factor de incluziune și de solidaritate socială;
- cooperarea directă cu instituții de spectacole din țările membre UE pentru susținerea schimburilor artistice și pentru dezvoltarea de proiecte comune;
- creșterea calității artistice a spectacolelor în ansamblul lor și a prestațiilor artistice individuale și colective;
- creșterea flexibilității funcționale printr-o reorganizare structurală care să asigure existența și funcționarea compartimentelor specifice unei instituții teatrale moderne;
- generalizarea finanțării pe programe și proiecte;

2) Teatrul Municipal „Ariel”:

- asigurarea adresabilității ofertei și, implicit, creșterea audiențelor;
- atragerea tinerilor și dezvoltarea cooperării cu sectorul educațional pentru asigurarea unor audiențe sustenabile;
- utilizarea spectacolului și a mediului circumscris acestei activități ca factor de incluziune și de solidaritate socială;
- promovarea creației autohtone;
- promovarea repertoriului prin îmbunătățirea relațiilor cu agențiile de impresariere și prin organizarea de turnee în alte țări, cu precădere în Uniunea Europeană;
- participarea la festivaluri cu tradiție și cu audiență;
- cooperarea directă cu instituții de spectacole din țările membre ale UE pentru organizarea de turnee reciproce, pentru susținerea schimburilor artistice și pentru dezvoltarea de proiecte comune.

În afară de aceste obiective generale instituțiilor teatrale, Teatrul Municipal „Ariel” propune două obiective specifice pentru județul Vâlcea:

- Modelul „Zonele circulare concentrice”;
- „Festivalul estival modular”.

Modelul „Zonele circulare concentrice” propune desfășurarea activităților culturale printr-o politică unitară realizată în patru cercuri concentrice, care determină **patru zone:**

1. „Zona A”, situată în centru: *municipiul Râmnicu Vâlcea*, în care au loc atât evenimentele permanente, cât și evenimentele propuse de instituțiile publice de cultură, cu impact local, județean, zonal (Oltenia, Argeș, Sibiu), național și internațional;

2. „Zona B”, concentrică cu „Zona A”, în exteriorul acesteia – *orașele stațiuni balneoclimaterice Călimănești, Băile Govora și Băile Olănești*: este o zonă generoasă pentru produsele culturale, în care ar putea fi aduse și manifestări culturale din „Zona A”, în care trebuie revitalizat potențialul cultural local și în care se pot face oferte specializate local (precum „Mircea cel Bătrân” la Cozia, spectacole cu caracter religios);

3) „Zona C”, concentrică primelor două zone, situată în exteriorul „Zonei B” – *orașele Brezoi* (la care se poate adăuga și *stațiunea Voineasa*), *Băbeni, Horezu* (la care se poate adăuga *comuna Vaideeni*) și *municipiul Drăgășani*: pentru care s-ar aplica aceeași politică culturală ca pentru „Zona B”;

4) „Zona D”, concentrică primelor trei zone, situată în exteriorul „Zonei C” – este *zona rurală*, numită „Petele albe”, nu doar pentru că este frustrată de manifestări culturale (exceptând pe cele folclorice devenite tradiționale), ci și pentru că nu are dotările de cultură materială modernă: apă curentă, canalizare, produse industriale alimentare locale, cămine culturale cu activități autentice culturale. Programelor de dezvoltare rurală trebuie să li se adauge programe culturale care să aducă aici manifestări din celelalte trei zone, precum și programe care să stimuleze potențialul cultural local.

„Festivalul estival modular” propune un festival cu mai multe module (evenimente) cu arii diferite de mobilizare a forței artistice, în așa fel încât organizatorii să poată multiplica evenimentele în toate zonele județului, inclusiv în „Petele albe” (acolo unde este posibil). Un astfel de festival se poate realiza printr-o acțiune concentrată și concertată a instituțiilor artistice și administrative, atât pentru asigurarea finanțării, cât și a coordonării sale – ideal ar fi printr-un departament special care va implica specialiștii necesari în domeniile de logistică, regie, asistenți, consultanți de specialitate.

3) **Spectacolele de amatori:**

– diversificarea tipurilor de ofertă, prin adecvare la eveniment și la posibilitățile locale oferite de comunitățile locale;

– asigurarea adresabilității ofertei, având ca efect creșterea audienței;

– stimularea creației și promovarea artelor interpretative;

– atragerea tinerilor și dezvoltarea parteneriatelor cu sectorul educațional, pentru asigurarea audienței sustenabile;

– utilizarea spectacolului ca factor de incluziune și ca factor de coeziune a comunității locale.

4) **Filarmonica „Ion Dumitrescu”:**

– promovarea creației muzicale culte românești, acordând atenția cuvenită unor nume importante de muzicieni care s-au născut și au activat în Râmnicu Vâlcea (Ion Dumitrescu, Mircea Buciu, Ionel Geantă, Ilinca Dumitrescu, Luiza Borac);

– elaborarea unor proiecte culturale împreună cu celelalte instituții culturale la nivel local, județean, național și internațional (Filarmonici, Universități, Opere, Teatre, Ansambluri de balet, Biblioteci, Fundații, Institutul Cultural Român, Ambasade, Centre Culturale străine etc.);

– accesarea de fonduri centrale și europene pentru proiecte culturale.

3.4.5. Direcții de acțiune:

1) **Teatrul „Anton Pann”:**

– schimbarea, într-un interval de 2-3 ani a modului de organizare a instituției de spectacole: din teatru de repertoriu, în teatru de proiecte;

- susținerea mobilității artistice, prin acordarea de stimulente materiale și de alte facilități artiștilor care nu au domiciliul în Râmnicu Vâlcea;
- cultivarea trăsăturilor distinctive ale artelor spectacolului și în special inovarea, originalitatea formelor de expresie scenică, în paralel cu celebrarea excelenței artistice;
- crearea în jurul teatrului a unui climat care să favorizeze întâlnirea creatorilor, artiștilor, producătorilor, criticilor dramatici și a segmentelor de consumatori specifice: simpozioane, ateliere teatrale, întâlniri anuale cu publicul, cenaclu de dramaturgie;
- utilizarea intensivă a noului sediu (din anul 2009), inclusiv în direcția multiculturalității, astfel încât instituția să aibă o atractivitate sporită;
- susținerea Festivalului Național de Creație Dramaturgică „Goana după fluturi” (cu periodicitate bienală);
- organizarea în anul 2010 a unui program aniversar, de amploare națională, cu ocazia împlinirii a 20 de ani de existență a teatrului.

2) Teatrul Municipal „Ariel”:

- utilizarea mai eficientă a resurselor existente, precum: noi talente, noi parteneriate, noi tehnologii;
- flexibilizarea structurilor instituționale și a sistemelor de ocupare, care să favorizeze mobilitatea profesională și dinamismul colectivului artistic;
- stimularea talentelor și a creativității printr-un sistem stimulativ de remunerare, care să permită recunoașterea valorii;
- identificarea altor spații – săli multifuncționale sau spații neconvenționale – care să fie utilizate, prin diverse forme de parteneriate, și pentru spectacole;
- trecerea de la finanțarea preponderent publică, la finanțarea din surse multiple publice și private, centrale și locale;
- o mai bună integrare a teatrului în viața comunitară;
- susținerea organizării de festivaluri, gale, concursuri de creație și interpretare naționale și la nivel regional/local;
- susținerea cu prioritate a proiectelor care vizează organizarea de turnee și microstagioni în zonele/localitățile în care nu există colective artistice permanente;
- stimularea comunicării interculturale și a proiectelor cu valențe multiculturale, prin organizarea de turnee în alte țări și prin participarea artiștilor și a colectivelor la evenimente internaționale, precum și prin turnee ale unor colective artistice străine în Vâlcea;
- organizarea unor programe aniversare cu vizibilitate națională și europeană, în anul 2008, când teatrul va împlini 10 ani de existență, și în anul 2013, când va împlini 15 ani de existență.

3) Spectacolele de amatori:

- utilizarea mai eficientă a resurselor precum: noi talente, noi parteneriate, noi tehnologii;
- utilizarea de săli multifuncționale sau de spații neconvenționale, prin diverse parteneriate, pentru spectacole;
- extinderea parteneriatelor cu așezămintele de cultură în scopul susținerii unor spectacole care să aducă venituri proprii;
- susținerea cu prioritate din fonduri publice, a proiectelor care răspund cerințelor privind calitatea, inovarea, diversitatea de oferte și forme de exprimare, diversificarea, creșterea și fidelizarea audiențelor, educația tinerilor și educația pentru artă etc.;
- crearea în jurul Serviciului de spectacole al CJCPCT Vâlcea a unui climat care să favorizeze „întâlnirea” creatorilor, artiștilor, producătorilor și a segmentelor de consumatori specifice pentru fiecare gen;
- susținerea în continuare a festivalurilor, concursurilor de creație și interpretare la nivel local, județean și național;

- susținerea unor proiecte care vizează organizarea de turnee și microstagioni în localitățile unde nu există colective artistice permanente;
- stimularea comunicării interculturale și a proiectelor cu valențe multiculturale, prin turnee în alte țări, prin participarea artiștilor la evenimente internaționale, precum și prin turnee ale unor colective artistice străine în Vâlcea.

4) *Filarmonica „Ion Dumitrescu”:*

- concerte lecție în școli, pentru cultivarea gustului muzical;
- schimburi de experiență, colaborări cu alte filarmonici, verificări – pentru ridicarea nivelului profesional;
- turnee interne și internaționale, promovând principiul interculturalității, în primul rând în orașele înfrățite cu Râmnicu Vâlcea;
- invitarea unor soliști și dirijori cu nume de referință pe scenele muzicale naționale și europene;
- realizarea unui program aniversar cu vizibilitate națională, în anul 2010, când se vor împlini 15 ani de existență a Filarmonicii.

3.5. SISTEMUL AȘEZĂMINTELOR CULTURALE

Sistemul așezămintelor culturale cuprinde instituții publice de cultură situate atât în mediul urban, cât și în localitățile rurale: case de cultură, universități populare, școli populare de arte și meserii, cămine culturale, centre de cultură, formații artistice și ansambluri profesioniste, centre zonale pentru educația adulților, centre județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale, la care se adaugă Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, cu sediul în București.

3.5.1. Considerații generale

În județul Vâlcea, acest sistem are următoarele așezăminte culturale: **Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale (CJCPCT) Vâlcea**, cu sediul în Râmnicu Vâlcea, **Școala Populară de Arte și Meserii (SPAM) Râmnicu Vâlcea**, **9 case de cultură** (1 în comuna Slătioara, 1 în municipiul Drăgășani, 7 în orașele Băbeni, Bălcești, Băile Govora, Brezoi, Călimănești, Horezu și Ocnele Mari; nu au casă de cultură orașele Berbești și Băile Olănești - investiția din acesta din urmă a început în anul 1995 și este nefinalizată) la care se adaugă **Casa de Cultură a Sindicatelor din Râmnicu Vâlcea** (care este proprietate privată de grup și în afară de găzduirea Teatrul „Anton Pann”, nu are activități culturale proprii), **129 de cămine culturale** în mediul rural (10 comune nu au cămin cultural: Alunu, Amărăști, Copăceni – toate trei cu investiție începută în anul 1995, nefinalizată; Dănicei – imobil distrus; Lăcusteni – comună nou înființată; Livezi – imobile ruinate, nefolosibile; Măciuca – imobil distrus; Milcoiu – clădirea a fost retrocedată fostului proprietar; Pesceana – are proiect pentru transformarea școlii din centru în cămin cultural; Titești – comună nou înființată; căminele culturale din 13 sate trebuie reabilitate: Budești și Ruda, ambele din comuna Budești; Crețeni; Frâncești; Glăvile și Olteanca, ambele din comuna Glăvile; Giurgiuveni, comuna Golești; Gușoianca, comuna Gușoeni; Pârâieni și Tina, comuna Livezi – reamenajarea fostelor magazine ale Consumcoop, cumpărate de Consiliul Local Comunal; Mitrofani; Orlești – distrus de incendiu în anul 1998; Urzica, comuna Sinești; trebuie reabilitat și cel din Jiblea Veche, cartier al orașului Călimănești). Programul național pentru așezămintele culturale din mediul rural și mic urban lansat de Guvern constituie o oportunitate pentru rezolvarea deficiențelor de infrastructură culturală existente.

Orchestra populară profesionistă „Rapsodia vâlceană” nu este instituție separată, ci activează ca secție a CJCPCT Vâlcea.

În județul nostru nu există următoarele tipuri de așezăminte culturale: universități populare (ar putea fi înființată una, cu filiale în Drăgășani și în stațiuni, având în vedere că Râmnicu Vâlcea a devenit centru universitar), centre de cultură (în Țara Loviștei, zonă montană izolată, s-ar impune, în primă urgență) și centre zonale pentru educația adulților.

Cele mai active așezăminte culturale, cu activitate permanentă, sunt: CJCPCT Vâlcea, SPAM Râmnicu Vâlcea, casele de cultură din Drăgășani, Călimănești, Horezu și Băbeni, precum și câteva cămine culturale, între care se evidențiază: Vaideeni, Voineasa, Runcu, Pietrari, Prundeni, Crețeni, Costești.

3.5.2. Puncte tari:

- 1) existența în județ a unui număr important de așezăminte culturale;
- 2) existența cadrului juridic de funcționare, respectiv Ordonanța de Urgență nr. 118/26.12.2006, cu modificările și completările ulterioare;
- 3) implicarea așezămintelor culturale în asigurarea accesului la bunuri culturale și a participării locuitorilor la viața culturală comunitară;
- 4) stimularea creației populare și revigorarea meșteșugurilor tradiționale: ceramică, arta țesutului, a cusutului, sculptură în lemn, pictura pe lemn și sticlă etc.;
- 5) contribuția acestor instituții la procesele de formare continuă și de reconversie profesională;
- 6) realizarea de programe și proiecte pentru educația complexă (civică, artistică etc.) a diverselor categorii de populație;
- 7) așezămintele culturale sunt factor important de stimulare a interesului pentru viața culturală a comunității și pentru creația artistică populară.

3.5.3. Puncte slabe:

- 1) infrastructura aflată într-o accentuată stare de degradare, îndeosebi în mediul rural;
- 2) resurse financiare insuficiente și alocații bugetare aleatorii, îndeosebi la nivelul comunităților rurale, unde se înregistrează numărul cel mai mare de așezăminte cu activitate intermitentă sau cu schimbarea destinației spațiilor căminelor culturale;
- 3) dotare inegală și insuficientă cu echipamente de bază pentru practica culturală (nici măcar CJCPCT Vâlcea și SPAM Râmnicu Vâlcea, care sunt cele mai dezvoltate așezăminte culturale, nu au site propriu);
- 4) resurse umane insuficiente și cu pregătire inadecvată în raport cu funcțiile specifice fiecărei categorii de așezământ cultural (Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea este o excepție);
- 5) număr redus și calitate necorespunzătoare a proiectelor culturale inițiate de către casele de cultură și căminele culturale;
- 6) necorelarea funcționalităților așezămintelor de cultură cu cerințele procesului de educație permanentă;
- 7) inadecvarea programelor de activitate ale caselor de cultură și căminelor culturale cu funcțiile prevăzute în lege și cu așteptările utilizatorilor;
- 8) capacitate redusă de satisfacere a nevoilor culturale, informaționale, de comunicare etc., specifice categoriilor de vârstă și ocupaționale existente în fiecare comunitate.

3.5.4. Obiective strategice:

- 1) schimbarea de accent în activitatea acestor structuri de pe acțiunile formale pe programe educative și de formare continuă;
- 2) creșterea responsabilității autorităților locale față de buna funcționare a așezămintelor și față de cerințele culturale ale propriilor comunități;
- 3) reabilitarea infrastructurii și construirea unor spații multifuncționale în localitățile în care acestea lipsesc, prin implicarea directă a comunităților și prin parteneriate cu agenți economici din zonă; comunitățile trebuie să participe la efortul de revitalizare a vieții culturale, prin participare la programe și proiecte culturale, regionale și interregionale, care să asigure modernizarea mediului rural/urban;
- 4) promovarea imaginii instituției prin pliante, articole în presa locală și în reviste de specialitate, prin organizarea de simpozioane și sesiuni de comunicări științifice, prin participarea la acest gen de manifestări organizate în țară de instituții similare, precum și prin momentele jubiliare din viața instituției.

3.5.5. Direcții de acțiune:

- 1) crearea, la nivelul CJCPCT Vâlcea, a unui centru de resurse și de asistență pentru elaborarea de programe și proiecte susceptibile de a fi finanțate din programe structurale și operaționale;
- 2) mărirea numărului de clase externe ale Școlii Populare de Arte și Meserii, plasate îndeosebi în mediu rural, având ca obiect de activitate păstrarea tradițiilor și a meșteșugurilor;
- 3) construirea unui site propriu de către SPAM Râmnicu Vâlcea, CJCPCT Vâlcea, casele de cultură și de către marea majoritate a căminelor culturale;
- 4) organizarea unui program jubiliar cu vizibilitate națională de către Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea, în anul 2010, când se vor împlini 40 de ani de existență a instituției;
- 5) organizarea unor programe jubiliare cu vizibilitate națională de către CJCPCT Vâlcea, la aniversarea a 40 de ani de existență, în anul 2008, precum și la aniversarea a 45 de ani de existență, în anul 2013;
- 6) dotarea tuturor așezămintelor cu echipament modern de practică culturală, utilizându-se resurse proprii și atrase;
- 7) creșterea capacității instituționale prin redefinirea și completarea funcțiilor tradiționale a așezămintelor cu noi funcții și responsabilități, astfel încât, prin diversificarea funcțiilor așezămintelor de cultură, aceste instituții să devină „puncte de acces universal comunitar” (este un concept european);
- 8) promovarea turismului cultural și a agroturismului, participarea la procesul de educație artistică și civică, la nivelul de pregătire generală a populației rurale, contribuind la reducerea fenomenelor de devianță și la consolidarea coeziunii sociale;
- 9) înființarea de „centre multifuncționale”, cu acces la Internet și cu site propriu, atât în mediul rural, cât și în cel urban, care să aibă următoarele activități:
  - diversificarea și îmbogățirea patrimoniului artistic;
  - descoperirea de noi talente;
  - motivarea tinerilor de a păstra și de a dezvolta tradițiile;
  - organizarea de târguri, tabere de creație, programe de formare continuă, cursuri, manifestări științifice etc.

3.6. INDUSTRIILE CULTURALE

Industriile culturale desemnează activitățile de (re)producere și de distribuire pe scară largă a bunurilor simbolice, a căror valoare economică primară derivă din valoarea lor culturală. Acest sector poate include atât industriile culturale clasice (radiodifuzare, televiziune, film, editare, producere de fonograme și videograme) și „noile” tipuri de industrii (design, multimedia), cât și „artele tradiționale” (arte vizuale, artizanat, artele spectacolului, literatură etc.).

Din motive ce țin de specificul județului Vâlcea în privința culturii scrise, „Industria cărții” a fost inclusă într-un subcapitol separat – „Cultura scrisă”.

3.6.1. Considerații generale

Evoluția din ultimii ani demonstrează că aceste industrii dețin un loc din ce în ce mai important în dezvoltarea economică, socială și spirituală a comunităților, în procesul de restructurare a modelelor comportamentale și a ambientului.

Experiența din ultimii ani a demonstrat că sectorul comercial al produselor culturale reproductibile este un factor de dezvoltare durabilă și o alternativă de regenerare îndeosebi a zonelor monoindustriale și a celor defavorizate.

La nivelul UE, acest sector este considerat o parte vitală a identității europene, a promovării diversității, precum și un factor esențial în construcția europeană.

Industriile culturale combină creativitatea și tehnologiile de comunicare cu produsele materiale sau virtuale, bunurile și serviciile comercializabile și consumul bazat pe piață. Ele au ca scop crearea și comunicarea de semnificații și de divertisment.

Bunurile și serviciile culturale au o dublă valoare, economică și culturală, întrucât sunt purtătoare de identități, valori și semnificații și, ca atare, nu pot fi reduse la statutul de simplă marfă cu valoare exclusiv comercială.

Industriile culturale au, așadar, o misiune importantă, dincolo de interesele comerciale, care se manifestă, printre altele, în furnizarea de produse și servicii ce satisfac nevoile spirituale ale publicului, în valorizarea capacităților creative ale indivizilor, în promovarea diversității culturilor, în stimularea dialogului intercultural și intercomunitar și în diversificarea stilurilor de viață.

Datorită relațiilor complexe cu economia, cu ocuparea forței de muncă și cu dezvoltarea umană, industriile culturale constituie un domeniu de interes pentru politicile publice.

3.6.2. Puncte tari:

1) industriile culturale sunt un factor important de promovare a diversității, de comunicare interculturală și de solidaritate și coeziune socială;

2) susținerea și stimularea industriilor culturale de către autoritățile publice, alături de investițiile private;

3) industriile culturale clasice și noile industrii culturale reprezintă spațiul principal de consum cultural pentru marea majoritate a populației;

4) industriile culturale reprezintă un factor important de absorbție a forței de muncă;

5) industriile culturale au o importanță economică și socială din ce în ce mai mare, în contextul creșterii nivelului de educație al consumatorilor potențiali, al creșterii timpului liber, al creșterii veniturilor disponibile pentru achiziționarea de bunuri și servicii culturale, precum și al creșterii cererii de asemenea bunuri;

6) industriile culturale contribuie la creșterea și relansarea economică, cu precădere în regiunile mai puțin dezvoltate din punctul de vedere al creării de venituri, al ocupării, al reabilitării infrastructurii, mai ales a celei de comunicare, al ridicării nivelului de cultură și civilizație;

7) alături de artele tradiționale, industriile culturale au un rol deosebit în regenerarea urbană și în estetizarea mediului ambiant.

3.6.3. Puncte slabe:

1) mecanisme fiscale neadecvate și insuficiente pentru susținerea și dezvoltarea IMM-urilor culturale;

2) importanța redusă acordată industriilor culturale de către structurile care gestionează fondurile structurale și mecanismele de sprijin pentru IMM-uri;

3) lipsa accesului la instrumente de creditare și în principal la credite cu dobândă subvenționată sau fără dobândă;

4) sistem de distribuție la nivel național fragmentat și ineficient, cu decalaje mari la nivelul prețurilor și al serviciilor oferite;

5) dificultăți accentuate în promovarea și distribuția ofertei acestui sector pe piața europeană, din cauza poziționării geografice a României în raport cu spațiul european și a ponderii deținute de populația rurală în raport cu cea urbană;

6) inconsecvența în aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea drepturilor de autor (pirateria și contrafacerile) și insuficiența personalului pregătit să depisteze și să sancționeze aceste încălcări.

3.6.4. Obiective strategice generale:

1) stimularea investițiilor, consolidarea economică a IMM-urilor existente, facilitarea accesului la fonduri structurale și operaționale, precum și la programele de formare profesională europene, sprijinirea cooperării și a coproducțiilor;

2) îmbunătățirea statutului social și economic al creatorului și artistului;

3) promovarea unor mecanisme eficiente de protejare a proprietății intelectuale, dezvoltarea de sisteme de marcă a operelor produse;

4) facilitarea accesului la produsele culturale și stimularea consumului acestora.

3.6.5. Direcții de acțiune generale:

1) *La obiectivul 1:*

a) susținerea IMM-urilor culturale prin programe prioritare în cadrul strategiilor și programelor de dezvoltare durabilă;

b) revizuirea mecanismelor de acordare a ajutorului de stat pentru producția de bunuri și servicii culturale;

c) sprijinirea IMM-urilor din domeniu în funcție de situația specifică din diverse regiuni și zone geografice;

d) atragerea investițiilor private prin acordarea de facilități fiscale;

e) încurajarea parteneriatului public-privat;

f) accesul extins la fonduri operaționale și structurale;

g) creșterea capacității de cercetare-dezvoltare;

h) formarea resurselor umane.

2) *La obiectivul 2:*

a) respectul drepturilor creatorului și ale artistului, cu accent pe măsuri referitoare la drepturi și libertăți fundamentale, precum și pe măsuri specifice de stimulare a capacităților creative și de valorizare a creațiilor (crearea de fonduri de achiziții de opere, comenzi, organizarea de evenimente culturale la nivel național, regional sau local);

b) protecția drepturilor de autor;

c) protecția socială a liber-profesioniștilor și a celor angajați cu contracte de muncă pe durată determinată;

d) protecția creatorului în raporturile de muncă (norme privind condițiile de muncă specifice, crearea de locuri de muncă în învățământ, muzee, biblioteci, centre de cultură pentru artiști);

e) stimularea creatorilor și artiștilor independenți prin premii, festivaluri, gale, expoziții, itinerarii culturale.

3) *La obiectivul 3:*

a) cooperarea susținută între autoritățile cu atribuții și competențe în domeniu;

b) colaborarea între autorități și organismele titularilor de drepturi;

c) formarea profesională a specialiștilor implicați în acțiunile de urmărire, control și sancționare;

d) educarea publicului în respectul drepturilor de autor;

e) compatibilizarea sistemelor de marcare a produselor românești cu cele utilizate în alte țări.

4) *La obiectivul 4:*

a) ajutorul de stat pentru achiziție;

b) consolidarea și diversificarea rețelelor de difuzare a produselor culturale;

c) educația consumatorului de cultură, prin programe comune cu sistemul educațional și de formare continuă, precum și cu mass-media.

3.6.6. Industria fonogramelor, videogramelor și multimedia

Datorită noutății lor pe piața românească, aceste trei tipuri de industrii culturale au înregistrat cea mai mare creștere în raport cu celelalte industrii culturale, atât la nivelul ofertei, cât și la nivelul cererii.

3.6.6.1. Considerații generale

Termenul de „multimedia” este utilizat în diferite contexte și cu diferite accepțiuni. De regulă, multimedia presupune informație integrată, care combină conținuturi în diferite formate (text, imagini statice și în mișcare, sunet, grafică, animație etc.) și care de obicei este accesibilă la sau furnizată către un calculator personal. Această industrie s-a dezvoltat la punctul de convergență între serviciile audiovizuale, film, noile tehnologii ale informației, telecomunicații.

Consumul de produse multimedia este facilitat de dezvoltarea, modernizarea și convergența rețelelor de comunicații (cablu TV, telecomunicații, Internet), fiind axat pe jocuri și pe divertisment, realizate și comercializate numai pe bază de licență.

Producția și distribuția fonogramelor (discuri, casete audio, CD, minidisc etc.) au cunoscut în ultimii ani o dezvoltare fără precedent, cu producții internaționale și românești. S-a înregistrat un adevărat reviriment în privința interesului față de producțiile muzicale autohtone, dar pe primul loc se situează manelele, ceea ce demonstrează că nivelul de educație muzicală este destul de scăzut.

3.6.6.2. Puncte tari:

- 1) existența în județul nostru a întreprinderilor mici de reproducere, de difuzare și de comercializare a fonogramelor, videogramelor și produselor multimedia;
- 2) extinderea și diversificarea pieței, concomitent cu creșterea audienței acestor produse și cu diversificarea preferințelor publicului;
- 3) contribuție importantă a produselor de tipul fonograme, videograme etc. la creșterea interesului publicului pentru creația și interpretii din România;
- 4) utilizarea noilor tehnologii de producere și distribuție/comercializare.

3.6.6.3. Puncte slabe:

- 1) piață fluidă, dependentă de mutațiile care se produc la nivelul gusturilor și al „modei” pe plan mondial;
- 2) lipsa mecanismelor de susținere publică (ajutor de stat) a producției de fonograme, videograme, multimedia care lansează debuturi și genuri muzicale de nișă (operă, muzică simfonică, muzică corală etc.);
- 3) discrepanțe accentuate la nivelul costurilor de producție în funcție de genurile muzicale (operă, muzică simfonică, muzică corală etc.), cu efecte negative asupra prețului de vânzare și a viabilității economice a producătorilor.

3.6.6.4. Obiective strategice specifice:

- 1) stimularea creației muzicale prin extinderea mecanismelor de ajutor de stat la debuturile din domeniu;
- 2) facilitarea accesului unor categorii de public la genuri muzicale de nișă (operă, muzică simfonică, muzică corală etc.), prin susținerea producției de asemenea opere (prin mecanisme de „ajutor de stat”, parteneriate public-privat, coproducții internaționale, cooperare regională ș.a.);
- 3) protecția unor categorii de consumatori (minorii) față de acele videograme și produse multimedia care le pot afecta dezvoltarea fizică, psihică și mentală. Aceasta se realizează prin clasificarea și semnalizarea corespunzătoare a produselor și prin controlul modului în care sunt comercializate/închiriate.

3.6.6.5. Direcții de acțiune specifice:

- 1) diminuarea pirateriei (devenită transnațională) în domeniul fonogramelor, videogramelor și multimedia, prin întărirea controlului în acest domeniu;
- 2) educarea gustului publicului prin organizarea unor prelegeri, cu precădere pentru tineretul studios (elevi de gimnaziu și de liceu), realizate de către producători/comercianți de fonograme, videograme și multimedia în parteneriat cu Filarmonica „Ion Dumitrescu” Râmnicu Vâlcea, Liceul de Artă Râmnicu Vâlcea, Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea, Teatrul „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Teatrul Municipal „Ariel” Râmnicu Vâlcea, case de cultură și cămine culturale vâlcene, precum și ale unor instituții publice de cultură din Regiune 4 Sud-Vest Oltenia;
- 3) cooperarea în acest domeniu între localitățile înfrățite;
- 4) cooperarea regională cu celelalte patru județe din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia.

3.6.7. Industria filmului

Industria filmului se referă la producția, difuzarea și exploatarea cinematografică (filme artistice și documentare).

3.6.7.1. Considerații generale

În județul Vâlcea nu există un producător de filme artistice sau documentare și nici cinecluburi. Apariția **e-cinema** (cinematograful electronic) ieftinește și simplifică mult procesul de realizare a unui film, deoarece înregistrarea imaginilor la turnarea filmului nu se face pe o peliculă fotografică de celuloid, ci pe o cameră electronică, cu înregistrare digitală, ceea ce ușurează apoi foarte mult difuzarea și proiectarea filmului, spre a fi vizionat de public în sălile de cinema (efectul de socializare nu trebuie neglijat!), sau vinderea/închirierea filmului pe videocasetă/DVD, spre a fi vizionat individual acasă.

Se produc filme documentare de televiziune de către cele două posturi locale de televiziune mai vechi, unele dintre aceste pelicule fiind premiate la festivaluri din țară și din străinătate.

Numărul de spectatori de cinema s-a redus dramatic, în principal datorită concurenței posturilor comerciale de televiziune, cu o largă ofertă de „divertisment”, astfel că sălile de cinema din județul nostru s-au închis. În municipiul reședință de județ, Râmnicu Vâlcea, care avea înainte de anul 1989 trei săli de cinema și un cinematograful de vară, nu mai funcționează nici unul: Cinema „Unirea” a devenit sediul Filarmonicii „Ion Dumitrescu”; Cinematograful „Modern”, central (construit pe locul clădirii Teatrului „Adreani”, care găzduia spectacole teatrale, dar făcea și proiecție de filme), a fost cedat Consiliului Județean Vâlcea, pentru a fi transformat în teatru (clădirea este acum în reconstrucție); Cinematograful „Flacăra”, situat în Ostroveni, cel mai mare cartier al municipiului, este închis de ani de zile (a fost preluat de Consiliul Municipal și acum este în reparație capitală); terenul pe care se afla cinematograful de vară a fost retrocedat, iar cinematograful a fost demolat.

Datorită unui parteneriat public-privat, Sala Mare a Consiliului Județean Vâlcea este folosită pentru proiecții gratuite de filme, în cadrul programului „Cultura prin film”.

Privatizarea cinematografulor nu a fost, deocamdată, o soluție-minune, nu s-a construit în Vâlcea nici un spațiu multiplex de spectacole cinematografice.

Utilizarea tehnologiei **d-cinema** (cinematograful digital) ar putea fi una dintre căile de acțiune pentru a-i readuce pe cinefili în sălile de cinema: cinematograful digital, în afară de calitatea superioară a imaginii și a sunetului, permite proiectarea simultană a unui film înregistrat electronic în toate sălile de cinematograful din țară sau chiar dintr-o zonă mai mare de pe Glob, eliminând astfel timpul de așteptare a copiei de peliculă trimisă în „turneu” într-o zonă geografică, precum și cheltuielile de transport.

În județul nostru, la Casa de Cultură din Slătioara, se desfășoară, din anul 1999, **Festivalul Internațional ECO-ETNO-FOLK Film** – festival de filme documentare etnografice, antropologice și de turism, organizat anual de către Fundația Națională pentru Civilizație Rurală „Niște Țărani”, condusă de scriitorul de origine vâlceană Dinu Săraru.

3.6.7.2. Puncte tari:

1) preluarea Cinematografului „Flacăra” de către Consiliul Municipal Râmnicu Vâlcea și începerea lucrului la reparația sălii acestuia, astfel că din anul 2009 se vor relua proiecțiile cinematografice;

2) desfășurarea în județul nostru a unui prestigios festival internațional de filme documentare etnografice, antropologice și de turism;

3) premiile naționale și internaționale câștigate de filme documentare realizate de redactori ai Televiziunii ETALON și Televiziunii „Vâlcea UNU”, ambele din Râmnicu Vâlcea;

3.6.7.3. Puncte slabe:

1) diminuarea dramatică a accesului populației la spectacolul cinematografic, determinată de închiderea celor mai multe săli de cinema și de slaba preocupare a autorităților locale pentru identificarea și susținerea unor alternative;

2) inexistența cinecluburilor în Vâlcea;

3) inexistența unei/unor cinemateci în Vâlcea, care să cultive gustul pentru „A Șaptea Artă” prin filme antologice;

4) lipsa de inițiative la nivel legislativ și fiscal pentru menținerea interesului investitorilor/producătorilor de film străini față de utilizarea locațiilor și a resurselor umane din țara noastră (Vâlcea poate oferi locații foarte bune pentru filmări);

5) insuficienta implicare a radiodifuzorilor în finanțarea/coproducția de filme;

6) necorelarea mecanismelor de sprijin (ajutorul de stat) la nevoile reale ale producției de film, respectiv alocarea de resurse pentru faza de pregătire/dezvoltare de proiecte cinematografice și practica „primei de succes”;

7) neutilizarea noilor tehnologii: **e-cinema** și **d-cinema**.

3.6.7.4. Obiective strategice specifice:

1) lărgirea accesului la filmul cinematografic al tuturor categoriilor de public, prin identificarea de soluții alternative pentru zonele în care sălile de cinematograf sunt închise sau nu pot funcționa din motive de rentabilitate: realizarea unor programe de tipul „Cinematograful la sate”, caravane cinematografice, construcția de spații multifuncționale care să permită și proiecția de filme etc.;

2) pregătirea producătorilor și difuzorilor din industria filmului pentru utilizarea noilor tehnologii (e-cinema și d-cinema), în scopul diversificării ofertei și al facilitării accesului publicului la spectacolul cinematografic.

3.6.7.5. Direcții de acțiune specifice:

1) înființarea de cinecluburi (dotate cu tehnologie e-cinema) în cadrul unor așezăminte de cultură;

2) înființarea unei cinemateci în Râmnicu Vâlcea (care și-ar putea deschide ulterior filiale în județ);

3) realizarea unui program „Cinematograful la sate”, care să includă, eventual, și existența unei caravane cinematografice;

4) dotarea eșalonată a sălilor de proiecție cu tehnologia d-cinema;

5) utilizarea unor soluții alternative la lipsa sălilor de cinema: sălile teatrelor, sala Filarmonicii (în care a funcționat anterior un cinematograf), săli de festivități ale liceelor (destinate exclusiv elevilor, în cadrul unui program de educație cinefilă), Sala Mare a Consiliului Județean Vâlcea (incluzând modernizarea sălii și a aparatului de proiecție);

6) realizarea, prin parteneriat public-privat, a unor filme documentare privind istoria, cultura, etnografia și turismul din județul nostru sau chiar monografice – pentru diverse localități vâlcene;

7) cooperarea între localitățile înfrățite;

8) cooperarea regională cu celelalte patru județe din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia pentru realizarea unui program de producție și de difuzare a filmelor, precum și de educație cinefilă.

3.6.8. Serviciile audiovizuale

Serviciile audiovizuale cuprind posturile de radio, posturile de televiziune, rețelele de cablu pentru difuzarea programelor TV, difuzorii prin satelit pentru programele de radio și pentru programele TV (numiți generic, „radiodifuzori”).

3.6.8.1. Considerații generale

Serviciile audiovizuale reprezintă un instrument de comunicare interculturală, de promovare a diversității culturale și de asigurare a pluralismului de opinii, de idei și de forme de exprimare.

În Râmnicu Vâlcea există două posturi private locale de radioteleviziune, ETALON și „Vâlcea UNU” (care are filiale în orașul Horezu – „Vâlcea DOI” și în municipiul Drăgășani – „Vâlcea TREI”), un post privat regional de televiziune, VTV, precum și un post de radio privat local, METRONOM GX.

Programele televiziunilor centrale, publice și private, sunt transmise de trei rețele de cablu private, care transmit circa 40 de programe, românești și europene, în cadrul abonamentului general, iar unele programe (precum HBO, TV 1000) sunt incluse în abonamente speciale.

Din cauza problemelor tehnice și a costurilor destul de mari ale rețelei de fibră optică, cea mai mare parte a populației vâlcene, cu precădere cea din mediul rural, nu beneficiază de rețelele de cablu, astfel încât ea are posibilitatea limitată de informare, numai prin presa audio-vizuală publică, ceea ce o privează de accesul la diversitatea culturală și la pluralismul de idei, de opinii și de forme de exprimare, făcând-o mai pasibilă manipulărilor electorale, dat fiind și cultura sa politică mai redusă.

3.6.8.2. Puncte tari:

1) armonizarea cadrului legislativ și a politicilor în materie cu politica europeană, asigurându-se libertatea de exprimare, libertatea de creație audiovizuală, accesul nerestricționat la conținuturi, pluralitatea de opțiuni ale consumatorilor, precum și furnizarea de conținut audiovizual care să răspundă nevoilor culturale, educaționale, de petrecere a timpului liber ale diverselor segmente de piață;

2) dezvoltarea unui sistem pluralist de organizații media, respectiv servicii publice de radiodifuzare și radiodifuzori privați;

3) creșterea competitivității între agenții care acționează pe piața audiovizuală, cu efecte pozitive asupra diversității ofertei;

4) crearea de noi locuri de muncă și diversificarea specializărilor solicitate la nivelul acestor servicii;

5) creșterea interesului pentru studii și cercetări pe teme majore, precum protecția demnității umane și a minorilor, diversitatea culturală și lingvistică, formarea profesională, impactul noilor tehnologii asupra sectorului, consumul de produse specifice etc.;

6) creșterea accesului publicului la serviciile de programe ale radiodifuzorilor români și europeni prin extinderea rețelelor de transmisie prin cablu;

7) creșterea investițiilor în domeniul radiodifuzării și al transmisiei prin cablu.

3.6.8.3. Puncte slabe:

- 1) numărul redus de producții vâlcene ale mass-media audio-vizuale;
- 2) fragilitatea economică a producătorilor independenți TV, determinată, printre altele, de lipsa accesului la instrumente de sprijin (ajutoare de stat) și de accesul limitat la instrumente de creditare;
- 3) lipsa strategiilor de dezvoltare și consolidare a sectorului în contextul extinderii globalizării;
- 4) tendințe de omogenizare și sărăcire a conținutului radiodifuzat, implicit de diminuare a diversității;
- 5) aplicarea nesistematică a principiilor și mecanismelor de autoreglementare, îndeosebi a codurilor deontologice.

3.6.8.4. Obiective strategice specifice:

- 1) creșterea calității și diversității conținuturilor programelor și emisiunilor radiodifuzorilor;
- 2) pregătirea radiodifuzorilor, elaborarea în comun cu aceștia și cu sectorul telecomunicațiilor a unei strategii pentru trecerea la transmisia și recepția digitală (**digital switch-over**).

3.6.8.5. Direcții de acțiune specifice:

- 1) asigurarea adresabilității programelor radiodifuzorilor publici în funcție de nevoile și așteptările diverselor segmente de public;
- 2) creșterea valorii educative și culturale a ofertei radiodifuzorilor publici;
- 3) difuzarea de opere europene și românești;
- 4) susținerea sectorului producătorilor independenți;
- 5) cooperarea în domeniu între localitățile înfrățite;
- 6) cooperarea regională cu celelalte patru județe din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia.

3.7. CULTURA SCRISĂ

Cultura scrisă se referă la textele tipărite în cărți, reviste, ziare, alte genuri de publicații, dar și la cărțile manuscrise (dinainte de inventarea tiparului), la textele manuscrise nepublicate sau publicate, care pot avea o dublă importanță: pe de o parte, sunt surse de documentare pentru istorici, iar pe de altă parte, pot deveni valori ale patrimoniului cultural național mobil, precum și la texte scrise pe orice alt suport.

Deoarece scrierea textelor literare este adesea legată de existența cenaclurilor literare, prin extensie, includem în cultura scrisă acest element al vieții literare, mai ales pentru importanța sa strategică în producerea unei părți a culturii scrise.

3.7.1 Considerații generale

În strategia Ministerului Culturii și Cultelor pentru perioada 2007-2013, nu există un subcapitol dedicat culturii scrise, care a fost redusă doar la carte și a fost inclusă în subcapitolul „Industria culturale”, la paragraful „Industria cărții”.

Deși recunoaștem și caracterul de „produs industrial” al produsului cultural numit „carte” (de literatură sau de știință), am considerat că este mai important pentru Strategia Culturală a Județului Vâlcea să evidențiem cultura scrisă, în întregul ei, într-un subcapitol

separat, dedicat cărților (literare și științifice), revistelor (literare și științifice), ziarelor și cenaclurilor literare.

Argumentele acestei abordări sunt următoarele:

- 1) necesitatea unei prezentări unitare a culturii scrise;
- 2) în comparație cu cărțile, producerea revistelor are un caracter „industrial” mai redus, înglobând mai multă cultură și artă decât industrie;
- 3) puternica tradiție a cuvântului tipărit, devenită o „**marcă identitară**” a **Vâlciei** – prima carte s-a imprimat aici acum o jumătate de mileniu, iar tradiția tiparului, începută de Ieromonahul Macarie la Mănăstirea Bistrița, în anul 1508, și continuată cu strălucire de Antim Ivireanul, episcop al Râmnicului în perioada 1705-1707, a avut o dezvoltare atât de mare, într-o epocă în care tipăritul cărților era mai mult o artă decât o industrie, încât istoricul Nicolae Iorga a numit Râmnicul medieval „capitala tipografilor români”;
- 4) existența în județul nostru a unui patrimoniu de carte veche românească cu peste 15.000 de exemplare;
- 5) existența unui număr mare de publicații ale presei scrise, în raport cu populația județului nostru;
- 6) existența în Vâlcea a unei cantități deloc neglijabilă de „producții literare” (în special poezie și proză), de la toate grupele de vârstă, din cenacluri sau din afara lor;
- 7) existența cenaclurilor literare, în mediul școlar sau în afara acestuia.

Înainte de anul 1989, nu exista în Vâlcea o editură, ci doar o tipografie, secție a celei din Pitești. După 1990, s-a manifestat puternic puterea tradiției tiparului și s-au înființat 37 de edituri, private, incluzându-le pe cele ale mănăstirilor și pe cea a Episcopiei, dar zece dintre ele nu au rezistat în condițiile economiei de piață, iar cele mai multe dintre cele rămase au o activitate redusă, simbolică. Acum, numai șapte edituri au producție mai însemnată: „**Conphys**”, „**Almarom**” – cele mai mari, urmate de „Fortuna”, „Offsetcolor”, „Antim Ivireanul”, „Buna-Vestire” și „Adrianso”, toate din Râmnicu Vâlcea. Sunt de remarcat: puternica bază materială a Editurii „Conphys” și calitatea superioară a tipăriturilor sale; promovarea cărții bisericești, inclusiv la românii din țările vecine, de către Editura „Buna-Vestire”; prezența constantă la târguri naționale și internaționale de carte a Editurilor „Fortuna” și „Antim Ivireanul”.

Vâlcea se remarcă și prin presa scrisă: după anul 1990 au apărut diverse publicații, cotidiene sau săptămânale, dar multe au dat faliment, inclusiv moștenitorul fostului ziar județean al PCR. Acum, în județul nostru există: șapte cotidiene (din care două sunt regionale, apărând în cele cinci județe ale Regiunii 4 Sud-Vest Oltenia), opt săptămânale, două bisăptămânale, trei săptămânale de mica și marea publicitate, la care se adaugă trei reviste culturale (una lunară și două trimestriale) și două reviste științifice.

Din păcate, în epoca dinaintea de anul 1989, nu a existat în Vâlcea o revistă județeană culturală sau literară oficială, profesionistă.

S-a încercat acest lucru după anul 1990, dar fără succes.

Societatea civilă, încă firavă, și-a asumat această sarcină, dar s-a izbit de greutăți insurmontabile, ceea ce a făcut ca periodicitatea revistelor să nu poată fi respectată: în loc de trimestrială, ea a fost, aleatoriu, semestrială, anuală sau chiar bienală.

Organizațiile neguvernamentale culturale editoare au apelat în ultimii ani la autoritățile administrației publice locale, pentru un parteneriat public-privat. Acest lucru a mai îmbunătățit situația, dar cele două reviste, „**Povestea vorbeii**”, editată de către Societatea Culturală „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, și „**Forum V**”, editată de către Forumul Cultural al Râmnicului, nu au putut deveni reviste profesioniste, cu un ecou corespunzător pe piața culturală.

Au fost și încercări ale societăților comerciale de a realiza reviste culturale/literare. Se mai menține doar încercarea cotidianului „Curierul de Vâlcea”, dar publicația editată de acesta, „**Curierul literar și artistic**”, nu este o revistă completă.

În privința revistelor științifice, situația calității este mult mai bună. În Vâlcea există două asemenea reviste: „**Studii vâlcene**”, cu caracter enciclopedic, editată anual de către Forumul Cultural al Râmnicului, cu sprijinul financiar al Consiliului Municipal Râmnicu Vâlcea sau al Consiliului Județean Vâlcea, și „**Buridava**”, editată de către Muzeul Județean Vâlcea, cu sprijinul financiar al Ministerului Culturii și Cultelor, reapărută după 25 de ani de întrerupere (are profil de istorie, arheologie, etnografie și artă).

Există și periodice religioase: revista anuală de teologie și cultură „**Lumina Lumii**”, editată de către Fundația Culturală „Sfântul Antim Ivireanul” Râmnicu Vâlcea, cu concursul Episcopiei Râmnicului, al Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea și al Editurii „Buna-Vestire” Râmnicu-Vâlcea, și revista de teologie „**Renașterea**”, publicație trimestrială de spiritualitate creștină, editată de către Episcopia Râmnicului.

Vâlcea are și o mare cantitate de „producție literară”, la toate categoriile de vârstă (în special poezie și proză), în cea mai mare parte nepublicată și, poate, doar parțial publicabilă. Pe de o parte, nu are cine s-o publice, datorită absenței unor reviste vâlcene literare sau culturale profesioniste, iar pe de altă parte, ea nu beneficiază de o apreciere critică obiectivă, profesionistă, deși, de patru ani, există Filiala Râmnicu Vâlcea a Facultății de Litere Pitești – un adevărat „filon de aur”, nepus în valoare din lipsa cadrului publicistic revuistic adecvat;

Se simte, deci, nevoia unei strategii culturale publice corespunzătoare și în domeniul culturii scrise.

3.7.2. Puncte tari:

- 1) liberalizarea pieței și privatizarea industriei cărții și a presei scrise;
- 2) creșterea calității produsului carte, datorită noilor tehnologii de culegere și imprimare;
- 3) existența ajutorului de stat pentru editare, care extinde accesul consumatorilor la cultura scrisă;
- 4) creșterea capacității manageriale a unor edituri și a competitivității lor;
- 5) existența unui număr însemnat de creatori de literatură organizați în cenacluri, în asociații literare sau în afara acestora, precum și a 10 membri ai Uniunii Scriitorilor din România (în filialele din Pitești, Craiova și Sibiu – numărul mic de membri nu permite înființarea unei filiale vâlcene);
- 6) existența mai multor reviste: culturale (lunare, trimestriale), științifice (anuale), religioase (una trimestrială, cealaltă anuală);
- 7) existența unui număr mare de cercetători, muzeografi și cadre universitare, care pot scrie articole științifice valoroase din foarte multe domenii ale științei;
- 8) existența unor parteneriate public-pivat, care permit desfășurarea activității unor cenacluri literare și apariția a doua dintre revistele de cultură.

3.7.3. Puncte slabe:

- 1) tendința de scădere a consumului de carte în raport cu celelalte oferte de informare și de ocupare a timpului liber;
- 2) distorsionarea producției de carte prin aplicarea aleatoare a sistemului de ajutor de stat și de achiziții pentru bibliotecile publice;

3) lipsa de eficacitate a structurilor asociative ale creatorilor și ale antreprenorilor din domeniu, ceea ce afectează utilizarea unor drepturi (de exemplu, dreptul de împrumut public) și resursele potențiale;

4) colaborare deficitară a sectorului editorial cu sistemul educațional pentru configurarea unei oferte axate pe nevoile specifice ale populației școlare;

5) cultură antreprenorială deficitară, în special în ceea ce privește politicile de promovare și de distribuție a producției editoriale;

6) perioade neregulate de apariție a revistelor literare editate de organizațiile neguvernamentale, datorită lipsei unui colectiv statornic de colaboratori valoroși și datorită dificultăților de finanțare din surse proprii, ceea ce produce ruperea revistelor de evenimentele recente ale vieții culturale vâlcene;

7) calitate medie a revistelor culturale, care nu sunt niște reviste complete, fiind deficitare mai ales la rubrica de critică literară, nu sunt descurajați veleitarii;

8) lipsa de preocupare susținută pentru scrierea unor articole de sinteză privind moștenirea vâlceană în domeniul culturii scrise, a contribuției cărturarilor vâlceni la dezvoltarea culturii naționale, nestimulată de existența unor rubrici permanente;

9) revistele editate de cele două ONG-uri nu ajung la public, nu intră în rețeaua națională de difuzare decât în mică măsură;

10) subfinanțare cronică, ceea ce nu permite funcționarea eficientă a revistelor culturale, plata celor din comitetul de redacție și a autorilor de articole;

11) management deficitar al celor două reviste culturale, inexistența unor manageri de proiect cultural care să redacteze și să implementeze proiecte culturale prin care să se realizeze finanțarea revistelor culturale din surse multiple: locale, centrale, europene, publice și private.

3.7.4. Obiective strategice:

1) stimularea consumului de carte, prin diversificarea ofertei editoriale, corelarea ei cu trebuințele cititorilor, diversificarea strategiilor de vânzare, campanii de promovare a lecturii și a consumului de carte – realizate în parteneriat de autoritățile publice, edituri și structurile lor asociative;

2) facilitarea/medierea cooperării între sectorul editorial și sistemul educațional pentru a răspunde la nevoile exprese ale populației școlare și curriculum-ului specific diverselor niveluri de pregătire formală și continuă;

3) promovarea creațiilor valoroase în paginile revistelor de cultură și știință, sprijinind debuturile;

4) găsirea unei formule viabile de organizare și de funcționare a revistelor culturale „Povestea vorbei” și „Forum V”, care să permită apariția lor trimestrială, iar după doi-trei ani, cu o periodicitate lunară, cum sunt de obicei revistele culturale județene;

5) lansarea de către revistele culturale a unor programe de cercetare prin care să se realizeze cunoașterea aprofundată a realizărilor din cultura scrisă vâlceană, rezultatele cercetărilor să fie publicate în serial în paginile revistelor, iar ulterior în volume.

3.7.5. Direcții de acțiune:

1) acordarea priorității editoriale, beneficiară și a unui ajutor de stat, pentru editarea cărților de debut, a lucrărilor de referință (dicționare, enciclopedii, istorii ale literaturii vâlcene, ale culturii vâlcene, ale presei vâlcene etc.);

2) utilizarea editării de cărți și de reviste în format digital, pe Internet;

3) realizarea unui parteneriat al revistelor de cultură cu Inspectoratul Școlar Județean Vâlcea, pentru cunoașterea și sprijinirea cenaclurilor literare școlare, publicarea creațiilor valoroase ale elevilor, dar și pentru recrutarea unui număr important de colaboratori dintre profesori, în primul rând de limba și literatura română, dar și de la alte discipline umaniste și de științe exacte;

4) înscrierea unor membri din conducerea ONG-urilor care editează revistele culturale susmenționate la cursuri de managementul proiectelor culturale;

5) realizarea de parteneriate public-privat, dar și privat-privat pentru asigurarea finanțării revistelor culturale din surse multiple;

6) realizarea unui studiu, în parteneriat cu autorități ale administrației publice locale, asupra modului de organizare și de finanțare al revistelor culturale județene de renume din țară, pentru adoptarea unei formule durabile a revistelor culturale vâlcene;

7) utilizarea prevederilor Legii nr. 186/2003, republicată, privind susținerea și promovarea culturii scrise pentru obținerea unui sprijin financiar la editarea revistelor, a unor cărți științifice și a unor ediții omagiale ale operelor scriitorilor vâlceni recunoscuți pe plan național;

8) cooperarea între localitățile înfrățite;

9) cooperarea regională în domeniu cu celelalte patru județe din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia.

3.8. CULTURA RELIGIOASĂ

Cultura religioasă se referă la bunurile materiale și spirituale și la instituțiile pentru comunicarea acestor valori către comunitate. O serie din aceste bunuri fac parte din patrimoniul cultural național material (imobil și mobil) – imobile de cult și anexele acestora, obiecte de cult, veșminte de cult – și din cel imaterial (practicile de cult, ideologia religioasă). Cultura religioasă mai cuprinde: artele și meșteșugurile de cult, cărțile cu tematică religioasă (pentru lectură, nu pentru practicile de cult), presa religioasă, industriile de cult și turismul religios (monahal).

3.8.1. Considerații generale

În Strategia Ministerului Culturii și Cultelor pentru perioada 2007-2013 nu există un subcapitol dedicat Culturii religioase, spre deosebire de „Strategia de dezvoltare culturală a județului Vâlcea”, elaborată de către Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea în anul 2002 și însușită de către Prefectura Județului Vâlcea și Consiliul Județean Vâlcea. Desigur, aspecte privind patrimoniul cultural eclezial se regăsesc în Strategia Ministerului Culturii și Cultelor în subcapitolele „Patrimoniul cultural” și „Lectură publică și bibliotecă”, dar specificul cultural al Vâlcii impune un alt mod de abordare a Culturii religioase: ca un domeniu separat al Culturii.

Deoarece Cultura religioasă are în județul nostru o tradiție de peste șapte secole, cu creații de referință, devenind o „**marcă identitară**” a **Vâlcii**, considerăm că este necesar ca Strategia de dezvoltare a Culturii județului Vâlcea 2008-2013 să aibă un subcapitol pentru acest domeniu cultural.

Argumentele pentru o astfel de abordare sunt următoarele:

1) Vâlcea este unul dintre ținuturile în care s-au așezat temeliiile ortodoxismului românesc – episcopie de acum 500 de ani (după unii istorici, de 700 de ani), mari ctitorii voievodale, mari ansambluri mănăstirești, care au fost nu doar centre de viață spirituală, ci și de viață culturală;

2) Vâlcea a avut mari ierarhi, monahi și preoți cărturari, care au transformat județul nostru într-un focar cultural și spiritual național și balcanic;

3) În multe așezăminte de cult vâlcene au funcționat școli de arte, tipografii și biblioteci care au lăsat o valoroasă moștenire culturală religioasă;

4) Vâlcea este un spațiu profund atașat tradiției religioase autohtone, fiind, totodată, un spațiu deschis celorlalte confesiuni creștine cultivate legal în țara noastră, în spiritul toleranței religioase și al integrării ecumenice.

Conform Recensământului populației din anul 2002, numai 0,8% din vâlceni au o religie diferită de cea ortodoxă. Raportate la populația de atunci a Vâlcei, 413.247 de locuitori, procentajele de repartiție a populației după culte erau următoarele: 99,2% din populație era de credință ortodoxă, 0,26% – adventistă, 0,17% – romano-catolică, 0,12% – penticostală, 0,07% – baptistă, 0,04% – greco-catolică, 0,02% – reformată (toate acestea fiind culte creștine); 0,002% – mozaică, 0,10% – alte religii, 0,007% – atei, 0,004% – fără religie și 0,013% – nedeclarată.

3.8.2. Puncte tari:

1) tradiția seculară a culturii religioase în județul nostru, Râmnicul fiind considerat în Evul Mediu „cetate de credință și cultură românească” și „Ierusalimul Olteniei”;

2) marile ansambluri mănăstirești vâlcene (monumente istorice), care sunt o vatră a culturii religioase, dar și o bază a dezvoltării turismului monahal, mănăstirile având chiar muzee proprii și posibilități de cazare;

3) editurile bisericești, la Episcopia Râmnicului și la Mănăstirile Bistrița, Cozia, Dintr-un Lemn și Frăsinei, precum și editura privată „Buna-Vestire”, cu profil bisericesc;

4) Complexul Religios-Cultural „Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul”, care cuprinde un muzeu, o bibliotecă, un Centru de Studii Medievale, o sală de conferințe;

5) Seminarul Teologic Liceal „Sfântul Nicolae” Râmnicu Vâlcea (1837-1948; 1990 – prezent) cu sediu propriu, dat în funcțiune în anul 1997 (din anul 1994, în cadrul Seminarului funcționează Școala de cântăreți bisericești, cu trei ani de studii), și cu o valoroasă formație culturală – Corala „Canticum”;

6) organizații neguvernamentale cu profil religios, activând pe lângă Episcopia Râmnicului: Fundația Culturală „Sfântul Antim Ivireanul”, Liga Femeilor Creștin-Ortodoxe, Asociația Tinerilor Ortodocși „Sfântul Antim Ivireanul” și Cercul Cultural „Chesarie de Râmnic”;

7) publicația de spiritualitate creștină „Renașterea”, editată de Episcopia Râmnicului, cu periodicitate trimestrială, și publicația de teologie și cultură „Lumina Lumii”, editată de Fundația Culturală „Sfântul Antim Ivireanul”, cu periodicitate anuală;

8) organizarea anuală de către Episcopia Râmnicului, în parteneriat cu instituțiile culturale laice și cu autoritățile administrației publice locale, a unor ample manifestări religioase și culturale în municipiul Râmnicu Vâlcea cu ocazia „Zilelor Antim Ivireanul” (la propunerea Episcopiei, în 1999, Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul a fost declarat „Ocrotitorul spiritual al Râmnicului”).

3.8.3. Puncte slabe:

1) lipsa unei tipografii a Episcopiei Râmnicului (înființată în anul 1705 de către episcopul Antim Ivireanul), cu dotare modernă;

2) insuficiența resurselor financiare pentru impulsivarea culturii religioase (în urma reformei administrative religioase, episcopia are eparhia numai într-un județ, deci resursele vor fi mai reduse decât până acum);

3) activitățile sociale (de binefacere) ale cultului ortodox, care cuprinde 99,2% din populația județului, sunt mai firave decât ale celorlalte culte.

3.8.4. Obiective strategice:

- 1) menținerea unui climat favorabil de funcționare a cultelor din Vâlcea, recunoscute legal, în vederea desfășurării unei vieți culturale religioase normale;
- 2) cunoașterea, salvarea, protejarea dezvoltarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural eclezial;
- 3) reactivarea și promovarea meșteșugurilor ecleziale în mănăstiri.

3.8.5. Direcții de acțiune:

- 1) cultivarea dialogului între culte, menținerea unor relații de înțelegere între subiecți;
- 2) protejarea, conservarea-restaurarea patrimoniului cultural eclezial – înființarea Laboratorului de conservare-restaurare pentru patrimoniul eclezial din Vâlcea, cu personal și dotare corespunzătoare exigențelor actuale;
- 3) realizarea unor noi obiective de patrimoniu cultural bisericesc – muzee, colecții, biblioteci, care să pună în valoare moștenirea culturală și creația contemporană din domeniul cultelor;
- 4) sprijinirea comunităților locale la construirea de noi lăcașuri de cult;
- 5) activități cu caracter social-filantropic ale cultelor, în vederea întăririi funcției sociale a acestora;
- 6) stimularea artei cu tematică sau de inspirație religioasă a creatorilor ecleziaști sau mireni;
- 7) cooperarea între așezămintele de cult și instituțiile culturale laice;
- 8) diversificarea ofertei cultural-educative a cultelor, realizată cu forțe proprii și în parteneriat cu instituțiile laice de învățământ și de cultură, cu organizații neguvernamentale culturale și cu organizații neguvernamentale cu profil religios;
- 9) promovarea valorilor patrimoniului eclezial și ale arte religioase, în cadrul unor programe culturale și turistice, pe plan regional, național și internațional;
- 10) promovarea patrimoniului cultural eclezial vâlcean prin postul de televiziune **TRINITAS TV** al Bisericii Ortodoxe Române și prin site-ul Episcopiei Râmnicului, **www.episcopia-ramnicului.ro**;
- 11) reactivarea, păstrarea și promovarea meșteșugurilor ecleziale în mănăstiri: pictură, țesut, cusut, sculptură în lemn, croitorie, suveniruri religioase;
- 12) realizarea unui program de cooperare regional, cu celelalte patru județe din Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia.

Capitolul 4:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A CULTURII ÎN PLAN REGIONAL

Conceptul de dezvoltare regională este relativ nou în țara noastră, structurarea României în opt regiuni de dezvoltare a început în anul 1998.

4.1. Aspecte generale

Cele opt regiuni de dezvoltare constituite (Regiunea 1 Nord-Est, Regiunea 2 Sud-Est, Regiunea 3 Sud Muntenia, Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia, Regiunea 5 Vest, Regiunea 6 Nord-Vest, Regiunea 7 Centru și Regiunea 8 București-Ilfov) nu au statut de unități administrative. Ele reprezintă însă zone teritoriale suficient de mari pentru a permite utilizarea eficientă a resurselor financiare și umane, precum și coerența și eficacitatea în elaborarea și implementarea unor strategii intersectoriale de dezvoltare durabilă la nivelul fiecărei regiuni.

Pe de altă parte, se poate observa că, din punctul de vedere al tradițiilor culturale, al modelelor și al comportamentelor de consum cultural, în configurarea celor opt regiuni de dezvoltare se regăsesc numai parțial zonele socio-culturale tradiționale, cu legături puternice, tradiții și interese culturale comune. Ca atare, cooperarea intraregională în elaborarea și implementarea de strategii regionale pentru sectorul Culturii este încă redusă, adesea sporadică, comunitățile continuând să favorizeze legăturile cu acele zone din afara regiunii cu care au afinități și interese culturale comune.

Datele statistice generale indică **creșterea disparităților interregionale**, mai ales între București și restul țării. Aceste disparități pot fi identificate, în genere, și la nivelul unor elemente importante din sectorul Culturii: resurse financiare publice alocate; infrastructură și echipamente de practică culturală; resurse umane specializate; modele de consum cultural; acces și participare la viața culturală.

Județul Vâlcea se află în **Regiunea 4 Sud-Vest Oltenia**, împreună cu județele Dolj, Gorj, Mehedinți și Olt. Această Regiune se distinge prin prezența a două tendințe bine conturate, care polarizează pe de o parte, creația cultă de nivel înalt, iar pe de altă parte, potențialul legat de tradiția folclorică și de meșteșuguri.

4.2. Puncte tari:

1) instituții culturale de notorietate, patrimoniu cultural mobil și imobil consistent, reprezentativ, cu valoare identitară recunoscută;

2) evenimente artistice relevante pentru potențialul creator regional, susceptibile să trezească interesul comunităților;

3) păstrarea unor tradiții identitare, prezervarea meșteșugurilor și formelor de exprimare artistică.

4) dezvoltarea unor întreprinderi cu profil cultural (edituri, imprimerii, servicii audiovizuale, producători de fonograme și de videograme etc.), îndeosebi în marile centre urbane;

5) proiecte de dezvoltare regională care au și o componentă culturală, ca Programul „Oltenia de sub munte” din Strategia de dezvoltare a Regiunii;

6) colaborarea transfrontieră România-Bulgaria, precum și cooperarea culturală și turistică România–Bulgaria-Serbia.

4.3. Puncte slabe:

- 1) nivelul redus al bugetelor locale alocate sectorului cultural;
- 2) infrastructură insuficientă și îmbătrânită;
- 3) degradarea materială și funcțională a așezămintelor culturale din mediul rural și urban;
- 4) lipsa echipamentelor de practică culturală în mediul rural și în orașele mici;
- 5) piața culturală neechilibrată, cu decalaje mari între zone, îndeosebi între mediul rural și cel urban;
- 6) resurse umane insuficient pregătite să gestioneze măsurile de reformă a sectorului Culturii, să identifice cerințele consumatorilor și să conceapă politici de marketing cultural adecvate acestor cerințe.

4.4. Obiective strategice:

- 1) dezvoltarea cooperării intraregionale între cele cinci județe ale Regiunii;
- 2) promovarea valorilor culturale existente în cadrul Regiunii;
- 3) dezvoltarea Culturii în plan local, ținând seama de specificul și de potențialul fiecărei zone;
- 4) păstrarea unor tradiții identitare, prezervarea meșteșugurilor și formelor de exprimare artistică;
- 5) reabilitarea monumentelor istorice, (re)inserția lor în viața culturală a comunităților și utilizarea acestui potențial ca resursă importantă a turismului cultural;
- 6) dezvoltarea industriilor culturale și conexe, ca alternative la procesul de dezindustrializare din Regiune.

4.5. Direcții de acțiune:

- 1) stimularea creației contemporane în domeniul artelor vizuale, a literaturii, a artelor interpretative, prin susținerea potențialului existent în toate județele Regiunii;
- 2) extinderea pieței culturale, prin programe de educație prin artă, prin atragerea tinerilor din localitățile rurale și urbane la viața culturală comunitară, precum și prin cooperare intraregională și transfrontieră – către Bulgaria și Serbia, învecinate cu Regiunea noastră;
- 3) continuarea proiectelor de promovare a artei vâlcene în spațiul regional, național și european;
- 4) includerea în traseele de turism cultural, alături de monumetele istorice, a zonelor cu bogate tradiții populare și producții artisanale;
- 5) utilizarea modelului de „Parcuri tehnologice” și a facilităților oferite prin intermediul lor pentru extinderea numărului și diversificarea întreprinderilor industriale cu profil cultural, îndeosebi în zonele cu șomaj structural ridicat;
- 6) înființarea unui Centru de Resurse Umane Regional, pentru perfecționarea profesională a personalului din instituțiile publice de cultură în domeniile marketingului cultural și al managementului de proiecte culturale, ceea ce ar crea o premisă pentru revigorarea vieții culturale în comunitățile locale;
- 7) elaborarea unei strategii culturale a Regiunii 4 Sud-Vest Oltenia pentru perioada 2009-2013.

Capitolul 5:

CONDIȚII DE REALIZARE A OBIECTIVELOR STRATEGICE

Pentru realizarea acestei Strategii, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- 1) să se definească **prioritățile culturale strategice** și să se întocmească un **Plan de acțiune** pentru transpunerea în practică a acestor priorități;
- 2) să se stabilească **modalitățile de implementare a Strategiei culturale județene și de monitorizare** a acestei implementări;
- 3) să se asigure o **finanțare corespunzătoare** a Culturii vâlcene.

5.1. Prioritățile culturale strategice

Având în vedere analiza SWOT prezentată în Strategie, se impun pentru perioada 2008-2013 următoarele priorități:

- 1) *restaurarea-conservarea patrimoniului cultural material imobil și mobil ecleziastic și laic;*
- 2) *reabilitarea așezămintelor culturale, în special a celor din mediul rural, și dotarea corespunzătoare a celor din mediul urban;*
- 3) *dezvoltarea capacității administrative a instituțiilor publice de cultură, pentru a-și putea îndeplini menirea în bune condiții;*
- 4) *sprijinirea și promovarea culturii scrise;*
- 5) *conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial și sprijinirea creației contemporane;*
- 6) *sprijinirea industriei filmului și realizarea a două festivaluri cinematografice în Râmnicu Vâlcea: Festivalul Filmului European (o săptămână de proiecții de filme europene), în primăvară, și Festivalul Filmului Balcanic, în toamnă – festival-concurs, cuplat, eventual, cu un Festival Gastronomic Balcanic.*
- 7) *sprijinirea artelor spectacolului;*
- 8) *sprijinirea artelor vizuale și realizarea unui Festival Județean al Artelor, incluzând atât artele spectacolului, cât și artele vizuale, ca o acțiune de marcă a județului Vâlcea.*

Transpunerea în practică a acestor priorități se va face conform **Planului de acțiune** din Anexă, care face parte integrantă a Strategiei de dezvoltare a Culturii în județul Vâlcea 2008-2013.

5.2. Implementarea Strategiei de dezvoltare a culturii

Implementarea acestei Strategii se va face în trei moduri:

- 1) prin **Planul de acțiune pentru realizarea priorităților culturale strategice**, din Anexa la Strategie.
- 2) prin **planurile minimale anuale de programe și proiecte culturale ale instituțiilor publice de cultură**, finanțate de către Consiliul Județean Vâlcea și de către consiliile locale municipale, orașenești și comunale;
- 3) prin **proiecte culturale suplimentare realizate singure sau în parteneriat, de către instituții publice de cultură cu instituții de stat, organizații neguvernamentale și cu persoane fizice**, cu finanțare centrală sau europeană, de regulă cu durata de un an;

Pentru implementarea în condiții optime a Strategiei se va constitui o **Comisie de Monitorizare**, care va cuprinde reprezentanți ai Consiliului Județean Vâlcea, ai Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea și ai Instituției Prefectului – Județul Vâlcea.

Structura Comisiei și Regulamentul de Organizare și Funcționare se va aproba prin Dispoziție a președintelui Consiliului Județean Vâlcea. Consiliul Județean Vâlcea va avea președinția Comisiei și va asigura Secretariatul acesteia.

Comisia va monitoriza implementarea Strategiei și va elabora **rapoartele de evaluare periodice**.

Comisia se va întruni **trimestrial** și va analiza implementarea Strategiei, putând face recomandări/propuneri de modificare. De asemenea, Comisia va putea face recomandări de corelare a celorlalte programe și proiecte ale autorităților publice locale, în special din domeniul Culturii, astfel încât să se realizeze impactul maxim al Strategiei.

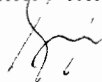
Prin recomandările făcute, Comisia va încerca, pe cât posibil, să nu creeze dezechilibre noi de dezvoltare între localitățile și între zonele din județ, sprijinind punerea în valoare a întregului potențial cultural vâlcean.

- # # # -

PREȘEDINTE ROMÂNIA
Dumitru Buse

MIM / MIM 2 ex.

PLANUL DE ACȚIUNE

PENTRU PRIORITĂȚILE CULTURALE STRATEGICE

Nr. crt.	Obiectivul operațional/activitatea	Indicatori: valoare inițială/finală	Resurse financiare estimate (lei/euro)	Termenul de realizare	Instituțiile responsabile
0.	1.	2.	3.	4.	5.
Prioritatea 1. Restaurarea-conservarea patrimoniului cultural material					
1.	1.1. Întocmirea unui Plan Județean de Conservare-Restaurare a patrimoniului cultural imobil de categoria B și mobil de categoria Fond (2009-2013)	- Plan Județean elaborat; - nu / da		1 oct. 2008	CJV DJCCPCN CL
	1.2. Realizarea lucrărilor de conservare și de restaurare prevăzute în Planul Județean de Conservare-Restaurare	- număr de lucrări prevăzute; - număr de lucrări realizate; - procentaj de realizare		dec. 2013	CJV DJCCPCN CL
	1.3. Crearea la Muzeul Județean Vâlcea a unui Laborator județean de conservare-restaurare a patrimoniului cultural mobil de categoria Fond	- laborator realizat; - nu / da		dec. 2010	CJV MJV

TOTAL PRIORITATEA 1					
0.	1.	2.	3.	4.	5.
Prioritatea 2. Reabilitarea așezămintelor culturale					
2.	2.1. Întocmirea și depunerea proiectelor de reabilitare a așezămintelor culturale din mediul rural și din orașele mici	- număr de proiecte depuse; - nu / da		dec. 2008	CL CJV
	2.2. Efectuarea lucrărilor de reabilitare a așezămintelor culturale ale căror proiecte au fost aprobate	- număr de așezăminte reabilite; - nu / da		dec. 2013	CL CJV
	2.3. Dotarea tehnică modernă a caselor de cultură	- informatizarea; - logistica minimă de scenă; - nu / da		dec. 2012	CL
	2.4. Proiectarea și construirea unui sediu pentru CJCPCT	- proiectul realizat; - sediul construit; nu / da		2009: proiectarea 2013: construirea	CJCPCT CJV
	2.5. Terminarea construirii Casei de Cultură din orașul Băile Govora și a Căminelor Culturale din comunele Alunu, Amărăști și Copăceni	- punerea în funcțiune a așezămintelor; - nu / da		2012	CL CJV
	2.6. Proiectarea și construirea unei Case de Cultură în orașul Berbești și a unor Cămine Culturale în comunele Dănicei, Lăcusteni, Măciuca, Milcoiu, Titești, Budești, Crețeni, Frâncești, Glăvile, Golești, Gușoeni, Mitrofani, Sinești	- proiectele realizate; - punerea în funcțiune a așezămintelor; - nu / da		2009: proiectarea 2013: construirea	CL CJV
TOTAL PRIORITATEA 2					
0.	1.	2.	3.	4.	5.

Prioritatea 3. Dezvoltarea capacității administrative a instituțiilor publice de cultură					
3.	3.1. Angajarea conducătorilor instituțiilor publice de cultură prin concurs de proiecte manageriale și evaluarea periodică a conducătorilor	- număr de manageri angajați; - număr de manageri evaluați; - nu / da		dec. 2008; periodicitatea prevăzută în legislație	DJCCPCN CL CJV
	3.2. Reorganizarea structurală, care să creeze compartimente eficiente, specifice instituțiilor culturale europene	- nu / da; - procentajul de creștere a veniturilor proprii după reorganizare		dec. 2009	CJV CL Instituțiile publice de cultură
	3.3. Formarea de echipe instruite pentru managementul proiectelor culturale	- număr de echipe formate; - număr de proiecte finanțate; - nu / da	25.000	dec. 2009	Instituțiile publice de cultură CL CJV
TOTAL PRIORITATEA 3					
Prioritatea 4. Sprijinirea și promovarea culturii scrise					
4.	4.1. Acordarea de sprijin financiar la editarea revistelor culturale, a unor cărți științifice și a unor ediții omagiale ale operelor scriitorilor vâlceni recunoscuți pe plan național	- finanțarea a două reviste culturale trimestriale; - finanțarea a două reviste științifice anuale; - finanțarea editării de cărți științifice și beletristice; - nu / da	100.000 pe an (indexați cu indicele inflației)	anual	CJV CL
0.	1.	2.	3.	4.	5.

4.	4.2. Realizarea unui parteneriat public-privat pentru efectuarea unui studiu privind formula durabilă de organizare și funcționare a revistelor culturale vâlcene	- studiul efectuat privind organigrama, statul de funcții, bugetul, modalități de finanțare, logistica unei redacții de revistă culturală lunară; - nu / da		dec. 2008	CJV DJCCPCN FCR SCAP
	4.3. Înființarea unei reviste lunare profesionale de cultură	- apariția revistei; - nu / da		dec. 2010	CJV DJCCPCN FCR SCAP
	4.4 Organizarea biennială a Festivalului Național de Creație Dramatică „Goana după fluturi”	- festivalul organizat; - nu / da; - număr de tineri dramaturgi participanți	15.000 (la doi ani)	mai (bienioal)	TAP TMA CJV CLMRV
TOTAL PRIORITATEA 4					
Prioritatea 5. Conservarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial					
5.	5.1. Întocmirea „inventarului” județului Vâlcea, în conformitate cu Convenția UNESCO privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial	- „inventarul” realizat; - nu / da		dec. 2010	CJCPCT
	5.2. Stabilirea de către fiecare comună a unei sărbători locale specifice, numită „Ziua Tradiției”, în care să fie promovate obiceiuri, tradiții, dansuri, cântece, veșminte, mâncăruri tradiționale specifice comunității locale	- număr de comune care și-au stabilit „Ziua Tradiției”; - nu / da		dec. 2008	CL CJCPCT DJCCPCN
0.	1.	2.	3.	4.	5.

5.	5.3. Clase externe ale Școlii Populare de Arte și Meserii: - țesut – Frâncești; - dansuri populare și fluierași - Oteșani; - ceramică – Horezu	- număr de clase; - număr de meșteșuguri predate; - număr de elevi	4.000 pe an (indexați cu indicele inflației)	anual	SPAM CLCF CLCO CLOH
TOTAL PRIORITATEA 5					
Prioritatea 6. Sprijinirea industriei filmului					
6.	6.1. Festivalul Filmului European (proiecții de filme din țările UE)	- numărul de festivaluri realizate;		mai (anual)	AFR CJV CLMRV
	6.2. Festivalul Balcanic al Filmului (festival-concurs), cuplat cu Festivalul Gastronomic Balcanic	- numărul de țări participante; - numărul de spectatori	50.000 de euro	Septembrie (anual)	AFR CJV CLMRV
	6.3. Renovarea Sălii Mari a Consiliului Județean Vâlcea ca sală polivalentă, utilizabilă și ca un cinematograful de artă	- sala renovată; - nu / da	135.000 de euro	2010	CJV AFR
TOTAL PRIORITATEA 6					
Prioritatea 7. Sprijinirea artelor spectacolului					
7.	7.1. Festivalul anual de muzică cultă „Tineri talente” (în 2009, ediție jubiliară, a XXX-a)	- festivalul organizat; - cursul de măiestrie organizat; - concursul național de pian realizat;	50.000 anual (buget special: 90.000 în 2009)	mai	CLRV FID LARV CJV (în 2009)
	7.2. Cursuri anuale de măiestrie, finalizate cu organizarea Concursului Național de Pian „Irina Șațchi-Popovici” – ediție inaugurală în anul 2008	- nu / da; - numărul de elevi cursanți/participanți	5.000 pe an (indexați cu indicele inflației)	mai	SPAM
0.	1.	2.	3.	4.	5.

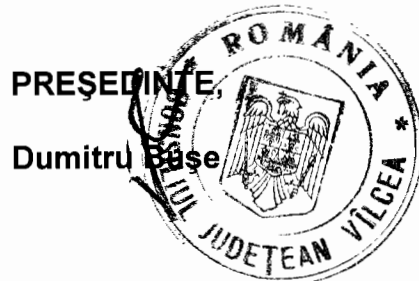
7.	7.3. Organizarea anuală a unor tabere județene, naționale și internaționale: ceramică, la Horezu; muzică populară, la Memorialul „Nicolae Bălcescu”; dans popular, la Oteșani; veșmânt popular, la Frâncești	- numărul de tabere organizate; - numărul de participanți la tabere	5.000 pe an (indexați cu indicele inflației)	iulie, august	SPAM CLOH MNB CLCO CLCF
TOTAL PRIORITATEA 7			60.000 anual (100.000 în 2009)		
Prioritatea 8. Sprijinirea artelor vizuale					
8.	8.1. Tabere anuale de creație „Dialog plastic”, la Băbeni și la Brădișor	- numărul de tabere organizate; - numărul de participanți la tabere	1.000 pe an, Băbeni 2.000 pe an, Brădișor	august, Băbeni; septembrie, Brădișor	CJCPCT CLOB CCDVB DJTV
	8.2. Festivalul Artelor (artele spectacolului și artele vizuale) – anual	- festivalul organizat; - nu / da; - numărul de artiști participanți		iulie	CJV CLMRV TAP MJV CJCPCT SPAM TMA FID UAPR-V
TOTAL PRIORITATEA 8					
TOTAL GENERAL (2008-2013)			- lei: - euro:		

Legendă:

CJV = Consiliul Județean Vâlcea;
 DJCCPCN = Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea;
 CL = Consiliile Locale (Municipale, Orașenești, Comunale)
 CJCPCT = Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea;
 FCR = Forumul Cultural al Râmnicului;
 SCAP = Societatea Culturală „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea;
 CLCF = Consiliul Local Comunal Frâncești;
 CLCO = Consiliul Local Comunal Oteșani;

CLOH = Consiliul Local Orășenesc Horezu;
LARV = Liceul de Artă Râmnicu Vâlcea;
SPAM = Școala Populară de Arte și Meserii Râmnicu Vâlcea;
CLOB = Consiliul Local Orășenesc Băbeni;
CCDVB = Casa de Cultură „Dragoș Vrânceanu” Băbeni;
DJTV = Direcția Județeană pentru Tineret Vâlcea;
CLMRV = Consiliul Local Municipal Râmnicu Vâlcea;
UAPR-V = Uniunea Artiștilor Plastici din România – Filiala Vâlcea;
TAP = Teatrul „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea;
TMA = Teatrul Municipal „Ariel” Râmnicu Vâlcea;
FID = Filarmonica „Ion Dumitrescu” Râmnicu Vâlcea;
MJV = Muzeul Județean Vâlcea;
AFR = Asociația Film România București.

- # # # -

MIMMIM 2 ex.

**CONSILIUL JUDEȚEAN VÂLCEA
– PREȘEDINTE –**

Nr. 5.150 din 17 aprilie 2008

**EXPUNERE DE MOTIVE
la Proiectul de Hotărâre privind aprobarea
Strategiei de dezvoltare a Culturii în județul Vâlcea 2008-2013**

Prin Proiectul de Hotărâre alăturat, se propune aprobarea Proiectului Strategiei de dezvoltare a Culturii în județul Vâlcea 2008-2013, redactat de către Comisia de elaborare a strategiei culturale județene, numită prin Dispoziția nr. 219/29.05.2007, formată din 15 persoane: doi consilieri județeni, doi funcționari din aparatul de specialitate al Consiliului Județean Vâlcea, directorul executiv al Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea, un funcționar al Primăriei Râmnicului, directorii celor șase instituții publice de cultură din subordinea Consiliului Județean Vâlcea și ai celor două din subordinea Consiliului Local Municipal Râmnicu Vâlcea (Teatrul Municipal „Ariel” și Filarmonica „Ion Dumitrescu”), precum și președintele Filialei Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România.

Strategia a fost realizată pe baza vechii strategii culturale județene, elaborate în anul 2002 de către Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea și pe baza propunerilor directorilor instituțiilor publice de cultură membri ai Comisiei, **în conformitate cu Strategia culturală 2007-2013 a Ministerului Culturii și Cultelor**, și a fost **supusă dezbaterii publice**, atât prin postarea sa pe site-uri ale instituțiilor publice din administrația publică locală și din Cultura vâlceană, cât și printr-o întâlnire cu publicul, desfășurată în Sala de conferințe a Bibliotecii Județene „Antim Ivireanu” Vâlcea.

Au fost primite observații și propuneri din partea Direcției Programe, Relații Externe a Consiliului Județean Vâlcea și din partea Comisiei pentru relații cu reprezentanți ai societății civile, organizații neguvernamentale și relații externe a Consiliului Județean Vâlcea și s-au făcut modificări și completări la Proiectul Strategiei.

Strategia face o analiză SWOT a situației existente, stabilește obiectivele strategice și direcțiile de acțiune pe sectoarele Culturii, abordează dezvoltarea strategică a Culturii vâlcene în plan regional, arată care ar trebui să fie prioritățile culturale strategice și propune un Plan de acțiune pentru realizarea acestor priorități.

Strategia de dezvoltare a Culturii în județul Vâlcea 2008-2013 cuprinde:

– o **Introducere**, în care se explică de ce a fost necesară reactualizarea strategiei culturale județene existente, de ce și-a asumat Consiliul Județean Vâlcea această sarcină, componența Comisiei de elaborare a strategiei culturale județene, modalitatea de concepere a noii strategii și se prezintă **viziunea, misiunea, valorile, obiectivele principale și resursele** Strategiei de dezvoltare a Culturii județene;

- **Capitolul 1**, în care sunt prezentate rezumativ principiile europene ale dezvoltării Culturii;
- **Capitolul 2**, care cuprinde o analiză SWOT a Culturii vâlcene;
- **Capitolul 3**, care tratează strategia pe opt domenii ale Culturii – patrimoniul cultural național, lectură publică și biblioteci, artele spectacolului, artele vizuale, sistemul așezămintelor culturale, industriile culturale, cultura scrisă și cultura religioasă;
- **Capitolul 4**, care expune strategia de dezvoltare a culturii vâlcene în plan regional – cel al Regiunii 4 Sud-Vest Oltenia;
- **Capitolul 5**, care cuprinde condițiile de realizare a obiectivelor strategice, stabilind opt priorități culturale strategice;
  - o **Anexă – „Planul de acțiune pentru prioritățile culturale strategice”**, în care sunt stabilite acțiunile și instituțiile responsabile, dar unele date tehnice, privind „Resursele financiare estimate” lipsesc la mai multe acțiuni, deoarece pot fi cunoscute abia peste câteva luni, urmând a fi aprobate ulterior, de către de noul Consiliu Județean Vâlcea, în baza propunerilor Comisiei de Monitorizare a implementării Strategiei de dezvoltare a Culturii în județul Vâlcea, care va fi numită prin Dispoziție a președintelui Consiliului Județean Vâlcea, după aprobarea acestei strategii.

Având în vedere cele expuse mai sus, în conformitate cu prevederile art. 104 alin (1) lit. d) și e); alin. (6) lit. b), coroborate cu prevederile art. 91 alin. (3) lit. d) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-a elaborat Proiectul de Hotărâre alăturat, pe care îl supunem analizei și aprobării Consiliului Județean Vâlcea, în forma prezentată.

PREȘEDINTE,

Dumitru Buse

MIM/MIM,1 ex.

CONSILIUL JUDEȚEAN VÂLCEA
DIRECȚIA ECONOMICĂ
B 3

Nr. 5.151 din 17 aprilie 2008

AVIZAT:
VICEPRESEDINTE,

RAPORT DE SPECIALITATE
la Proiectul de Hotărâre privind aprobarea
Strategiei de dezvoltare a Culturii în județul Vâlcea 2008-2013

Prin Expunerea de Motive înregistrată la nr. 5.150 din 17 aprilie 2008 se propune aprobarea Proiectului Strategiei de dezvoltare a Culturii în județul Vâlcea 2008-2013, redactat de către o comisie specială, numită prin Dispoziția nr. 219/29.05.2005.

Comisia a elaborat Proiectul Strategiei în conformitate cu **Strategia Ministerului Culturii și Cultelor 2007-2013**, la al cărei model a adăugat propunerile directorilor celor opt instituții publice de cultură din Râmnicu Vâlcea, cele mai reprezentative pentru Cultura vâlceană, ale președintelui Filialei Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România, preluând și ceea ce a rămas valabil din „Strategia de dezvoltare culturală a județului Vâlcea”, redactată în anul 2002 de către Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea.

Strategia face o analiză a situației existente, în baza căreia stabilește obiectivele strategice și direcțiile de acțiune, pe domeniile Culturii vâlcene, abordează dezvoltarea strategică regională a acesteia, stabilește opt priorități culturale strategice și schițează un Plan de acțiune pentru realizarea acestor priorități.

După redactare, Proiectul Strategiei a fost supus **dezbaterii publice** prin: postarea pe site-urile unor instituții publice din administrația publică locală și din domeniul cultural; organizarea unei dezbateri cu publicul, în sala de conferințe a Bibliotecii Județene. Au fost primite observații și propuneri din partea Direcției Programe, Relații Externe a Consiliului Județean Vâlcea și din partea Comisiei pentru relații cu reprezentanți ai societății civile, organizații neguvernamentale și relații externe a Consiliului Județean Vâlcea și s-au făcut modificări și completări la Proiectul Strategiei.

Propunerea de aprobare a Strategiei de dezvoltare a Culturii în județul Vâlcea 2008-2013 este în conformitate cu Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 91 alin. (3) lit. d), în care este stipulată ca atribuție a Consiliului Județean adoptarea de strategii.

Având în vedere considerentele prezentate, propunem aprobarea proiectului de hotărâre în forma prezentată.

DIRECTOR EXECUTIV,

Mircea Constantin Predescu

COMPARTIMENTUL SERVICII PUBLICE
JUDEȚENE, MONITORIZARE INSTITUȚII
DE ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CULTURĂ

Mircea Monu

MIM/MIM 2 ex.